

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

HAJDÚ- BIHARI

151. SZÁM

ÁRA: 2,20 FORINT

1986. VI. 28.;
SZOMBAT

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

JUNIUSI INTERJÚ	3. oldal
A PÁRT ÉS A GAZDASÁG	5. oldal
PEDAGÓGIAI MŰHELY	
A MEGYÉKBEN	7. oldal

Veikko Pihlajamäki kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Veikko Pihlajamäkinek, a Finn Köztársaság honvédelmi miniszterének a népeink és hadseregeink közötti barátság elmélyítésében szerzett érdemei elismeréseként a Magyar Népköztársaság aranykoszorúval díszített Csillagrendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetést Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken adta át. A kitüntetés átadásánál jelen volt Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára, Kárpáti Ferenc vezérrezendes, honvédelmi miniszter, valamint Korács László külügyminiszter-helyettes. Ott volt Arto Mansala, a Finn Köztársaság budapesti nagykövete.

Lázár György, a Minisztertanács elnöke pénteken hivatalában fogadta a finn honvédelmi minisztert. A szíves, baráti légkörű megbeszélésen jelen volt Kárpáti Ferenc, valamint Arto Mansala. (MTI)

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke átadja a kitüntetést. (MTI-fotó, Soós Lajos felvétele — telefotó — KS)

Az Elnöki Tanács ülése

Pénteken ülést tartott a Népköztársaság Elnöki Tanácsa.

Losonczy Pál elnök tájékoztatta a testületet Canaan Sodindo Bananának, a Zimbabwei Köztársaság elnökének hivatalos, baráti látogatásáról és Kenan Evrennek, a Török Köztársaság elnökének hivatalos látogatásáról, amelyek a közelmúltban történtek.

Az Elnöki Tanács megállapította, hogy C. S. Banana elnök látogatása hasznos, eredményes volt, és fontos láncszemét jelent a felső szintű érintkezések, a gyorsan fejlődő politikai kapcsolatok rendszerének. A látogatás jó alkalom volt arra, hogy a felek kicseréljék véleményüket a nemzetközi békéről és a biztonság kérdéseiről, különösen az Afrikában végbemenő folyamatokról, mindenekelött a földész déli térségének legutóbbi fejleményeiről. A mostani magas szintű megbeszélések is kifejezésre juttatták, hogy a legfontosabb nemzetközi kérdésekben Magyarország és a Zimbabwei Köztársaság álláspontja megegyezik vagy közel áll egymáshoz. Az eddig is jól fejlődő kapcsolatok alapján további lehetőségek vannak a két ország közötti együttműködés fejlesztésére, főképpen a gazdasági és kereskedelmi, kölcsönösen előnyös formák bővítésével. Kifejezik ezt azok az egyezmények is, amelyeket a látogatás és a tárgyalások eredményeképpen a két ország — erre felhatalmazott — képviselői aláírtak.

A Kenan Evren török köztársasági elnökkel folytatott szíves légkörű megbeszélések véleményét cserélték a nemzetközi helyzet legfontosabb, időszerű kérdéseiről, a nemzetközi biztonságot és a békét fenyegető veszélyek elhárításának szükségességéről, a különböző társadalmi rendszerű országok együttműködésének lehetőségeiről. Áttekintették a Magyar Népköztársaság és a Török Köztársaság kapcsolatát, az együttműködés további fejlesztésének lehetőségeit. Egybehangozóan kinyilvánították szándékukat a mindkét fél számára előnyös kapcsolatok fejlesztésére. A látogatás és a tárgyalások eredményeképpen a felek magas rangú meghatalmazottai együttműködési megállapodásokat írtak alá.

Az Elnöki Tanács a tájékoztatót egyetértéssel tudomásul vette.

A Minisztertanács előterjesztése alapján az Elnöki Tanács törvényerejű rendelettel Allami Ifjúsági és Sporthivatalt létesített, amely a jövőben ellátja az ifjúsági és sportügyek állami irányítását, és a Minisztertanács közvetlen felügyelete alatt álló országos hatáskörű szervként működik. A új irányítási forma kialakítását az ifjúsági fizikai felkészítésének és a lakosság egészséges életmódjának hatékonyabb elősegítése teszi szükségessé.

A törvényerejű rendelet július 1-jén lép hatályba, s ezzel egyidejűleg megszűnik az Allami Ifjúsági Bizottságnak és Titkárságának, valamint az Országos Testnevelési és Sporthivatalnak működése.

Az Elnöki Tanács törvényerejű rendelettel átfogóan szabályozta a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó felszámolási eljárást. A tvr. biztosítja a szabályozás tartalmi egységét, és az eddigieknél hatékonyabbá teszi a felszámolás okainak objektív megítélését, és a szerződéses kapcsolatból biztonságához fűződő érdekek érvényesülését. A felszámolás az új szabályozás alapján bírósági hatáskörbe tartozó eljárás. A ügyek jelentőségére tekintettel első fokú kizárólag a Fővárosi Bíróság, fellebbezés esetén pedig a Legfőbb Bíróság jár el. A törvényerejű rendelet és a hozzá kapcsolódó jogszabályok szeptember 1-jén lépnek hatályba.

A gazdálkodó szervezetek felszámolásaival összefüggő munkaügyi kérdések rendezése végett az Elnöki Tanács módosított a munka törvénykönyvének ezzel kapcsolatos rendelkezéseit.

Törvényerejű rendeletet alkotott a testület az állami népesség-nyilvántartásról. E jogszabály, összhangban a népességnyilvántartás jelenlegi felettségi szintjével, kifejezésre juttatja az e tevékenység továbbfejlesztéséhez szükséges követelményeket, meghatározza az állami népességnyilvántartás irányításával és felügyeletével összefüggő tennivalókat. A törvényerejű rendelet — amelynek végrehajtásáról a Minisztertanács rendelkezik — szeptember 1-jén lép hatályba.

Az Elnöki Tanács a továbbiakban kinevezésekről határozott, majd bírákat mentett fel és választott meg. (MTI)

Aratják a búzát a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben

A kevés területen termelt őszi árpa betakarítása után pénteken már harminc nagy teljesítményű kombájn a búzátáblákban dolgozott a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben. Ebben az évben mintegy 4000 hektárról takarítanak be őszi búzát a közös gazdaságban. A munkákat a Hortobágy-környéki, szikes, fehér

földeken kezdték meg, s a legkorábban érő fajták aratásához láttak hozzá. Naponta 5—600 tonna búzát szállítanak be az aratás kezdeti időszakában a Vörös Csillag Tsz járművei a közös gazdaság három szárítójába, illetve a gabonaforgalmi vállalat telepre. A búza vizaralma 18—20 százalék körül

van, s ezért mindenképpen szükséges a szárítás. Az idei első felévi rendkívüli időjárás: belviz, száraz tavasz, júniusi forróság nem kedvezett a gabonának, s a sok természeti károsodás első sorban a gyengébb termőképességű talajokon csökkentette a terméseredményeket.

Hazaérkezett Vilniusból a megyei pártdelegáció

A hét elején pártdelegáció utazott Litvániába. Toth Imrénének, a megyei pártbizottság titkárnak vezetésével Vilniusban tanulmányozták a litván mezőgazdasági és élelmiszeripart. A delegáció tagjai voltak: Fazekas Károly, a megyei sz-

szövetség titkára, Kiss A. Lilla, a Debreceni Tartósi-tóipari Kombinátpb-titkára és Zagonyi Imre, a debreceni városi pártbizottság osztályvezetője. A megyei pártdelegáció pénteken délután hazaérkezett.

Telefonkötvényesek figyelmébe

Előszerelesek hétszáz igénylőnél

Eddig 5537 telefonkötvényt váltottak ki, azaz fizették be a debreceniek a június 3-i banki adatok szerint. Eredetileg 6157 kötvényt jegyeztek és ezek közül — különféle anyagi problémákra hivatkozva — körülbelül ötvenen kérték a befizetés elhalasztását.

A Posta az Újkertben és a Tócskerten konténerközpontokat telepített és bővítette a hálózatot. A Tócskerten a bővítés tovább folytatódik.

E két lakótelepen így lehetőség nyílt arra, hogy megkezdjék az új telefonok egy részének beszerelését. Az előszerelesek során hétszáz olyan igénylőnél helyezték el a készüléket, akik már kifizették a kötvényt. Ezeknek az előfizetőknek a Posta a napokban értesítést

küld. Az értesítő tartalmazza, hogy az igénylő a kötvény első törlesztését bevéltathatja, azaz felveheti. Egyúttal be kell fizetni a belépési díjat, illetve a szerelési költségeket. Körülbelül két héttel a térítést követően már saját lakásukból telefonálhatnak az új előfizetők.

A második félév során folytatódna a hálózatbővítések és újabb telefonokat szerelnek fel a kötvényösszeget befizetők között.

A kötvényre egyébként 414 új igénylőt jegyeztek elő és továbbiak feliratkozására is sor kerülhet a Debreceni Postaigazgatóság ügyfélszolgálati irodáján. A bejelentést követően mindenkinél megvizsgálják a műszaki feltételeket, a költségeket.

Új gépek a KITE-ben

Napirenden a szalastakarmány-betakarítás

A világbanki hitellel megvalósuló hazai mezőgazdasági programok egyike a növénytermesztés egészének fejlesztését szolgálja. Ennek keretében először nyílik lehetőség a takarmánybetakarítás komplex gépesítésére, fejlesztésére. A programba a KITE is bekapcsolódott. Az integráció szalastakar-

mány-termelési ágazatát a már második esztendeje folynak. A hét folyamán Hajdúdorogon, a Bocskai Tsz lucernatáblájában a holland Vimcon bálázót, illetve a hozzá tartozó kaszát és rakodógépet hozmát és minőségét kívánják javítani. A fejlesztéssel kapcsolatos szalastakarmány-betakarítási és -tartósítási kísérletek im-

és -tartósítási kísérletek im-

bála), mint mondják, nem egy átlagos takarmányterelő területtel rendelkező gazdaságra lett méretezve tehát több gazdaság ilyer jellegű szükségletét is képes kielégíteni, de az ára is borsos, legalább is egyelőre a versenytárgyalás előtt. Felvételeinken: vizsgázzák a bálázó és a rakodófej. (Fotó: Kőszeghy György)

Jugoszláv pártkongresszus

Belgrád, 1986. június 27. (MTI) — A Központi Bizottság beszámolójában megütközött bíráló és önkritikus hangvétel jellemezte a kongresszus hat bizottságában pénteken délelőtt befejeződött vitát. A felszólalók a jugoszláv társadalom fejlődésében bekövetkezett megtorpanás túlhatalását, a felhalmozódott és kiéleződött problémák és ellentmondások megoldásait célzó utak keresésére helyezték a hangsúlyt.

A bizottságokban — függetlenül a meghatározott tematikától, pontosabban nagyon is szoros összefüggésben a különböző megvitatott témákkal — a gazdasági helyzet és a párt szerepével, feladataival kapcsolatos kérdések domináltak. A válság mielőbbi megszüntetésének legígéretesebb irányaként a delegátusok egységesen állást foglaltak a hosszú távú gazdaságpolitikai program következtetés, mindenfajta tévovázástól és ellenállástól mentes megvalósítása mellett. Ezzel összefüggésben a felszólalók élesen bírálták a helyi, részleges egyre erőteljesebb jelentkezést, a köztársaságok és tartományok bezárkózását, a szövetségi szinten meghatározott gazdaságpolitika önkényes értelmezését és végrehajtásának gyakorlatát. Megfogalmazódott

az is, hogy a jelenlegi nehézségeket nem lehet csupán gazdasági eszközökkel megszüntetni, hanem szükség van a politikai rendszer egyes intézményeinek, mechanizmusainak megváltoztatására is.

Az öngazgatási döntéshozatali folyamat buktatóit illetően több küldött szorgalmazta, hogy vizsgálják felül a konszenzus elvének jelenlegi, kiterjedt alkalmazását a vállalatok szintjén is, ami a gyakorlatban számos nehézséget okoz és a kisebbség diktatúráját jelent a többség felett.

A föderáció gyengítésével járó jelenségek bírálatát szintén jelentős helyet kapott a bizottságok vitáiban.

A bizottsági vitában a párt eszmei, politikai és cselekvési egységének megerősítését kiemelt jelentőségű feladatnak értékelték. A párt tekintélyének visszaszerzése érdekében a JKSSZ-nek meg kell szabadulnia mindazoktól, akik megalkuvók, ingátagok, akiket megfertőzött a liberalizmus, s az eddigien erőteljesebb harcot kell folytatni a legveszélyesebb ellenség, a nacionalizmus ellen — mutatott rá a felszólalók.

Megállapították, hogy a szervezeti szabályzat javasolt módosításai szavatolhatják az egység erősítését, a felelősség fokozottabb előterbe állítását és a de-

mokratikus centralizmus szilárdítását. A JKSSZ feladatainak kijelölését illetően az egyik felszólaló kifogásolta, hogy a kongresszusi határozat tervezete túlságosan terjedelmes, s így nem eléggé mozgósító.

Belgrád, 1986. június 27. (MTI) — *Havasi Ferenc*, az MSZMP PB tagja, a KB titkára, a JKSSZ XIII. kongresszusán részt vevő magyar küldöttség vezetője pénteken délelőtt Belgrádban találkozott *Branko Mikulicssal*, a jugoszláv kormány elnökével, akinek átadta a magyar párt- és állami vezetők üdvözlését.

A szíves és baráti légkörű beszélgetésen kölcsönösen nagyra értékelték a két párt és állam közötti bensőséges kapcsolatokat, s véleményüket további sokoldalú fejlesztésük lehetőségeiről. A többi között kiemelték, hogy a gazdasági együttműködés erősítése során az árucere-forgalom bővítése mellett különös figyelmet kell fordítani a termelési kooperáció fokozására.

Hangsúlyozták, hogy a magyarországi horvát, szlovén és szerb, illetve a jugoszláviai magyar nemzetiségnek az összekötő hid szerepét betöltve a két nép közötti bizalom és barátság szilárdítását kell szolgálnia.

A találkozón áttekintették a legidősebb nemzetközi, főként világgazdasági kérdéseket is.

A VSZ külügyminiszter-helyetteseinek találkozója

Berlin, 1986. június 27. (MTI) — Pénteken Berlinben találkozót tartottak a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszter-helyettesei. Meghallgatták *Viktor Karpovnak*, a nukleáris és őrügyverekről folyó szovjet-amerikai tárgyalásokon részt vevő szovjet küldöttség vezetőjének tájékoztatóját a most befejeződött tárgyalási forduló eredményeiről. A találkozón magyar részről *Barity Miklós* külügyminiszter-helyettes vett részt.

Óvári Miklós marokkói pártküldöttséget fogadott

Óvári Miklós, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára pénteken fogadta a marokkói Haladás és Szocializmus Pártja küldöttségét, amely élén *Abdallah Lajaszival*, a politikai bizottság tagjával látogatást tesz hazánkban.

A találkozó során áttekintették a nemzetközi helyzet néhány időszerű kérdését, valamint a két párt közötti kapcsolatokat.

A megbeszélésen részt vett *Györke József*, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője is. (MTI)

47. kemping-világtalálkozó

Megbeszélés az előkészületekről

Amint a címben jeleztük, a „hol tartunk az előkészületekben?” kérdés újabb megrendező program-sorozat táborparancsnoka, *Nemes Géza*, a Deber igazgatója. Ezen a megbeszélésen a résztvevők áttekintették a Vekeri-tónál sorra kerülő rendezvény előkészítő munkálatainak eddigi eredményeit és további teendőit, mindemelkelt megállapítván azt, hogy a beruházások időreberceci városi tanács el-

nőkhelyettese, *Jenkei Gábor*, az augusztus 1-10. között megrendező program-sorozat táborparancsnoka, *Nemes Géza*, a Deber igazgatója. Ezen a megbeszélésen a résztvevők áttekintették a Vekeri-tónál sorra kerülő rendezvény előkészítő munkálatainak eddigi eredményeit és további teendőit, mindemelkelt megállapítván azt, hogy a beruházások időreberceci városi tanács el-

Ülést tartott az szmt

Pénteken délelőtt tartotta a szakszervezetek megyei tanácsa az szmt székházának nagyteremében *Pocsaji István*, a szakszervezetek megyei tanácsának elnöke közölte a megjelenteket.

Először Szendi Sándor, az szmt vezető titkára tett szóbeli kiegészítést ahhoz az írásos anyaghoz, mely az szmt-apparátus szervezeteinek korszerűsítéséről szolt. *Nagy János*, az szmt tit-

kára kiegészítette azt a dokumentumot, mely az szmt feladattervét tartalmazta a magyar szakszervezetek XXV. kongresszusának határozatai szellemében.

Ezt követően javaslat hangozott el a szakszervezetek megyei tanácsa kérdéshatásköri jegyzékére, az szmt és elnöksége második felévi ülésére, illetve tájékoztató következt az szmt két ülése között végzett munkáról.

Szabó István látogatása a Szovjetunióban

1986. június 27. — *Szabó István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke, az SZKP Központi Bizottságának meghívására június 23. és 27. között látogatást tett a Szovjetunióban. Megbeszélést folytatott *Viktor Nyikonorov*-al, az SZKP KB titkárával, *Vsevolod Murahovszkijjal*, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének első helyettesével, a Szovjetunió Agrár- és Állami Bizottságának elnökével, *Vlagyimir Karlov*-al, az SZKP KB osztályvezetőjével, a KB tagjaival; *Iván Kuharral*, a Szovjet Kolkhozok Szövetségi Tanácsa elnökével, továbbá több párt-, állami és gazdasági szervezet vezetőjével. A találkozókön véleményesert folytatott az MSZMP és az SZKP agrárpolitikájá-

nak tapasztalatairól, a magyar-szovjet mezőgazdasági és élelmiszeripari együttműködés néhány kérdéséről. A szíves, elvtársi légkörben lezajlott megbeszéléseken részt vett *Rajnai Sándor*, hazánk szovjetunióbeli nagykövete.

Szabó István felkereste Krasznodár megyét, ahol ismerkedett a megye mezőgazdaságával, felkeresett több tudományos és termelési intézményt.

Szabó István és a kíséretében lévő *Kovács Imre*, a KB osztályvezető-helyettese és *Dobóczy István* mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter-helyettes pénteken este hazaérkezett Budapestre.

Fogadásukra a Ferihegyi repülőtéren megjelent *Borisz Sztukalin*, a Szovjetunió magyarországi nagykövete.

Állami Ifjúsági és Sporthivatal létesül

Czinege Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese péntek délután a Testnevelési Főiskolán találkozott a sajtó képviselőivel, s tájékoztatást adott arról az új törvényerejű rendeletről, amelyet az Elnöki Tanács alkotott az Állami Ifjúsági és Sporthivatal létrehozására.

Elmondta, hogy július 1-jétől látja el az ifjúsági és sportügy állami irányítását az új hivatal, amely a Minisztertanács közvetlen felügyelete alá tartozó országos hatáskörű szervként működik. A területi irányításról a törvényerejű rendelet úgy intézkedik, hogy a helyi ifjúsági és sportegyesületek felügyeletét a szelvényük szerint illetékes tanács végrehajtó bizottságának ifjúsági és sportfeladatokat ellátó szakigazgatási szerve gyakorolja; a fegyveres erők és testületek tekintetében pedig — azok illetékes vezetőivel egyetértésben — a felügyelet látja el a tanács szakigazgatási szervét.

Az Elnöki Tanács Buda István államtitkárát e tisztviség alá, a Minisztertanács pedig az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnöki funkciójából — érdemei elismerése mellett, nyugállományába vonulására tekintettel — június 30-i hatállyal felmentette.

Deák Gábor az Elnöki Tanács július 1-jei hatállyal államtitkárra, a kormány pedig az Állami Ifjúsági és Sporthivatal elnökévé kinevezte.

Az Elnöki Tanács Buda István több évtizedes, eredményes munkásságának elismeréseként — nyugállományba vonulása alkalmából — a Szocialista Magyarországi Érdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést pénteken *Czinege Lajos*, a Minisztertanács elnökhelyettese nyújtotta át. (MTI)

Befejeződött az úttörő-találkozó

Június 24-én kezdődött meg a természetjáró programja Délután-futó úttörők V. országos találkozója. Mint arról már hírt adtunk, június 25-én városismereti versenyen vettek részt az úttörők. A lányok versenyében Hajdú-Bihar, Heves, Szabolcs megye volt az első három helyezett. A fiúknál Szabolcs, Zala, Heves megye úttörői bizonyultak a legjobbnak.

25-én éjszaka tájékoztató versenyen bizonyíthatóan az ország minden részéből érkezett úttörők, hogy alaposan megtanulták a tájékozódás fortélyait. A lányoknál Szabolcs-Szatmár megye lett az első, mögöttük Veszprém és Heves megye csapatai vezettek. A fiúk versenyét a Heves megyei nyerték, második lett Hajdú-Bihar megye, harmadik Szolnok megye. Június 26-án sportvers-

nyekkel folytatódott a találkozó programja Délután-futó úttörők V. országos találkozója. Mint arról már hírt adtunk, június 25-én városismereti versenyen vettek részt az úttörők. A lányok versenyében Hajdú-Bihar, Heves, Szabolcs megye volt az első három helyezett. A fiúknál Szabolcs, Zala, Heves megye úttörői bizonyultak a legjobbnak.

25-én éjszaka tájékoztató versenyen bizonyíthatóan az ország minden részéből érkezett úttörők, hogy alaposan megtanulták a tájékozódás fortélyait. A lányoknál Szabolcs-Szatmár megye lett az első, mögöttük Veszprém és Heves megye csapatai vezettek. A fiúk versenyét a Heves megyei nyerték, második lett Hajdú-Bihar megye, harmadik Szolnok megye. Június 26-án sportvers-

A lakásépítések minőségét vizsgálja a KNEB

Pénteken ülést tartott a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a szervezet székházában. A testület megvitatatta és elfogadta két, most kezdődő vizsgálat programját.

Az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, hogy az újonnan épült lakások minősége még mindig nem megfelelő, holott az építőipari vállalatok jelentős része kapacitáskihasználási gondokkal küszködik. A népi ellenőrzés most induló országos vizsgálata — az 1984-1985-ös évek tapasztalatait értékelve — e kedvezőtlen jelenség átfogó elemzését, az okok feltárását tűzi ki célul. A vizsgálatban a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság mellett 13 megyei NEB vesz részt, együttműködve az érintett állami és kormányzati szervekkel, illetve társadalmi szervezetekkel.

A széles körű ellenőrzési program — a lakáskivitelezések minőségét és az ezzel összefüggő szavatossági kötelezettségek teljesítését vizsgálva — a minőség garانتálásának teljes folyamatát átfogja, a jogszabályi feltételektől kezdve a gazdasági és műszaki tényezőkon át a lakók érdekében megvalósuló ellenőrzésig. Ennek megfelelően igen széles a vizsgálható szervek, szervezetek köre is. A kivitelező építőipari vállalatok, szövetkezetek, kivállalkozókön túl kiterjed a terve-

zőkre, a tanácsok építészakigazgatási szerveire, az OTP és a lakásszövetkezetek lakásépítési tevékenységére, s helyet kap a programban a magánéros építkezések minőségének felmérése.

A népi ellenőrzés másik nagy jelentőségű, ugyancsak most kezdődő vizsgálata a földterületek mezőgazdasági célú használatba adásának, valamint a részesművelés alkalmazásának tapasztalatait összegzi.

Az utóbbi időben megspapodtak a népi ellenőrzés szervekhez érkező bejelentések, amelyek felhívták a figyelmet, hogy a vállalkozások szervezése során nem mindig tartják meg a törvényes rendelkezéseket, egyesek jogtalan anyagi előnyre tesznek szert, illetve a megengedettnél nagyobb földet használnak, amelyet esetenként másokkal műveltetnek meg.

E jelenségek kapcsán a vizsgálat értékeli, hogy a földhasznosítást szolgáló egyéni vállalkozások összhangban vannak-e a törvényes rendelkezésekkel, s választ keres rá, hogy ezek a formák mennyiben segítik e fontos erőforrásunk teljesebb kihasználását, a gazdaságosabb termelést, a kollektív és az egyéni érdekek összhangját.

Mindkét vizsgálat eredményét, illetve az intézkedési javaslatokat a kormány elé terjesztik. (MTI)

Július 1-jétől változások az ingatlanszerzéssel kapcsolatos eljárásban

Az illetékről szóló törvény 1986. július 1-jei hatályba lépésével módosul — egyszerűsödik — az ingatlanok tulajdonjogának megszerzésével kapcsolatos földhivatali és illetékhivatali eljárás. A változás lényege a következő: ezentúl az ingatlanulajdonos jogával összefüggő szerződés alapján az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés egységesen, az ingatlan felkése szerint illetékes földhivaltól kell kérni. A kérelem benyújtásával az érdekelteit egyidejűleg eleget tesz annak a kötelezettségének is, hogy a szerződést az illetékhivatalnak be kell mutatnia, az illetékes kizabása céljából. A földhivatalhoz benyújtott szerződéseket a jövőben tehát nem kell az illetékhivatalnál külön bemutatni.

A bejegyzés iránti kérelmet továbbra is a szerződés keltétől, vagy ha ahhoz más hatóság — például gyámhatóság, építésügyi hatóság — előzetes jóváhagyása szükséges, a jóváhagyástól számított 30 napon belül kell a földhivatalhoz benyújtani. Ha pedig a szerződéshez más személy (például az elővásárlásra jogosult tulajdonostárs) nyilatkozata szükséges, a 30 napos ha-

táridő a nyilatkozat keltével kezdődik.

A földhivatalhoz benyújtandó írásbeli kérelemben eleget feltüntetni a kért bejegyzést, továbbá azt, hogy a bejegyzést kinek a javára és melyik ingatlanra kéri. Ha a szerződés érdekelteket személyi számát nem tartalmazza, a kérelemben ezt is közölni kell a földhivattal.

A földhivatal a bejegyzést a jövőben is csak akkor teljesíti, ha az érdekelteket a szerződést és mind azokat az okiratokat, esetleg vázrajzokat is bemutatják, amelyeket az egyes bejegyzésekhez a jogszabályok előírnak. Ezek közül különösen fontos a tulajdonos szerzési jogosultság igazolása (telek-, lakás- és üdülő tulajdonos esetén a tanács illetékes szakigazgatási szerve által záradékoltnyilatkozat).

A bejegyzéshez adott esetben szükséges engedélykről, jóváhagyásokról, nyilatkozatokról stb. a földhivatalok készséggel adnak felvilágosítást. Szükség esetén a kérelmezőt a hiányok pótlására írásban is felhívják.

Az ingatlanszerzési ügyek

további lényeges egyszerűsítését jelenti, hogy július 1-je után a tulajdonjog és más jogok ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének nem előfeltétele az úgynevezett vagyonserzési illeték kizabása és megfizetése. Azoknak az ügyeknek az iratait, amelyekben vagyonserzési illeték kizabására is sor kerülhet, a földhivatal a bejegyzést követően hivatalból — az érdekelteket külön kérelem nélkül — megküldi az illetékhivatalnak.

Az gondoskodik, szükség szerint, a vagyonserzési illetékek kizabásáról, vagy megállapítja, hogy ilyen illetéket nem kell fizetni. Ilyen ügyekben az illetékhivatal egyidejűleg gondoskodik az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésért járó eljárási illeték megfizetéséről is.

A bejegyzésről vagy annak elutasításáról szóló földhivatali határozat ellen, a földhivatalhoz benyújtott fellebbezésnél, a fellebbezési eljárás illetékét is — az illetékhivatal értesítése alapján — utólag kell megfizetni. A bejegyzések iránti kérelem késedelmes földhivatali benyújtása esetén felemlt eljárási illetéket kell fizetni. (MTI)

Június vége néhány napnyi se választ ket mezőgazd erőpróbájától, s végre meg válaszol a fő aggodalmunkr amely nagy künket, a ka őstől az első sőt azon is tő lizáló, erőt ad népgazdaságú mult tervidős zőgazdaság, a zeti jövedelen zájráulásában fejezni növeks S mert köz hogy ez a te tődjék, külön vesz körül m agrárágazat t get érintő in fejleményt. A a tavasszal hatottak, ezé azt mondani, dik öt éves te

— Mind a élelmiszer s lyettes elvota

— Annyi a megállapí „az élelmiszer junk a világo inkban már igaz, hogy a piaci ára is kent, akárcsa reké. Azzal a hogy az é arának robban kedéséhez h szerár-robban jelésekkal nem következ

Élelmiszert a világon m termelni. Ugy nagyob expor kithatnak ár gazdagabb szemben, lévs országcsoport

A világpia szességében nevezhetjük nek az élelm kor sem, ha tek (a fejlődő országai) és élelmiszerheg szágok, USA

— A hato mezőgazdasá latállomány ez elkerülhe

— Az állat kenése az eln tendenciákkal lentés és s tékü, aminek

Az üzemi lési eredmény tak olyan m ellensúlyozni begyűrőd a és a csökken kat, ezért az közgazdasági szere romlott.

A beruházá megszüntetése mozási adó b vezetett, hogy telepi rekor részleges így a legszük helyigényeket az üzemek bi latállomány s

A nagyüzert kistermelők k gott a termel vetett hit, a t alászállt és csökkenéshez

Az állatten jektív adatokk héz előre jele kedvezőtlen t

— Miközbe vásárlásában nyesítik az gyakrabban karmánnyal, rekkel is. M térer is eler lésának, tárnak?

— A bat egyik legnagyobb karmányok m gas színvona csak kiváló kal lehet elér manyhoz jó keveréktakar hoz megfele technológiát kel ellátott szűkségek. nagyon sok e nek meg, me évek miatt r genő, nagy m gazdasági rca); mert takarmányok már a szánt

JÚNIUSI INTERJÚ

Ki kell használnunk az élelmiszer-gazdaságban rejlő lehetőségeket

Beszélgetés dr. Magyar Gábor mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettesével

Június végét írjuk. Alig néhány nap vagy ténnyel választ el bennünket mezőgazdaságunk nagy erőpróbájától, az aratástól, s végre megtudhatjuk, mit válaszol a föld félesztendei aggodalmunkra, a féltésre, amely nagy nemzeti értékünk, a kalászos gabonától az első kaszavágásig, sőt azon is túl övezi. Stabilitás, erőt adó ágazata volt népgazdaságunknak az elmúlt tervidőszakban a mezőgazdaság, amely a nemzeti jövedelemhez való hozzájárulásában is ki tudta fejezni növekedési erélyét. S mert közös érdekünk, hogy ez a tendencia folytatódjon, különös érdeklődés veszi körül minden egyes, az agrárgazdaság teljesítményét érintő intézkedést vagy fejleményt. A körülmények a tavasszal kedvezőtlenül hatottak, ezért nem túlzás azt mondani, hogy a hetedik ötéves terv induló esz-

teendőjében, 1986 derekán közvéleményünkben a szokásosnál is nagyobb részt formál az agrárgazdaság. Péter-Pálhoz közeledeként elsősorban ezért fordultunk kérdéseinkkel dr. Magyar Gábor mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyetteshez.

Hosszabb idő múlva lehet a központja négy vidéki növényvédelmi és agrokémiai állomás bevonásával végzi. Ezen munka során időszakos ellenőrzésre kerülnek a gyártó és forgalmazó vállalatok. Évente körülbelül 4000 minta minősítését végzik el, amely körülbelül 2300 tonna termékmennyiségnek felel meg. Ennek körülbelül 1 százaléka esett minőségi kifogás alá az elmúlt évben. A minőségi hibák tételek — amennyiben felhasználásuk toxikológiai szempontból is lehetséges — csak árcsökkentéssel hozhatóak forgalomba.

A minőség és az ár összhangjára vonatkozó, a jelenlegi körülményekhez igazodó egységes eljárás kialakítására a közeljövőben közös MEM—IpM jogi iránymutatás kerül kiadásra.

Az eddigi tapasztalatok alapján a növényvédő szerek minőségét vizsgáló analitikai hálózat a mezőgazdasági termelők érdekeit jól védi, segít kiszűrni a hiányosságokat, munkája, hatósági intézkedései hozzájárulnak a minőség megőrzéséhez. A mezőgazdasági érdekvédelem fokozására indokolt ennek a munkának további bővítése, amelyhez azonban nagyobb anyagi ráfordítás sem nélkülözhető.

A műtrágyák forgalmáhozatalát a növényvédő szerekhez hasonlóan hatósági engedélyezési vizsgálat előzi meg, amelynek során meghatározásra kerülnek a minőségi követelmények is. A forgalomba került műtrágyák minőségét és osztályba sorolását, a MEM Növényvédelmi és Agrokémiai Központjának fentebb már említett négy minőség-ellenőrző laboratóriuma rendszeresen ellenőrzi. Az ellenőrzések kiterjednek a gyárakban, a kereskedelemben és a felhasználóknál található műtrágya tételekre és minőségi kifogás esetén a minőség-ellenőrző laboratórium árcsökkentésre tesz javaslatot. Évente mintegy félmillió tonna műtrágya hatósági minőség-ellenőrzésére kerül sor, amelynek 2 százaléka kifogásolható minőségi problémák miatt.

Az engedélyezésre kerülő, illetve a már forgalomban levő szerek hatósági ellenőrző vizsgálatát, a MEM Növényvédelmi és Agrokémiai

Központja négy vidéki növényvédelmi és agrokémiai állomás bevonásával végzi. Ezen munka során időszakos ellenőrzésre kerülnek a gyártó és forgalmazó vállalatok. Évente körülbelül 4000 minta minősítését végzik el, amely körülbelül 2300 tonna termékmennyiségnek felel meg. Ennek körülbelül 1 százaléka esett minőségi kifogás alá az elmúlt évben. A minőségi hibák tételek — amennyiben felhasználásuk toxikológiai szempontból is lehetséges — csak árcsökkentéssel hozhatóak forgalomba.

A minőség és az ár összhangjára vonatkozó, a jelenlegi körülményekhez igazodó egységes eljárás kialakítására a közeljövőben közös MEM—IpM jogi iránymutatás kerül kiadásra.

Az eddigi tapasztalatok alapján a növényvédő szerek minőségét vizsgáló analitikai hálózat a mezőgazdasági termelők érdekeit jól védi, segít kiszűrni a hiányosságokat, munkája, hatósági intézkedései hozzájárulnak a minőség megőrzéséhez. A mezőgazdasági érdekvédelem fokozására indokolt ennek a munkának további bővítése, amelyhez azonban nagyobb anyagi ráfordítás sem nélkülözhető.

A műtrágyák forgalmáhozatalát a növényvédő szerekhez hasonlóan hatósági engedélyezési vizsgálat előzi meg, amelynek során meghatározásra kerülnek a minőségi követelmények is. A forgalomba került műtrágyák minőségét és osztályba sorolását, a MEM Növényvédelmi és Agrokémiai Központjának fentebb már említett négy minőség-ellenőrző laboratóriuma rendszeresen ellenőrzi. Az ellenőrzések kiterjednek a gyárakban, a kereskedelemben és a felhasználóknál található műtrágya tételekre és minőségi kifogás esetén a minőség-ellenőrző laboratórium árcsökkentésre tesz javaslatot. Évente mintegy félmillió tonna műtrágya hatósági minőség-ellenőrzésére kerül sor, amelynek 2 százaléka kifogásolható minőségi problémák miatt.

jelent a termelőknek, hiszen hosszú távon szavatolja, hogy árualapjait értékesíteni tudja, méghozzá olyan árokon, amelyekben termelési költségeinek megtérülésén túl tisztességes nyereséget is

— A magyar élelmiszer-forgalom 90—95 százalékát állítólag tíz termék adja. Miniszterhelyettes elvtárs szerint mi a helyesebb: bűzát exportálni vagy negyvenféle malomipari terméket?

A magyar élelmiszer-export döntő hányadát valóban néhány, ún. volumen-hordozó termékcsoport adja. Ezek közül a legfontosabbak: a húsipari termékek, a gabonafélék, a friss és feldolgozott zöldség és gyümölcs, a növényolajipari termékek, a konzervek, a boripari termékek stb. Ezekben belül azonban számtalan különböző feldolgozottsági fokú termék kerül exportra. Régi dilemma, hogy nyersen vagy feldolgozott

— Mekkora kárt okozott Magyarországnak az az élelmiszer-kiviteli korlátozás, amit a Közös Piac tagországai léptettek életbe a csernobili balesetet követő sugárterhelésre hivatkozva?

A csernobili atomerőmű baleset nyomán életbe léptetett élelmiszerexportkorlátozások miatt keletkezett kár igazán pontosan nem számszerűsíthető. Ennél nagyobb az a kár, amelyet a kényszerű termelés- és szállításszervezési intézkedések, a raktározási költségek meg-

— Több mint öt hónap elteltével mit mutat a mezőgazdasági termékek idei külkereskedelmi szaldója?

Az ágazat 1986. I—V. havi exportteljesítése az éves tervnek 32,2 százaléka, amely az előző év azonos időszakától 5,3 százalékkal alacsonyabb. Importunk körülbelül a fele az előirányzatnak. Az ágazat külkereskedelmi egyenlege mindenek következtében konvertibilis viszonylatban mintegy 21 százalékkal elmarad a bázistól, de így is több mint 100 millió dollár aktívumot mutat.

Szocialista relációban az export és az import arányának alakulása a tervhez viszonyítva hasonló a konver-

realizálhat. De jó a fogyasztónak is, hiszen ha van elegendő áru, nem alakul ki lánckereskedelem, nem manipuláltak az árak.

Ezt támasztja alá egyébként az is, hogy 1985-ben és az idei év első öt hónapjában a fogyasztói árszívnál összességében megfelelt a tervben előirányzottak. Az előzőekben vázoltakat alapul véve nem tudom elfogadni azt az értékelést, hogy a piaci viszonyok áttekinthetetlenek, hogy a termelői érdekeket és ezáltal a termelői kedvet veszély fenyegeti, s mindezek miatt a fogyasztói igények nem lennének kielégítve. A szóban forgó kérdéseket egyébként tavaly a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság is széles körben vizsgálta, és végeztül hasonló megállapításokat tett.

— A magyar élelmiszer-forgalom 90—95 százalékát állítólag tíz termék adja. Miniszterhelyettes elvtárs szerint mi a helyesebb: bűzát exportálni vagy negyvenféle malomipari terméket?

A magyar élelmiszer-export döntő hányadát valóban néhány, ún. volumen-hordozó termékcsoport adja. Ezek közül a legfontosabbak: a húsipari termékek, a gabonafélék, a friss és feldolgozott zöldség és gyümölcs, a növényolajipari termékek, a konzervek, a boripari termékek stb. Ezekben belül azonban számtalan különböző feldolgozottsági fokú termék kerül exportra. Régi dilemma, hogy nyersen vagy feldolgozott

— Mekkora kárt okozott Magyarországnak az az élelmiszer-kiviteli korlátozás, amit a Közös Piac tagországai léptettek életbe a csernobili balesetet követő sugárterhelésre hivatkozva?

A csernobili atomerőmű baleset nyomán életbe léptetett élelmiszerexportkorlátozások miatt keletkezett kár igazán pontosan nem számszerűsíthető. Ennél nagyobb az a kár, amelyet a kényszerű termelés- és szállításszervezési intézkedések, a raktározási költségek meg-

— Több mint öt hónap elteltével mit mutat a mezőgazdasági termékek idei külkereskedelmi szaldója?

Az ágazat 1986. I—V. havi exportteljesítése az éves tervnek 32,2 százaléka, amely az előző év azonos időszakától 5,3 százalékkal alacsonyabb. Importunk körülbelül a fele az előirányzatnak. Az ágazat külkereskedelmi egyenlege mindenek következtében konvertibilis viszonylatban mintegy 21 százalékkal elmarad a bázistól, de így is több mint 100 millió dollár aktívumot mutat.

Szocialista relációban az export és az import arányának alakulása a tervhez viszonyítva hasonló a konver-

— Mind szenvedélyesebben vitatkoznak róla, hogy az élelmiszer stratégiai cikkünk-e vagy sem. Miniszterhelyettes elvtársnak mi a véleménye?

Annyi biztos, hogy az a megállapítás, miszerint „az élelmiszer a mi köoolaj a világpiac”, napjainkban már csak annyiban igaz, hogy a köoolaj világpiaci ára is jelentősen csökkent, akárcsak az élelmiszerek. Azzal a különbséggel, hogy az energiahordozók árának robbanásszerű emelkedéséhez hasonló élelmiszerek árának — az előrejelzésekkel ellentétben — nem következett be.

Élelmiszert potenciálisan a világon mindenütt lehet termelni. Ugyanakkor a legnagyobb exporttörök nem alakíthatnak árkartellát a leggazdagabb importtörökkel szemben, lévén hogy a két országocsoport ugyanaz.

A világpiacot tehát összességében jelenleg nem nevezhetjük stratégiai cikknek az élelmiszert, még akkor sem, ha az éhségvezeték (a fejlődő világ egyes országai) és az eladatlan élelmiszerek (EGK-országok, USA stb.) egyszerre

jellemzik az élelmiszerek világkereskedelmét.

Hazánk szempontjából viszont más a helyzet, mivel energiahordozóban és nyersanyagban szegény ország lévén, ki kell(!) használnunk az agroökológiai potenciálunkban rejlő lehetőségeket. Hiszen az élelmiszertermelés megítélésével olyan népgazdasági összefüggéseket is mérlegelnünk kell, hogy mit jelent az innen származó export az energiahordozók ellentételezésében, továbbá hogy képes-e más ágazat az élelmiszertermelésből származó dollárbevétel gazdaságosabb előállítására, s egyáltalán mit jelent az ebből származó devizabevétel és élelmiszer a belföldi ellátás színvonalára és stabilitására szempontjából. Jelenleg ugyanis a népgazdaság nem rubel elszámolású exportjának mintegy harmadát élelmiszer-gazdasági termékek adják, vagyis számunkra igenis stratégiai cikk az élelmiszer.

— A hatodik ötéves terv mezőgazdaságban szokatlan mértékű nagymértékű csökkenést okozhat-e? Mennyiben volt ez elkerülhetetlen, s mik a

— A hatodik ötéves terv mezőgazdaságban szokatlan mértékű nagymértékű csökkenést okozhat-e? Mennyiben volt ez elkerülhetetlen, s mik a

Az állatállomány csökkenése az elmúlt 8—10 éves tendenciákkal valóban elmenthető és szokatlan mértékű, aminek több oka van. Az üzemi fajlagos termelési eredmények nem javultak olyan mértékben, hogy ellensúlyozni tudták volna a begyűrűző anyagköltségeket és a csökkenő támogatásokat, ezért az állattenyésztés közgazdasági feltételrendszere romlott.

A beruházási támogatások megszüntetése és a felhalmozási adó bevezetése oda vezetett, hogy elmaradtak a települési rekonstrukciók és részleges korszerűsítések, így a legszükségesebb férőhelyigényeket sem tudták az üzemek biztosítani az állatállomány számára.

A nagyüzemekben és a kistermelők körében megindult a termelési biztonságba vetett hit, a tenyésztői kedv alászállt és az állománycsökkenéshez vezetett. Az állattenyésztésben objektív adatokkal nagyon nehéz előre jelezni a későbbi kedvezőtlen tendenciák be-

— A hatodik ötéves terv mezőgazdaságban szokatlan mértékű nagymértékű csökkenést okozhat-e? Mennyiben volt ez elkerülhetetlen, s mik a

— A hatodik ötéves terv mezőgazdaságban szokatlan mértékű nagymértékű csökkenést okozhat-e? Mennyiben volt ez elkerülhetetlen, s mik a

— Miközben a legfőbb mezőgazdasági termékek felvásárlásában (minősítésében) rendre bevezetik és érvényesítik az objektív, beltartalom szerinti átvételt, mind gyakrabban hallható, hogy a termelőt becsapják a takarmánnyal, sőt a műtrágyával és a növényvédő szerekkel is. Mennyiben éri szükségét és lehetőségét az érdekelteknek és a fogyasztóknak egyaránt rossz és csak egy vékony rétegnek jó? Mi a miniszterhelyettes elvtárs véleménye?

A baromfiágazatban egyik legnagyobb gond a takarmányok minősége. Magas színvonalú termelés csak kiváló takarmányokkal lehet elérni. A jó takarmányhoz jó alapanyag, a keveréktakarmány-gyártáshoz megfelelő színvonalú technológiát berendezéseket, ellátott keverőüzemeket, és feltételek nagyon sok esetben nincsenek meg, mert az aszályos évek miatt nem volt elegendő, nagy energiátartalmú gazdasági abrak (kukorica), mert a megtermelt takarmányok igen gyakran már a szántóföldön külön-

— Miközben a legfőbb mezőgazdasági termékek felvásárlásában (minősítésében) rendre bevezetik és érvényesítik az objektív, beltartalom szerinti átvételt, mind gyakrabban hallható, hogy a termelőt becsapják a takarmánnyal, sőt a műtrágyával és a növényvédő szerekkel is. Mennyiben éri szükségét és lehetőségét az érdekelteknek és a fogyasztóknak egyaránt rossz és csak egy vékony rétegnek jó? Mi a miniszterhelyettes elvtárs véleménye?

A baromfiágazatban egyik legnagyobb gond a takarmányok minősége. Magas színvonalú termelés csak kiváló takarmányokkal lehet elérni. A jó takarmányhoz jó alapanyag, a keveréktakarmány-gyártáshoz megfelelő színvonalú technológiát berendezéseket, ellátott keverőüzemeket, és feltételek nagyon sok esetben nincsenek meg, mert az aszályos évek miatt nem volt elegendő, nagy energiátartalmú gazdasági abrak (kukorica), mert a megtermelt takarmányok igen gyakran már a szántóföldön külön-

— Az állati termékek gyakran emlegetett hiányosságai vajon mennyiben írhatók az indulás, például a szaporítóanyagok rovására?

A szaporítóanyagok rendkívül jelentősége van az állati termék minősége szempontjából. A baromfi-hizlalás eredményességét a naposbaromfi minősége eldöntheti. Ezért szabványok és rendeletek is előírják a minőségi követelményeket. A szabványok meghatározzák a naposbaromfi származását, testtömegét, egészségi állapotát. Gyakori gond, hogy a keltezőállományok nem tartják be a szabvány testtömeg előírásait, a megyei állategészségügyi és élelmiszer-higiéniai állományok el-

— A mezőgazdasággal foglalkozó tudományok egyik avatott szakértője vetette fel nemrég mintegy költői kérdésként: „Hogyan tarthatja magát egy szocialista piacok évtizedeken át olyan zöldség- és gyümölcsforgalom, amely a termelőnek és a fogyasztóknak egyaránt rossz és csak egy vékony rétegnek jó?” Mi a miniszterhelyettes elvtárs véleménye?

A zöldség- és gyümölcs-forgalom az ágazatot jellemző szabadpiaci viszonyok ellenére — megítélésem szerint — szervezett. A saját fogyasztáson felüli áruvá váló zöldség és gyümölcs mennyiségének a 80—85 százalékát a kereskedelmi és feldolgozóipari vállalatok szerződéses kapcsolatok útján vásárolják fel a termelőktől. A termelés összességében ennek alapján — kiemelve a mezőgazdasági nagyüzemek által integrált kistermelés — általában az előirányzatoknak megfelelően alakul, és képes kielégíteni mind a lakossági,

— Az állati termékek gyakran emlegetett hiányosságai vajon mennyiben írhatók az indulás, például a szaporítóanyagok rovására?

A szaporítóanyagok rendkívül jelentősége van az állati termék minősége szempontjából. A baromfi-hizlalás eredményességét a naposbaromfi minősége eldöntheti. Ezért szabványok és rendeletek is előírják a minőségi követelményeket. A szabványok meghatározzák a naposbaromfi származását, testtömegét, egészségi állapotát. Gyakori gond, hogy a keltezőállományok nem tartják be a szabvány testtömeg előírásait, a megyei állategészségügyi és élelmiszer-higiéniai állományok el-

— A mezőgazdasággal foglalkozó tudományok egyik avatott szakértője vetette fel nemrég mintegy költői kérdésként: „Hogyan tarthatja magát egy szocialista piacok évtizedeken át olyan zöldség- és gyümölcsforgalom, amely a termelőnek és a fogyasztóknak egyaránt rossz és csak egy vékony rétegnek jó?” Mi a miniszterhelyettes elvtárs véleménye?

A zöldség- és gyümölcs-forgalom az ágazatot jellemző szabadpiaci viszonyok ellenére — megítélésem szerint — szervezett. A saját fogyasztáson felüli áruvá váló zöldség és gyümölcs mennyiségének a 80—85 százalékát a kereskedelmi és feldolgozóipari vállalatok szerződéses kapcsolatok útján vásárolják fel a termelőktől. A termelés összességében ennek alapján — kiemelve a mezőgazdasági nagyüzemek által integrált kistermelés — általában az előirányzatoknak megfelelően alakul, és képes kielégíteni mind a lakossági,

— Az állati termékek gyakran emlegetett hiányosságai vajon mennyiben írhatók az indulás, például a szaporítóanyagok rovására?

A szaporítóanyagok rendkívül jelentősége van az állati termék minősége szempontjából. A baromfi-hizlalás eredményességét a naposbaromfi minősége eldöntheti. Ezért szabványok és rendeletek is előírják a minőségi követelményeket. A szabványok meghatározzák a naposbaromfi származását, testtömegét, egészségi állapotát. Gyakori gond, hogy a keltezőállományok nem tartják be a szabvány testtömeg előírásait, a megyei állategészségügyi és élelmiszer-higiéniai állományok el-

— Végeztül egy Debrecenre érkező kérdés: mikor valószínűleg a pallagi agrártörténeti emlékhely?

A MEM vezetői és a Hajdú-Bihar megyei párt- és tanácsi vezetők egyeztetett tárgyalásáról készített emlékeztetőben a feladat szerepel. Feltettük a kapcsolatot a megyei tanács vezetőivel, s részletes javaslatot, illetve tervezetet és tárgyalási időpontajánlatot kaptunk. (A technikusképzéssel kapcsolatos tárgyalás megtörtént.) Az agrártörténeti emlékhely nyitvatartása a tanács vezetőknek megítélésük szerint (s véleményünk szerint is) csak a tervezett lö-

— Az állati termékek gyakran emlegetett hiányosságai vajon mennyiben írhatók az indulás, például a szaporítóanyagok rovására?

A szaporítóanyagok rendkívül jelentősége van az állati termék minősége szempontjából. A baromfi-hizlalás eredményességét a naposbaromfi minősége eldöntheti. Ezért szabványok és rendeletek is előírják a minőségi követelményeket. A szabványok meghatározzák a naposbaromfi származását, testtömegét, egészségi állapotát. Gyakori gond, hogy a keltezőállományok nem tartják be a szabvány testtömeg előírásait, a megyei állategészségügyi és élelmiszer-higiéniai állományok el-

— Végeztül egy Debrecenre érkező kérdés: mikor valószínűleg a pallagi agrártörténeti emlékhely?

A MEM vezetői és a Hajdú-Bihar megyei párt- és tanácsi vezetők egyeztetett tárgyalásáról készített emlékeztetőben a feladat szerepel. Feltettük a kapcsolatot a megyei tanács vezetőivel, s részletes javaslatot, illetve tervezetet és tárgyalási időpontajánlatot kaptunk. (A technikusképzéssel kapcsolatos tárgyalás megtörtént.) Az agrártörténeti emlékhely nyitvatartása a tanács vezetőknek megítélésük szerint (s véleményünk szerint is) csak a tervezett lö-

Hiány vagy rossz ellátás?

Miért nem lehet fekete-fehér televíziót kapni?

A hiánycikk általában elveszi a kedvünket a vásárlástól, sőt megfosztanak a vásárlás örömétől is. Mert nincs annál nagyobb bosszúság, mint hiába járni az üzleteket, amelyekben természetesen áru bőven van, csak éppen az nincs, amit keresünk. Úgy látszik, nem működik el esztendő, hogy ne kerülne egy-két olyan termék a hiánycikklistára, mely országos szinten okoz bosszúságot a vásárlóknak. Most éppen a fekete-fehér televízió borzolja fel a kedélyeket. Tavaly ilyenkor még azon möröglődünk, hogy nincs elég színes tévé a boltok polcain. Am változnak az idők, az igények, módosulnak fogyasztói szokásaink is. Most éppen a fekete-fehér készülékeket keresünk, ez nekünk, olvasóknak jogunk. S bosszant, hogy eltűnt, vagyis csökkent egy olyan cikkből a kínálat, amelyet hosszú évtizedek óta megszoktunk.

A kereslet meghaladja a kínálatot

Lehet, hogy nem is a fekete-fehér készülékeket hiányoljuk, hanem a vásárlástól tartjuk a hiánycikknek? Bár az is lehet, hogy a labdarúgó-világ bajnokság előtt és alatt a szokásosnál többen szeretnék volna kicserélni televíziójukat. S mivel a színes drága és jobbára ezekből is csak a legmagasabb árú kapható, jobb híján a hagyományos mellett döntöttek. Azaz döntöttek volna, mert meggyőződésben az idén csak kevesekhez szegődött a színes vásárláskor. Cikkekben a következő hasábkövek arra kerestünk választ, hogy ennek a hiánynak mi az oka, s egyáltalán: valóságos hiányról van szó, vagy inkább ellátási problémák okozták a feszültséget Hajdú-Biharban.

A vásárló és a gyártó között a kereskedő áll, rajta csapódik le tehát a vevő és a termelő közötti konfliktus. Bizony sokszor a kereskedőt szidjuk, ha nem kapjuk meg azt, amit keresünk, s előfordul, hogy igazságtalanul. Mi most a helyzet? A Luxor Áruházban Debrecenben például van-e fekete-fehér televízió? Tóth Tibor üzletvezető:

— Jelenleg a kereslet meghaladja a kínálatot. Ez pedig a kereskedőnek nem jó. A múlt hónapban több mint nyolcvanadtunk el, de csak az Oriontól kaptunk. A Videoton egyet sem adott az idén. Tőlük utoljára nyolcvannegyben kaptunk televíziót. Azt hallottuk, hogy a középkepernyős Junoszy hónapok óta a nagyker raktárában van,

de nem lehet forgalomba hozni, mert nincs meg rá a Minőségellenőrző Intézet engedélye. A mundial előtt kellemetlen volt, hogy nem tudtunk hordozható televíziót árulni.

Hajdúszoboszló, műszaki áruház, Bekker József üzletvezető-helyettes: — Nem mondom azt, hogy nincs, de nem folyamatos és rendszeres az ellátás. Az üzletkötő már fel sem írja az igényünket, mert tudja, ügysem képes teljesíteni. Szerintem az lehet a probléma, legalábbis az egyik, hogy ma már a nagykereskedelmi vállalatok is saját üzleteket nyitnak, így amiből kevés van, azt ki sem adják, csak ők forgalmazzák.

Centrum Áruház Debrecen, Laczkó Gyula eladó:

— Fekete-fehér televíziót? Az idén a Ravilltolt egyet sem kaptunk. Az Oriontól elvettük, ha jut nekünk. Keresik, de nem tudunk semmi biztatást mondani jó ideje a vevőknek. Nekünk is bosszantó.

S most nézzük, mit mond a Vegyiparicikk-kereskedelmi Vállalat kereskedelmi igazgatója, Rozgonyi Béla, a megyei ellátásról. — Sajnos, csak azt tudom mondani, hogy nincs elegendő az olcsó készülékek közül. Mi a nagykerekre vagyunk utalva, velük állunk üzleti kapcsolatban. De úgy látszik, náluk sincs elegendő. Pedig az idén többet adtunk el, mint tavaly ugyanezen idő alatt. Amig nyolcvanöt első fél évében 1010 fekete-fehér tévét árultunk, az idén 1571-et. Ebből is látszik, hogy nőtt a kereslet.

Import alkatrészhiány

Megegyezünk körkérdés után meg a Havas Nagykereskedelmi Vállalat igazgatóját, dr. Kis Mihályt és az áruforgalmi eladót, Fülöp Lászlót.

A Videontól azt a tájékoztatást kaptuk a közelmúltban, hogy a harmadik negyedévében kezd meg a belföldi szállítást. Túl sok remény nem fűzünk az ígérethez, mert fekete-fehér televíziót tavaly sem nagyon kaptunk. Csak néhány jellemző számot: 4500-at kértünk, 1200-at igazoltak vissza. Ez egész évre szólt. A második negyedévtől már csak 200-at ígérték, s telexen értesítettek minket, hogy import alkatrészhiány miatt át kellett ütemezniük a termelést. Az Orion a 4000 darabos igényünkből 2600-ra küldött visszajazólást. Szóval így állunk. Az orosz Junoszy készülékből van raktáron még pár száz, de még nincs rá MEI engedélyünk. Az időhúzásnak egyedül az az oka, hogy a Ramovillnál, ahol a készülékek átköltését végzik, kidolgoztak egy új technológiát, s ennek bevezetése lassabban megy, mint kellene. Van azonban egy jó hírünk, az Elektropromtól érkezett: most folynak a tárgyalások Csehszlovákiával import tévék behozatalára.

S hogy teljes legyen a kép, telexeltünk a Videoton gyárba Székesfehérvárra, a kereskedelmi igazgatóknak. A kérdések a következők voltak. Mi az oka

annak, hogy a gyár a belföldi piac igényeit nem tudja kielégíteni? Kapacitásgondokkal küzdenek, vagy import alkatrészhiány nehezíti a munkájukat? Netán exportkötelezettségeik miatt maradt mostoha a hazai vásárlók között? Kérdéseimre a következő választ kaptam Tomanóczy Gábor főosztályvezetőtől.

„Mivel az igények egyre inkább eltolódnak a színes

tévé irányába, a fekete-fehér mennyiségét a színes javára csökkentettük. Ez általános jelenség a világpiacon. Így a fekete-fehér képcső beszerzése évről évre nehezebb, ennek ellenére 1986. második felében a Videoton 25 ezer fekete-fehér tévét szállít a kereskedelemlennek. Ha figyelembe vesszük az Orion termelését és az import készülékeket, az ellátás várhatóan javulni fog.”

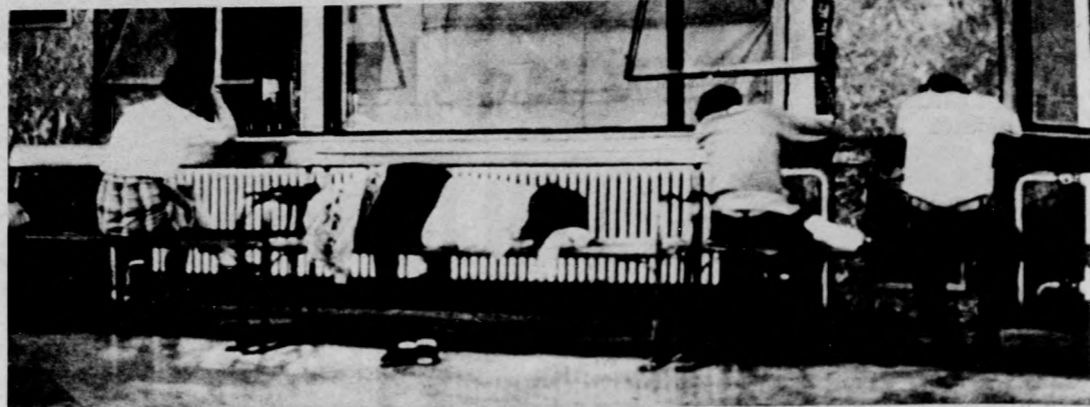
Az ok tehát a főosztályvezető szerint az import képcsővek nehéz beszerzése. De van még egy gyárunk, az Orion. Gémes Sándor kereskedelmi igazgató adatait terít maga elé.

Választék-bővítésre is gondoltunk

— Az idei tervünk szerint 77 ezer fekete-fehér készüléket fogunk gyártani. Ebből csupán 7 ezer utazik cseh exportra, a többi belföldön eladható. Az első fél évben túlteljesítjük időarányos tervünket, mert előreláthatólag 40 ezret készítettünk. Tavaly? Igaz többet, 85 ezret vállaltunk, de ebből 13 ezer volt a cseh export. Az az igazság, hogy ha mi tartjuk magunkat ahhoz az öt éves prognózishoz, amelyben a két gyár, a Videoton és az Orion a belkereskedőkkel megegyezett, nekünk már egész évben nem lenne szabad 40 ezer fekete-fehér tévénél többet gyártani. Ennyi lenne a kötelességünk. S az is tény, hogy egyre kevésbé éri meg, nekünk olcsó készülékekkel foglalkozni. Mivel nyereségorientált a vállalat, nem érdemes olyan terméket gyártani, amelyen alig van haszon. A kereskedőknek, tehát akik forgalmazzák, nagyobb hasznuk van a televíziókon, mint nekünk. Ennek ellenére a belföldi igényeket tiszteletben tartjuk. Erre bizonyíték, hogy választék-bővítésre is gondoltunk. Összel a BNV-n már bemutatjuk és nemskára kapható is lesz egy hordozható fekete-fehér készülék, 32 centiméteres képernyővel. Elfogadható áron.

Az Orion házatját tehát nem érheti vés. A hiány azonban ettől még nem szűnik meg. A fogyasztást, így a tartós használati cikkek vásárlását is lehet többféleképpen befolyásolni, de a hiány megszüntetése nem a legmegfelelőbb módszer. S ezt nem csupán a gyártók, de a kereskedők figyelmébe is ajánljuk. Azért, hogy jobb legyen a közérzetünk.

Iván Gizella

Hajnalban, hajnal előtt...

Kedves Hallgatónk! Későre jár, kérjük, gondoljanak azokra, akik már pihenni tértek, halkítsák le készülékeiket! Köszönjük.

Ugye ismerősek ezek a mondatok? Minden este a rádióban vagy a televízióban elhangzanak. Csendesebb lesz a város, elülnek a nappali zajok. Takarekra állítják a közvilágítás lámpáit, a benzingöz sem annyira elviselhetetlen. Van azonban, akik most kezdik munkájukat, esetleg szórakozni indulnak, netán bűnös gondolatok fogannak néhány fejben.

Ma este a labdarúgó-világ bajnokság sem tartja ébren kis hazánk vérmezeiből szurkolóit. „Pihen a komp, kikötötték, benne hallgat a sötétség”. De nem mindenütt!

Sütőipari vállalat, Damjanich utcai péküzeme. A kapu tárva-nyitva, Feri Bácsi, az „örpörtás” — ő mondja így — vidáman beszélget a forró kemencék tövében. Dagaasztógépek zajja, finoman szálló lisztzermecsek, friss kiflik illata terjed a levegőben. Szóták Sándor, az éjszakai csoportvezető irányításával itt készül „mindennapi kenyérünk”.

— Jelen pillanatban zsemlekenyeret, zsemlecsipót, zsúrkenyeret és mintegy százhusz ezer zsemlet készítünk. A hőmérséklet a kemencék közelében eléri az ötven fokot is. 1963-ban kezdtem a szakmát, azóta egyfolytában ezt csinálom. Nem könnyű ebben a melegeben itt dolgozni, de én már nem tudnék mást csinálni.

Az üzemen automatikus gépsorok segítik a pékek munkáját. Fotós kollégámmal együtt kapunk egy-egy frissen süttöt óriáskiflit, ezt majszolgatva megyünk a porta felé.

A Nagyvállalás előtt az utolsó — Budapestre érkező — vonat utasait várják a taxikok. Húsz gépkocsi sorban várakozik az előre kijelölt helyen, míg néhány éllemezesebb sofőr már a vonatnál leszállítja a jobb utasokat. Nagy forgalom nincs, a leszállók között, mint egy jobb színdarabban: népség, katonaság. Három hosszú hajú fiatalember hatalmas magnót szorongatva érkeznek.

— Merre jártak?

— A Balatonnál voltunk öt napig, de elfogyott a pénzünk. Pedig vittünk ám

Százhusz ezer zsemlet készítenek éjszakánként

Kocsira kerül a reggelnek való (Fotó: Szekeres Tibor)

rendesen! Hármunknál volt összesen nyolcvan forint. Igaz, sok mindenre nem jutott, de nem azért találták ki a snóbilit és a lejmolást.

— Odag csinálták?

— Odamentünk boldogboldogtalanhoz és levágtuk őket. Kinyitottuk a tenyerünket, mindig volt benne vagy két forint és kértük, hogy pótoljanak egy bambíra. Volt olyan nap, hogy összejött vagy ötszáz ruppó. Ezt aztán befektettük. Elmentünk a nagyobb szállodákba és ott a jól bevált módszerrel kifosztottuk az automata rulettgépeket. Most hazajöttünk. Ha sietünk, még nyitva a tekerbar. Van néhány hasonló gépek.

Nem folytatja, mert feltűnik a rendőrség kék Ladája. Beszállnak egy taxiba — az úr mindenütt úr — és elviharzanak a centrum felé.

Apropó, tekebar! Szolid hely, szolid vendégekkel. Itt még nem vezették be a Tv-hiradóban látott szerencsejátékot, miszerint három eredményes gurítás után Ford Fiesta gépkocsit lehet nyerni. Itt mindössze ezer forintot alapon kopsztyják meg a flipper gépeken a mészolákat. A kis fémgyölgök szédületes gyorsasággal száguldoznak az érintkezők között, a profik odadó figyelmétől kísérve. Aki nem vigyáz, percek alatt könnyen megszabadulhat akár egész havi fizetésétől is. A szóke hölgy nemcsak ennek a bárnak a „szepe”. Most egy kicsit kikapcsolódni jött be.

„Nagy a hajítás” — mondja. „Ma már két kuncsaftom is volt.” Még megkérdezem mennyi egy „kezelés”. „Az árakat a kereslet és a kínálat törvényei szerint határozom meg. A valutás vendégek természetesen

kedvezményben részesülnek. Nagy a rezszi, élni kell.”

Elhallgatnám még közgazdasági okfejtéseit, de hívja a köteletség. Rövid smink, fésülködés, majd a kocsira kerül a nagy magyar éjszakában.

Az István úti benzinkút nálunk most nincs forgalom. Lévai András kútközeli az eddigi bevételét számolja.

— Volt itt délután olyan nyüzsgés, azt hittem, nem lesz vége. Át is vágtak ötszáz forinttal. Valaki elment a pénzzel és a benzinnel együtt.

Az Odisz presszó előtt (Hámán Kató-Böszörményi sarok a tejpar kocsija áll. Rajta rengeteg tejes láda és poharas készítmények. — gépkocsivezető üdítő, a pakoló sört iszik odabent.

A Simonyi úton a Bem téri kórház előtt a padon fekszik valaki. Megpróbáljuk felköltetni. Zavart tekintetéből látszik, nem az alkoholmentes liga tagja.

— Mit csinál itt az éjszaka közepén?

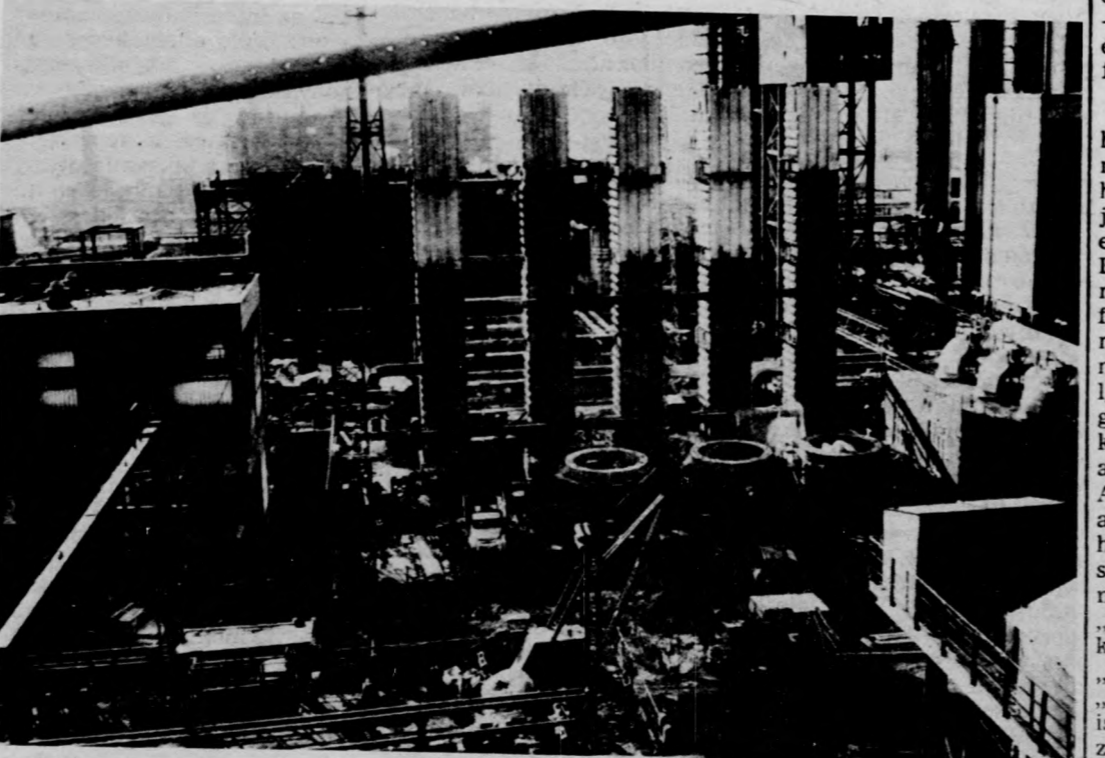
— Összebalhézta az asszonnal, mert egy kicsit iddoggáltunk a haverokkal.

— Hogyan telnek az éjszakái?

— Most már nyugodtan. Öt gyermekem van.

Lassan virrad. A taxiállomáson főleg a Termál sofőrjeit találjuk. Nincs nagy mozgolódás. A Nagytemplom minden óráján fél ót van. A villamos csikórogya áll meg a Hunyadi utca sarkán. Álmos szemű emberek igyekeznek a piac felé. A locsolóautó szétspricceli vizet, valaki a telefonfülkében újságot olvas. Ismét öregebbek letünk egy éjszakával. Jó reggelt Debrecen!

Welsz György

Dunaújváros. Megkezdődött a Papíripari Vállalat gyárának cellulózüzemében a rendszerre bővítés (MTI-fotó: Bárány István)

A PÁRT

Az a

„En még c
lejjebb tudom a
rozatot, hiszen
a pártalapsze
mondta jó néhá
előtt egy nagy
zottságának tit
asztán nincs t
már csak a v
lehet szó.”

A gyakorlatba
szetesen nem il
dolog. Különb
pártszervezetek
irányító, segítő
tevékenységének
nyessége a té
dál Debrecen
Járműjavító Ú
déli Géza, az
bizottság titká
szólva meg is
fent idézett
kijelentést.

Irányított szervezett önállóság

— A végreha
„egyenes vona
sokkal semmire
nék — érvel
ság titkára. —
szelvé arról, ho
nánk ezzel a
kommunista ko
állóságát a
Pedig a múlt
kiszármazási m
zeti forma p
alapszervezetek
gának növelés
elősegíteni.

— Mi ennek
változásnak a
— Megszűnt
párt-végrehaj
csak a pártbiz
dik, irányítja a
vezet. Így a
ülésező pártbiz
kája is „operat
másrészt pedig
vezetek tagab
tak az önálló
Természetesen
lóság a pártbiz
ról irányított
Különösen me
ez a gazdaság
vékenységben.
tottságot, s
megköveteli az
MÁV országos

„Önmaguk

A későbbiek
alapszervezeti
Varga Györggy
Csobán Istvánn
Gáll Andrásal,
mű alapszervez
vel beszelgetü
lést, a gazdasá
gító, irányító,
vékenység m
ról, alapszervez
reiről.

— Ebben a
ügyszólván nap
rettetünk — fo
fontoln Varga
művezető a
tálynál. — Ne
magunk mérjü
hatásait, eredm
it, hanem az e
munkahelyi kö
gyük például a
moló taggyűlés
a végrehajtó b
letfelelőse kész
szervezetről m
csit kívülállóké

— Nem is ér
dig egyet vele
Gáll András.

— Most más t
Önminősített ké
szervezet és azt
bizottság fórum
vitakozunk,
rajta, majd így
számozó taggyű
hez az önméne
ményt kérünk
lyi gazdasági v
főművezetőktől,
vezetőtől és
Mondják el, ir
gyan segítettek
vezet tagjai a
gazdálkodást.

Gáll András u
— Mi ezzel
megkérdezzük a
zet és a KISZ
is. Itéljük meg
tesen a mi m
sajátjuk tükréb

Hiány vagy rossz ellátás?

Miért nem lehet fekete-fehér televíziót kapni?

A hiánycikk általában elveszi a kedvünket a vásárlástól, sőt megfosztanak a vásárlás örömétől is. Mert nincs annál nagyobb bosszúság, mint hiába járni az üzleteket, amelyekben természetesen áru bőven van, csak éppen az nincs, amit keresünk. Úgy látszik, nem múlik el esztendő, hogy ne kerülne egy-két olyan termék a hiánycikklistára, mely országos érdeke bosszúságot a vásárlóknak. Most éppen a fekete-fehér televízió borzolja fel a kedélyeket. Tavaly ilyenkor még azon möröglődünk, hogy nincs elég színes tévé a boltok polcain. Am változnak az idők, az igények, módosulnak fogyasztói szokásaink is. Most éppen a fekete-fehér készülékeket keresünk, ez nekünk, olvasóknak jogunk. S bosszant, hogy eltűnt, vagyis csökkent egy olyan cikkből a kínálat, amelyet hosszú évtizedek óta megszoktunk.

A kereslet meghaladja a kínálatot

Lehet, hogy nem is a fekete-fehér készülékeket hiányoljuk, hanem a vásárlást tartjuk szűkösségnek? Bár az is lehet, hogy a labdarúgó-világbajnokság előtt és alatt a szokásosnál többen szerették volna kicserélni televíziójukat. S mivel a színes drága és jobbára ezekből is csak a legmagasabb árú kapható, jobb híján a hagyományos mellett döntöttek. Azaz döntöttek volna, mert meggyenében az idén csak kevesekhez szegődött a szerencse vásárláskor. Cikünkben a következő hasábkon arra kerestünk választ, hogy ennek a hiánynak mi az oka, s egyáltalán: valóságos hiányról van szó, vagy inkább ellátási problémák okozták a feszültséget Hajdú-Biharban.

A vásárló és a gyártó között a kereskedő áll, rajta csapódik le tehát a vevő és a termelő közötti konfliktus. Bizony sokszor a kereskedőt szidjuk, ha nem kapjuk meg azt, amit keresünk, s előfordul, hogy igazságtalanul. Mi most a helyzet? A Luxor Áruházban Debrecenben például van-e fekete-fehér televízió? Tóth Tibor üzletvezető:

— Jelenleg a kereslet meghaladja a kínálatot. Ez pedig a kereskedőnek nem jó. A múlt hónapban több mint nyolcvan adtuk el, de csak az Oriontól kaptunk. A Videoton egyet sem adott az idén. Tőlük utoljára nyolcvannegyben kaptunk televíziót. Azt hallottuk, hogy a középkepernyős Junoszt hónapok óta a nagyker raktárában van,

de nem lehet forgalomba hozni, mert nincs meg rá a Minőségellenőrző Intézet engedélye. A mundial előtt kellemetlen volt, hogy nem tudunk hordozható televíziót árulni.

Hajdúszoboszló, műszaki áruház, Bekker József üzletvezető-helyettes:

— Nem mondom azt, hogy nincs, de nem folyamatos és rendszeres az ellátás. Az üzletkötő már fel sem írja az igényünket, mert tudja, úgysem képes teljesíteni. Szerintem az lehet a probléma, legalábbis az egyik, hogy ma már a nagykereskedelmi vállalatok is saját üzleteket nyitnak, így amiből kevés van, azt ki sem adják, csak ők forgalmazzák.

Centrum Áruház Debrecen, Laczkó Gyula eladó:

— Fekete-fehér televíziót? Az idén a Ravillót egyet sem kaptunk. Az Oriontól elvettük, ha jut nekünk. Keresik, de nem tudunk semmi biztatást mondani jó ideje a vevőknek. Nekünk is bosszantó.

S most nézzük, mit mond a Vegyiparicikk-kereskedelmi Vállalat kereskedelmi igazgatója, Rozgonyi Béla, a megyei ellátásról.

— Sajnos, csak azt tudom mondani, hogy nincs elegendő az olcsó készülékekből. Mi a nagykerre vagyunk utalva, velük állunk üzleti kapcsolatban. De úgy látszik, náluk sincs elegendő. Pedig az idén többet adtuk el, mint tavaly ugyanezen idő alatt. Amig nyolcvanöt első fél évében 1010 fekete-fehér tévét árultunk, az idén 1571-et. Ebből is látszik, hogy nőtt a kereslet.

Import alkatrészhiány

Magyei körképünk után kérdezzük meg a Havas Nagykereskedelmi Vállalat igazgatóját, dr. Kis Mihályt és az áruforgalmi eladót, Fülöp Lászlót.

— A Videontól azt a tájékoztatást kaptuk a közelmúltban, hogy a harmadik negyedévében kezd meg a belföldi szállítást. Túl sok reményt nem fűzünk az ígérethez, mert fekete-fehér televíziót tavaly sem nagyon kaptunk. Csak néhány jellemző számot: 4500-at kértünk, 1200-at igazoltak vissza. Ez egész évre szólt. A második negyedévtől már csak 200-at ígérték, s tellexen értesítettek minket, hogy import alkatrészhiány miatt át kellett ütemezniük a termelést. Az Orion a 4000 darabos igényünkön 2600-ra küldött visszaigazolást. Szóval így állunk. Az orosz Junoszt készülékből van raktáron még pár száz, de még nincs rá MEI engedélyünk. Az időhúzásnak egyedül az az oka, hogy a Ramovillnál, ahol a készülékek átköltését végzik, kidolgoztak egy új technológiát, s ennek bevezetése lassabban megy, mint kellene. Van azonban egy jó hírünk, az Elektroimpex-től érkezett: most folynak a tárgyalások Csehszlovákiával import tévék behozatalára.

S hogy teljes legyen a kép, telexeltünk a Videoton gyárba Szekesfehérvárra, a kereskedelmi igazgatóknak. A kérdések a következők voltak. Mi az oka

annak, hogy a gyár a belföldi piac igényeit nem tudja kielégíteni? Kapacitásgondokkal küzdenek, vagy import alkatrészhiány nehezíti a munkájukat? Netán exportkötelezettségeik miatt maradt mostohagyerek a hazai vásárlókörzés? Kérdéseimre a következő választ kaptam Tomanóczy Gábor főosztályvezetőtől.

„Mivel az igények egyre inkább eltolódnak a színes

tévé irányába, a fekete-fehér mennyiségét a színes javára csökkentettük. Ez általános jelenség a világpiacon. Így a fekete-fehér képcső beszerzése évről évre nehezebb, ennek ellenére 1986. második felében a Videoton 25 ezer fekete-fehér tévét szállít a kereskedelemlennek. Ha figyelembe vesszük az Orion termelését és az import készülékeket, az ellátás várhatóan javulni fog.”

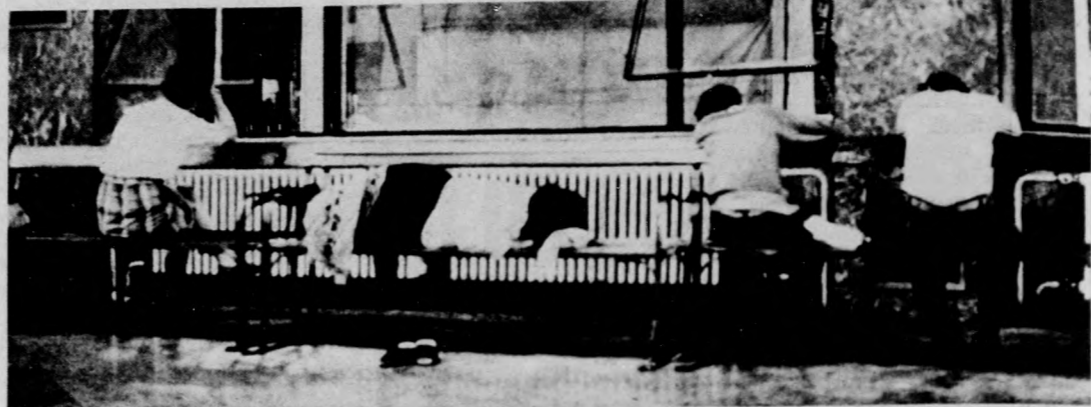
Az ok tehát a főosztályvezető szerint az import képcsővek nehéz beszerzése. De van még egy gyárunk az Orion. Gémes Sándor kereskedelmi igazgató adatlapokat terít maga elé.

Választék-bővítésre is gondoltunk

— Az ideai tervünk szerint 77 ezer fekete-fehér készüléket fogunk gyártani. Ebből csupán 7 ezer utazik cseh exportra, a többi belföldön eladható. Az első felében túlteljesítjük időarányos tervünket, mert előreláthatólag 40 ezret készítenek. Tavaly? Igaz többet, 85 ezret vállaltunk, de ebből 13 ezer volt a cseh export. Az az igazság, hogy ha mi tartjuk magunkat ahhoz az öt éves prognózishoz, amelyben a két gyár, a Videoton és az Orion a belkereskedőkkel megegyezett, nekünk már egész évben nem lenne szabad 40 ezer fekete-fehér tévénél többet gyártani. Ennyi lenne a köteleességünk. S az is tény, hogy egyre kevésbé éri meg, nekünk olcsó készülékekkel foglalkozni. Mivel nyereségorientált a vállalat, nem érdemes olyan terméket gyártani, amelyen alig van haszon. A kereskedőknek, tehát akik forgalmazzák, nagyobb hasznuk van a televíziókon, mint nekünk. Ennek ellenére a belföldi igényeket tiszteletben tartjuk. Erre bizonyíték, hogy választék-bővítésre is gondoltunk. Összel a BNV-n már bemutatjuk és nemcsak a kapható is lesz egy hordozható fekete-fehér készülék, 32 centiméteres képernyővel. Elfogadható áron.

Az Orion házatáját tehát nem érheti vád. A hiány azonban ettől még nem szűnik meg. A fogyasztást, így a tartós használati cikkek vásárlását is lehet többféleképpen befolyásolni, de a hiány megteremtése nem a legmegfelelőbb módszer. S ezt nem csupán a gyártók, de a kereskedők figyelmébe is ajánljuk. Azért, hogy jobb legyen a közérzetünk.

Iván Gizella

Hajnalban, hajnal előtt...

Kedves Hallgatónk! Későre jár, kérjük, gondoljanak azokra, akik már pihenési tértek, halkítsák le készülékeiket! Köszönjük.

Ugye ismerősek ezek a mondatok? Minden este a rádióban vagy a televízióban elhangzanak. Csenedesebb lesz a város, elülnek a nappali zajok. Takarékra állítják a közvilágítás lámpáit, a benzingöz sem annyira elviselhetetlen. Vannak azonban, akik most kezdik munkájukat, esetleg szórakozni indulnak, netán bűnös gondolatok fogannak néhány fejben.

Ma este a labdarúgó-világbajnokság sem tartja készüléket fogunk gyártani. Ebből csupán 7 ezer utazik cseh exportra, a többi belföldön eladható. Az első felében túlteljesítjük időarányos tervünket, mert előreláthatólag 40 ezret készítenek. Tavaly? Igaz többet, 85 ezret vállaltunk, de ebből 13 ezer volt a cseh export. Az az igazság, hogy ha mi tartjuk magunkat ahhoz az öt éves prognózishoz, amelyben a két gyár, a Videoton és az Orion a belkereskedőkkel megegyezett, nekünk már egész évben nem lenne szabad 40 ezer fekete-fehér tévénél többet gyártani. Ennyi lenne a köteleességünk. S az is tény, hogy egyre kevésbé éri meg, nekünk olcsó készülékekkel foglalkozni. Mivel nyereségorientált a vállalat, nem érdemes olyan terméket gyártani, amelyen alig van haszon. A kereskedőknek, tehát akik forgalmazzák, nagyobb hasznuk van a televíziókon, mint nekünk. Ennek ellenére a belföldi igényeket tiszteletben tartjuk. Erre bizonyíték, hogy választék-bővítésre is gondoltunk. Összel a BNV-n már bemutatjuk és nemcsak a kapható is lesz egy hordozható fekete-fehér készülék, 32 centiméteres képernyővel. Elfogadható áron.

— Jelen pillanatban zsemlekenyeret, zsemlecsipót, zsúrkenyeret és mintegy százhusz ezer zsemlet készítenek. A hőmérséklet a kemencék közelében eléri az ötven fokot is. 1963-ban kezdtem a szakmát, azóta egyfolytában ezt csinálom. Nem könnyű ebben a mellegben itt dolgozni, de én már nem tudnék mást csinálni.

Az üzemben automatikus gépsorok segítik a pékek munkáját. Fotós kollégámmal együtt kapunk egy-egy frissen süttöt oriaszifilt, ezt majszolgtatva megyünk a porta felé.

A Nagyalomás előtt az utolsó — Budapestre érkező — vonat utasait várják a taxikok. Húsz gépkocsi sorban várakozik az előre kijelölt helyen, míg néhány élelmesebb sofőr már a vonatonál leszállítja a jobb utasokat. Nagy forgalom nincs, a leszállók között, mint egy jobb színdarabban: népség, katonaság. Három hosszú hajó fiatalember hatalmas magnót szorongatva érkezik.

— Merre jártak?

— A Balatonnál voltunk öt napig, de elfogyott a pénzünk. Pedig vittünk ám

Százhusz ezer zsemlet készítenek éjszakánként

Kocsira kerül a reggelnek való (Fotó: Szekeres Tibor)

rendesen! Hármunknál volt összesen nyolcvan forint. Igaz, sok mindenre nem jutott, de nem azért találtuk ki a snóblit és a lejmolást.

— Hogy csinálták?

— Odamentünk boldogboldogtalanhoz és levágtuk őket. Kinyitottuk a tenyerünket, mindig volt benne vagy két forint és kértük, hogy pótoljanak egy bambira. Volt olyan nap, hogy összejött vagy ötszáz ruppó. Ezt aztán befektettük. Elmentünk a nagyobb szállodákba és ott a jól bevált módszerrel kifosztottuk az automata rulettgépeket.

Most hazajöttünk. Ha sietünk, még nyitva a tekebár. Van néhány hasonló gépek.

Nem folytatja, mert feltűnik a rendőrség kék Ladája. Beszállnak egy taxiba — az úr mindenütt úr — és elviharzanak a centrum felé.

Apropó, tekebár! Szolid hely, szolid vendégekkel. Itt még nem vezették be a Tv-híradóban látott szerencsejátékot, miszerint három eredményes gurítás után Ford Fiesta gépkocsit lehet nyerni. Itt mindössze ezer forintot alapon kopsztyják meg a flipper gépeken a mészolákat. A kis fémgolyók szédületes gyorsasággal száguldoznak az érintkezők között, a profik odaadó figyelmétől kísérve. Aki nem vigyáz, percek alatt könnyen megszabadulhat akár egész havi fizetésétől is. A szőke hölgy nemcsak ennek a bárnak a „szépe”. Most egy kicsit kikapcsolódni jött be.

„Nagy a hajtás” — mondja. „Ma már két kuncsaftom is volt.” Még megkérdeztem mennyi egy „kezelés”. „Az árakat a kereslet és a kínálat törvényei szerint határozom meg. A valutás vendégek természetesen

kedvezményben részesülnek. Nagy a rezi, élni kell.”

Elhallgatnám még közgazdasági okfejtéseit, de hívja a kötelesség. Rövid smink, fésülködés, majd a kocsit eltűnik a nagy magyar éjszakában.

Az István úti benzinkútnál most nincs forgalom. Lévai András kútkézelő az eddigi bevétel számolja.

— Volt itt délután olyan nyüzsgés, azt hittem, nem lesz vége. At is vágta öt-száz forinttal. Valaki elment a pénzzel és a benzinnel együtt.

— Az Odis presszó előtt (Hámost Kató-Böszörményi sarok) a tejpar kocsija áll. Rajta rengeteg tejes láda és poharas készítmények. A gépkocsivezető üdítőt, a pakoló sört iszik odabent.

A Simonyi úton a Bem téri kórház előtt a padon fekszik valaki. Megpróbáljuk felkölteni. Zavart tekintetéből látszik, nem az alkoholmentes liga tagja.

— Mit csinál itt az éjszaka közepén?

— Összebalhézta az asszonyt, mert egy kicsit iddógáltunk a haverokkal.

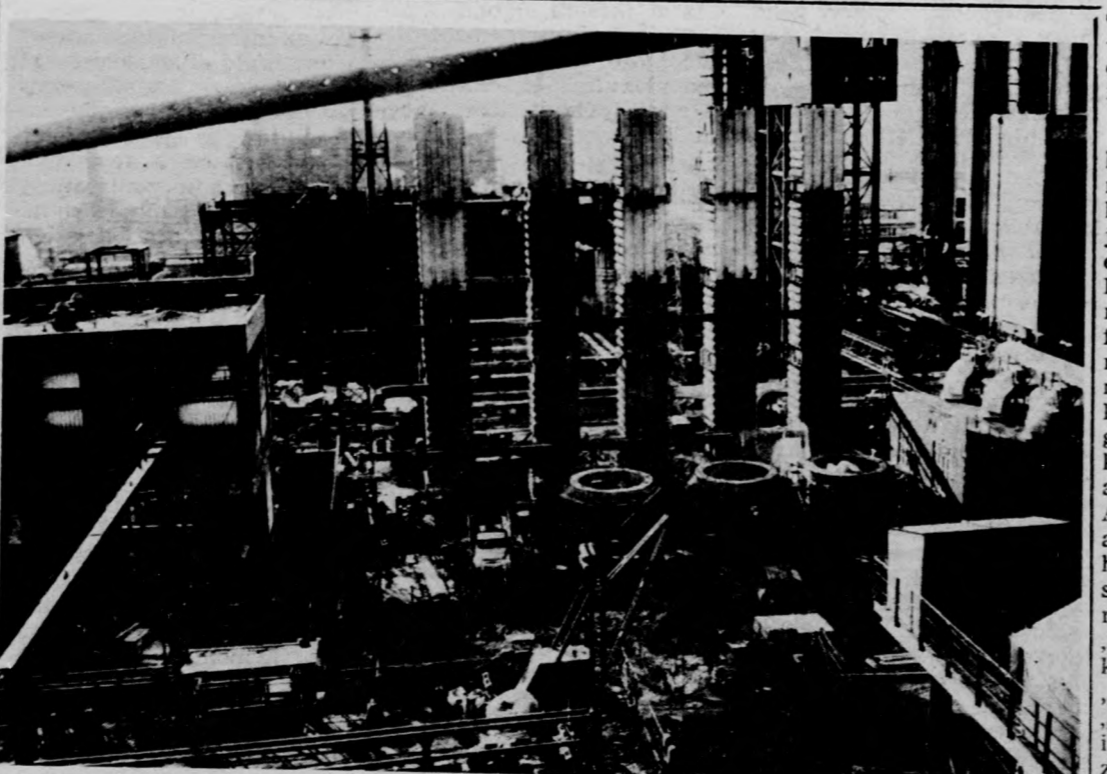
— Hogyan telnek az éjszakái?

— Most már nyugodtan. Öt gyermekem van.

Lassan virrad. A taxiállomáson főleg a Termál sofőrjeit találjuk. Nincs nagy mozgolódás. A Nagytemplom minden óráján fél ót van. A villamos csikorongva áll meg a Hunyadi utcán sarkán. Álmos szemű emberek igyekeznek a piac felé. A locsolóautó szétszórja a vizet, valaki a telefonfülkében újságot olvas. Ismét öregebbek letünk egy éjszakával.

Jó reggelt Debrecen!

Welsz György

Dunaújváros. Megkezdődött a Papíripari Vállalat gyárának cellulózüzemében a retonnás kapacitást 30 ezerre bővítik (MTI-fotó: Bárándy István)

A PÁRT Az a

„En még cs lejjebb tudom a rozatot, hiszen a pártalapszelemondta jó néhány előtt egy nagy zottságának tit aztán nincs t már csak a v lehet szó.”

A gyakorlatba szetesen nem il dolog. Különd pártszervezetek irányító, segítő tevékenységének nyessége a té dával Debrecen Járműjavító Ü delyi Géza, az bizottság titk szólva meg is fent idézett kijelentést.

Irányított, szervezett önállóság

— A végreha „egyenes vona sokkal semmire nének — érvel ság titkára. — szelvé arról, h nánk ezzel a kommunista kó állóságát a Pedig a nálur kísérleti műkö zeti forma p alapszervezetek gának növelés elősegíteni.

— Mi ennek változásnak a l — Megszűnt a párt-végrehaj csak a pártbiz dik, irányítja a vezetet. Így a ülésező pártbiz kája is „operat másrészt pedig vezeték tagabb tak az önálló Természetesen lóság a pártbiz ról irányított. Különösen m ez a gazdaság vékenységben. tottságot, sz megköveteli az MÁV országos

„Önmagu

A későbbiek alapszervezeti Varga Györggy Csobán Istvánn Gáll Andrásal, mú alapszervez vel beszélgetü lést, a gazdasá gító, irányító, vékenység m ról, alapszervez reiről.

— Ebben a úgyszólván nap rettetünk — fo fontoltan Varga művezető a t tállyal. — Ne magunk mérjü hatásait, eredm it, hanem az e munkahelyi kö gyük például a moló taggyüleés a végrehajtó b letfelelőse készi szervezetéről m csit kívülállóké

— Nem is ér dig egyet vele Gáll András.

— Most más Önminősítést ké szervezet és az bizottság fórum vitatkozunk, rajta, majd így számoló taggyü hez az önmínós ményt kérünk lyi gazdasági v főmvezetőktől, vezetőtől és Mondják el, ir gyan segítették vezet tagjai a gazdálkodást.

Gáll András t — Mi ezzel megkérdézzük a zet és a KISZ is. Itéljük meg tesen a mi m sajátjuk tükréb

A PÁRT ÉS A GAZDASÁG:

Az alapszervezetekre építve

„En még csak tovább, lejjebb tudom adni a határozatot, hiszen ott vannak a pártalapszervezetek — mondta jó néhány évvel ezelőtt egy nagyüzem pártbizottságának titkára. — De aztán nincs tovább! Ott már csak a végrehajtásról lehet szó.”

A gyakorlatban ez természetesen nem ilyen egyszerű dolog. Különösen ha a pártalapszervezetek gazdasági irányító, segítő és ellenőrző tevékenységének eredményessége a tét. Mint például Debrecenben a MÁV Járműjavító Üzemben. Erdélyi Géza, az üzemi pártbizottság titkára enyhén szólva meg is mosolyogja a fent idézett kategorikus kijelentést.

Irányított, szervezett önállóság

— A végrehajtásban ilyen „egyenés vonalú” utasításokkal semmire sem mennek — érvel a pártbizottság titkára. — Nem is beszélve arról, hogy korlátozónak ezzel a munkahelyi kommunista kollektívák önállóságát a cselekvésben. Pedig a nálunk bevezetett kísérleti működési, szervezeti forma pontosan az alapszervezetek önállóságának növelését kívánja elősegíteni.

— Mi ennek a szervezeti változásnak a lényege? — Megszűnt nálunk a párt-végrehajtóbizottság, csak a pártbizottság működik, irányítja a 12 alapszervezetet. Így a havonként ülésező pártbizottság munkája is „operatívabbá” vált, másrészt pedig az alapszervezetek tágabb teret kaptak az önálló cselekvésre. Természetesen ez az önállóság a pártbizottság részéről irányított és szervezett. Különösen megmutatkozik ez a gazdaságpolitikai tevékenységben. Az irányított, szervezetséget megköveteli az, hogy a MÁV országos nagyvállalat

125—130 ezer dolgozóval. Ezen belül a 8 járműjavító üzem 12 ezer embert foglalkoztat, köztük a miénk 1700—1800-at.

— Hogyan határozható meg a gazdasági alapfeladat?

— A járműjavító üzemek, a vontató és vontatott járműpark karbantartása, javítása. A mi üzemünk fő profilja a tartály- és teherkocsik karbantartása, tehát kiszolgáló tevékenység, amely alapvető feltétele a MÁV működésének. Emellett természetesen végzünk szerszámgép- és darujavítást is. Ezt kell segítenünk — ahogy mondani szokták — a politikai munka eszközeivel.

S itt már konkrét munkamódszerekről esik szó. A havonként tartott pártbizottsági üléseken minden esetben szóbeli tájékoztató hangzik el a gazdasági munkáról. Negyedévenként írásbeli jelentést adnak az eredményekről és a soron következő feladatokról a felelős gazdasági vezetők, vagy a gazdaságpolitikai munkabizottság. Havonta tartanak értekezletet az alapszervezeti titkároknak. Ezek fő célja a feladatok lebontása az egyes munkahelyekre, alapszervezetekre. Két alkalommal évente kibővíti ez a titkári értekezlet: részt vesznek rajta a szakszervezeti főbizalmik és a KISZ-alapszervezeti titkárok. Ilyenkor az első számú gazdasági, politikai, tömegszervezeti vezetők tartanak vitaindítót. A pártbizottság gazdaságpolitikai intézkedési terve és ezek az időközbeni feladat-egyeztetések alapján készítenek konkrét munkahelyi gazdaságpolitikai programot az alapszervezetek, s gondoskodnak a végrehajtásról. Ugyanúgy határidővel és felelősökkel, mint a pártbizottság.

Telefonhívás vet véget a beszélgetésnek: a nagyvállalati pártbizottság „jelez vissza”: igen, küldenek előadót az egyik alapszervezet taggyűlésére, ahol a vasút jelenlegi helyzetéről, jövőjéről beszélgetnek.

„Önmagunk megmérettetése”

A későbbiekben három alapszervezeti titkárral: Varga Györggyel, a 8-as, Csobán Istvánnal, az 5-ös és Gáll Andrásal, a 2-es számú alapszervezet vezetőjével beszélgetünk a termelés, a gazdaságpolitikát segítő, irányító, ellenőrző tevékenység mindennapjairól, alapszervezeti módszereiről.

— Ebben a munkában úgyszólván naponta megmérettetünk — fogalmaz megfontoltan Varga György, aki művezető a teherkocsiszálynál. — Nem csak mi, magunk mérjük munkánk határait, eredményeit, hibáit, hanem az egész, tágabb munkahelyi közösség. Vegyük például az éves beszámoló taggyűlést. Korábban a végrehajtó bizottság területfelelőse készítette az alapszervezetről minősítést. Kicsit kívülállóként...

— Nem is értettünk mindig egyet vele — veti közbe Gáll András.

— Most más a módszer. Önminősítést készít az alapszervezet és azt viszi a pártbizottság fórumára. Ott még vitatkozunk, csiszolgatunk rajta, majd így kerül a beszámoló taggyűlésre. De ehhez az önminősítéshez véleményünk kérését a munkahelyi gazdasági vezetők: a főművezetőktől, az osztályvezetőktől és helyettesítőktől. Mondják el, írják le, hogyan segítették az alapszervezet tagjai a termelést, a gazdálkodást.

Gáll András újra szót kér: — Mi ezzel kapcsolatban megkérdezzük a szakszervezet és a KISZ véleményét is. Itéljük meg ők is együttműködésben a mi munkánkat a sajátjuk tükrében! Termé-

szetesen a pártcsoportok is minősítést adnak a saját munkájukról.

— De mi a megmérettetés alapja — kapcsolódik a beszélgetésbe Csobán István, aki fizikai állományú asztalos csoportvezető. — Maradjunk csak a gazdaságpolitikánál, hiszen ez a beszélgetés témája! Már a januári taggyűlésen részletes tájékoztatót ad az osztályvezető-helyettes az előző év teljesítményéről és az éves gazdasági feladatokról. De ő ezt már úgy terjeszti elő,

hogy előtte kikéri az alapszervezet tagságának a véleményét. Ezek ismeretében a pártbizottság intézkedési tervének figyelembevételével határozzuk meg az éves gazdaságpolitikai tennivalókat. Természetesen mi is határidőkkel és felelősökkel. Így építjük be a vezetőség üléstervebe és a taggyűlések tervébe, ennek alapján adunk ajánlásokat az egyes pártcsoportoknak. Ott már egyénekre, pártmegbízottakra bontják ezt. Meghatározzuk azt is, hogy negyedévenként

Partnernek lenni

— A pártmunkának fontos a gazdaságpolitika az a terület, ahol a legszélesebb körű együttműködésre van szükség, a szó szoros értelmében vett partneri kapcsolatokra — vált témát Gáll András. — Erre mint fórumok, lehetőségek adnak az üzemi négyeszőg havi tanácskozásai. De negyedévenként az osztályvezető is összehívja a szakmai csoport-vezetőket, az alapszervezeti párttitkárokat és a munkahelyi tömegszervezeti vezetőit. Bőséges információcsere, pontos, helyi feladatmeghatározás adja meg ezek jellegét.

Újdonságnak említi meg azt, hogy a gazdaságpolitikai témát tárgyaló taggyűlések „nyitottak”, szép számmal vesznek részt rajta párt-önkivüliek is. Így határozott az alapszervezet.

— Így közvetlenül tájékozódhat bármelyik dolgozóztársunk az alapszervezet termelési segítő politikai munkájáról — indokol az alapszervezeti titkár. — Jó módszernek tartjuk ezt, mert így a taggyűlés tag agitációs fórumává bővül. De tartunk közös taggyűléseket a KISZ-szel is. Vagy, ha egy művezetőt számolatunk be a munkájáról, azon részt vesz a közvetlen munkahelyi főnöke is. Tény, hogy a legaktívabbak a gazdaságpolitikai, termelési témákat tárgyaló taggyűlések. És a legkritikusabbak is egyben. Úgy szervezzük ezeket, hogy minden kérdésre, javaslatra választ adjunk. Legkésebb a következő taggyűlésen.

— A mi gyáregységünkben négy alapszervezet dolgozik, ugyanúgy, mint Bandediánál — folytatja Varga György. — Félevenként tehát szükség van egy összehívott taggyűlésre, ahol az osztályvezető értékel a gazdasági munkát, ismerteti a következő félév feladatait. A megvitatás után minden jelentősebb tételről egy feladatmeghatározó rész. A napi munkát nagymértékben segítik az alapszervezeti titkári értekezletek. Előtte és utána is felkeressük a főművezetőket, művezetőket.

melik művezetőt számolatjuk be. Félevenként pedig az osztályvezető helyettesét kérjük fel erre.

— Ez az elfogadott módszer nálunk is — folytatja Varga György. — Itt már elhangzanak a pontos gazdasági, termelési mérőszámok: hány kocsi javítottunk, milyen minőségben, energiafelhasználással, milyen volt a párttagság példamutatása, a tulajdonvédelem, a munkafegyelmek. Így válik folyamatosá a megmérettetés is.

Továbbvisszük az ő észrevételeiket, majd tájékoztatjuk őket a javaslatok sorsáról. A pártbizottsági ülésen elhangzottakról mindig tájékoztatót kapnak az alapszervezeti titkárok. Sürgős tennivalók esetén nem is szoktak megvárni a sorcs titkárit.

— Fontos információcsatorna számunkra — jegyzi meg Csobán István —, hogy a havonta tartott vállalati négyeszőg tanácskozása után az osztályvezetőnk rövid tájékoztatót ad az alapszervezeti párttitkároknak, a szakszervezeti főbizalmiknak és a KISZ-titkárnak. Ez már kimondottan gyáregységi gazdaságpolitikai feladatmeghatározó tanácskozás. Az itteni tapasztalatokat, javaslatokat felhasználva adja ki a tennivalókat a főművezetőknak, művezetőknak.

— Jó szervezeti keretek ezek a sokat emlegetett partneri kapcsolatok — összegez Gáll András. — En 1963 óta egyfolytában pártalapszervezeti titkár vagyok, egyben művezető. Minden szinten szükség van a korrekt partneri kapcsolatra a párt és a gazdasági vezetők között. Annál is inkább, mert a gazdasági vezető a maga posztján egyben pártvezető is. Gyakran van azért közöttünk vita — jobbító szándékkal.

— Igen, vannak ütközési pontok. Nem mindig „setálunk kéz a kézben” — vet közbe egy ironikus megjegyzést Varga György.

— Ezért is kell az, hogy az alapszervezeti titkár rendelkezzen megfelelő szakmai felkészültséggel és tájékozottsággal. Ez ad tekintélyt számára a partneri kapcsolatban — mondja ki a befejező megállapítást Varga György.

Szervezettség, önállóság, felelősség, bizalom. Számtalan szó elhangzott ezek a fogalmak a beszélgetésben. S tartalmas, cselekvésre serkentő erőt kapnak a gazdaságpolitikai munkában. A Járműjavító jó gazdasági eredményei erről tanúskodnak.

Szilágyi Károly

ÉRTÉKREND

Gyermekbicikli

Arra tanították a kislit, hogy legyen barátságos mindenki. Ne húzódjon félre, ne féljen senkitől, az emberek jók. A gyerekek meg különösen. Ezért játszani kell a parkban, a játszótéren mindenki. És arra is tanították, hogy ne legyen irigy. Ha új játéka van, engedjen másokat is hozzányúlni. Egyáltalán, arra tanították, hogy rendes ember legyen, közösségi.

A kislit szorgalmasan hallgatta ezeket a tanításokat, s megpróbált ezek szerint élni. Kedves volt, barátságos, a maga hat esztendejének minden komolyságával. „Nagy fiú” volt, az is megengedték neki a szülei, hogy egyedül menjen le a játszódombra, mert körül és a környéken remekül lehetett például bicajozni. S a kislit lement, barátságos volt, vidám.

Aztán nemrég kapott egy új kerékpárt. A legújabb, legdivatosabb modellt. Rettenetesen örült neki, régi szíve vágya volt egy ilyen bicikli, amely rendelkezik mindenkel, ami hasonló kislitok szemének, szájának ingere. Világít, fékez, csönget, még visszapiantó tükör is van rajta, akár egy igazi motorkerékpáron. A kislit boldog volt. Nagyon boldog.

Egy kellemes, szép májusi napon is lement a játszódombra biciklizni. Szülei most is, mint máskor, egyedül engedték le, hadd tanulja az önállóságot. Karikázott a gyerek boldogan, rötta a köröket, amikor megállt mellette egy lassú kanyarodónál egy barna kispó, nagybácska fiú. Előbb nem szól, csak nézte a biciklit. Majd megszólalt.

— A tied?

— Az enyém — válaszolta illedelmesen a kislit, hiszen őt arra tanították a szülei, hogy mindenkihez udvariasnak kell lenni, hát meg egy nagyobb fiúhoz, aki megiszteletti őt azzal, hogy megszólítja.

— Új?

— Új. Most kaptam.

A nagyobb fiú még egyszer körbenézte a kerékpárt. A kicsi le se szállt róla, úgy állt, lábait között a pedálszerkezet, két kezét kissé ráhajlította a kormányra.

— Hány óra lehet? — kérdezte megint a váratlan beszélgetőpartner és jól körbenézett, mintha órát keresne. A kisebbik ránézett karórájára, megmondta a pontos időt. Erre a nagyobb se szó, se beszéd, nekiment a kislit, kitépte a kezéből az új biciklit és pillanatok alatt messze járt vele.

A kislit állt, állt a játszódomb tövében, s nem tudta, ilyenkor mit kell tenni? Kiabáljon? Hátha csak egy kört akar tenni vele a másik... De akkor miért nem kérte? Hiszen ő odaadta volna, édesanyja is mindig azt mondta, ne legyen irigy, adja oda másnak is a játéka. Még jó is lett volna egy nagyobb fiúval közösen biciklizni. Sirjon? Azt nem illik, meg aztán hátha nincs is miért.

Várt, várt, majd egyre jobban észontyolodva csak habzallagott. Az édesanyja nem rontott rá, nem kiabált vele, csak nagyon, nagyon elkeseredett. Hát már ezt is lehet? Debrecen közepén, fényes nappal, amikor emberek járnak az utcán? Lehet, hogy rosszul nevelte a gyereket? Lehet, hogy arra kellett volna tanítania: fogal-körömmel védje a sajátját, sőt, szemérmetlenül vegye el a másét? Lehet, hogy könyvek helyett karatékiskolába kellett volna küldenie, hogy megvédje magát? De hát akkor mivé lesz a világ?

A gyerekeknek nem tudott mit mondani. Pedig az egyre faggatta:

— Édesanya! Ugye visszahozza?

— Vissza, kislit, persze, hogy vissza!

Miért keserítse el a gyereket végképp?... Madd éljen még benne a remény, hogy az emberek jók, a gyerekek meg különösen. Alkonyodóban a kislit újra megszólalt.

— Édesanya!

— Tessék?

— Ugye, ha eddig nem is hozta vissza, most bizonyosan visszahozza?

— Miért gondold, hogy éppen most?

— Mert most már este van, hazamegy ő is. Az édesanyja meglátja nála a biciklit, észreveszi, hogy az nem az övé és akkor ráparancsol, hogy azonnal vigye vissza...

A kislit édesanyja azt hitte, megszabad a szíve. Hogy magyarázza meg a gyerekeknek, hogy vannak anyák (lehet-e egyáltalán így nevezni őket?), akik nem törődnek a gyerekekkel, azzal sem, hazamegy-e. Esetleg a „szerzett” tárgynak még örülnek is, holnap eladják, pénzt kapnak érte, jut belőle kevés kenyérré és sok-sok alkohorra. Hogy magyarázza meg, hogy csak az a gyerek veszi el a másikat, az rabol fényes nappal, aki otthon nem azt tanul-ta, hogy az emberek jók, az emberekben bízni kell...

Magához ölelte hát a kislit, elővette a legkedvesebb meséskönyvet, s megpróbálta régi-régi történettel letörölni a csorranni szándékozó könnyeket. Olyan történetet, amelyben csak jó emberek, jó gyerekek vannak, s ha valaki hibázik is, nem azért teszi, mert rossz, hanem mert még nem tudja, mi a jó.

A fenti történet csaknem pontosan így megtörtént pár hete Debrecenben, az újkerti (vagy vénkerti? — olyan mindegy!) lakótelepen. Miért írtam le? Nem reménykedem a „tettes kézrekerítésében”, nem reménykedem abban, hogy ezt az írást olvasva annak a nagyobb barna fiúnak az édesanyja meghatódik, s visszaviteti az elrabolt biciklit. Nem, ennél már sötétebben látom a világot.

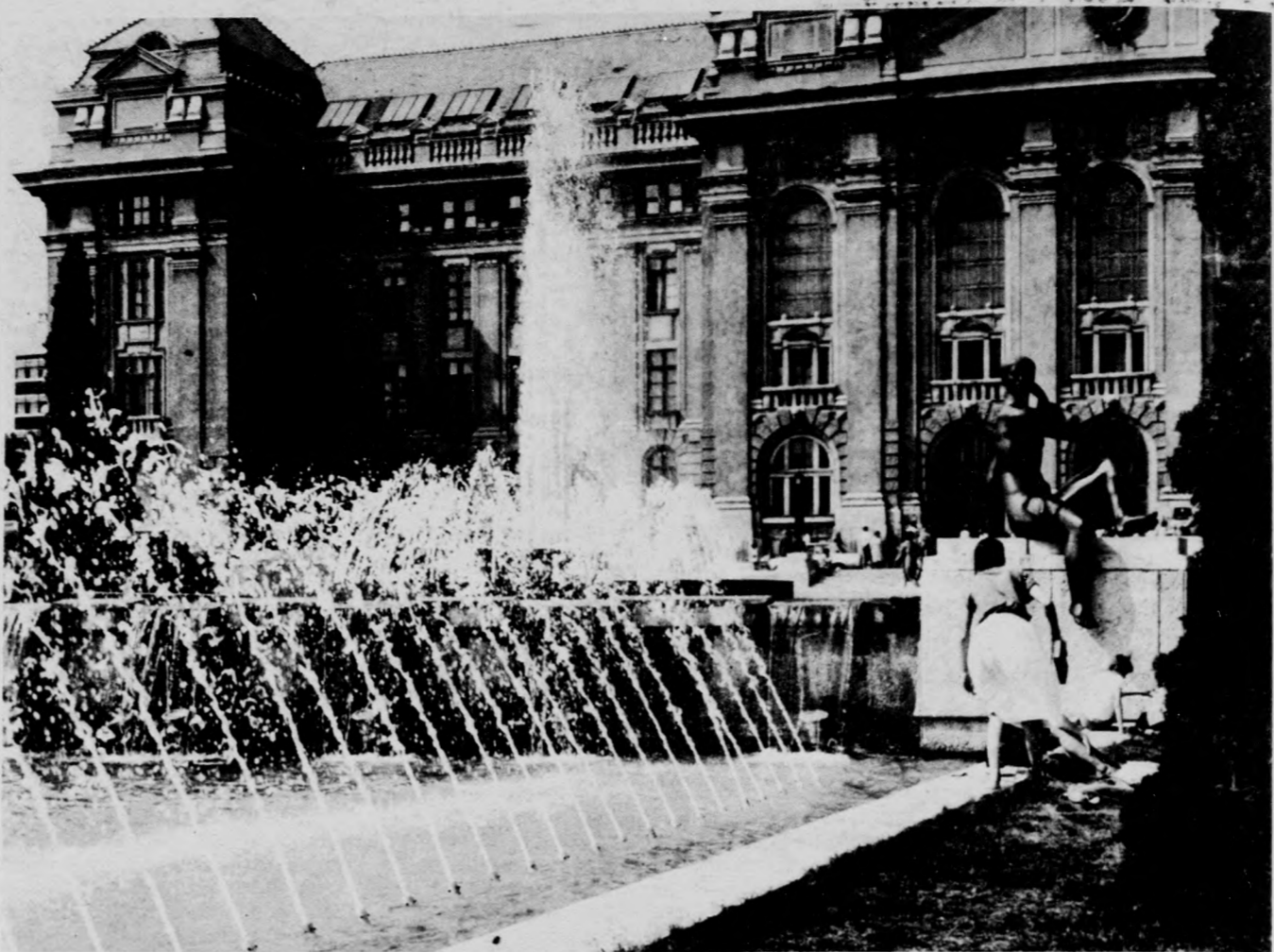
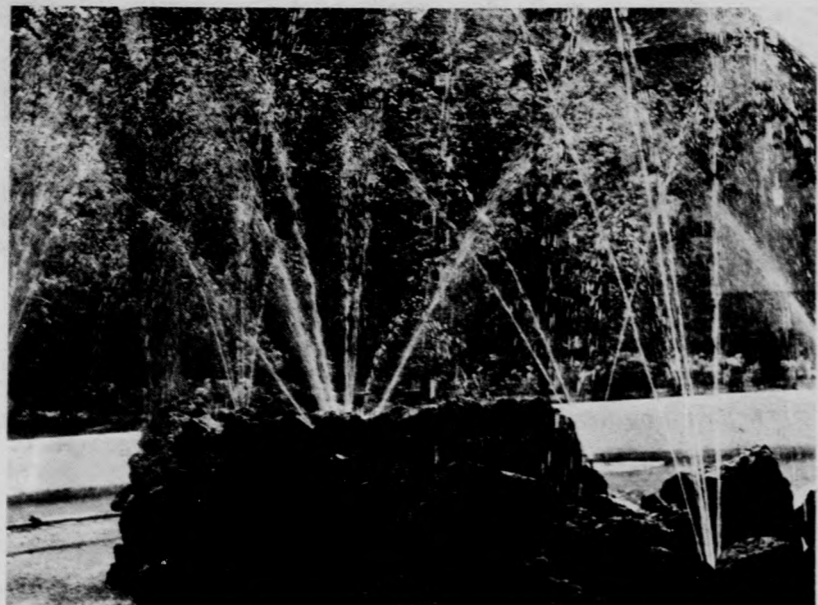
Csak abban reménykedem, hogy elolvassák olyanok, akik még nem kékelték el gyermekeik, unokáik viselkedésének, gondolkodásának, magatartásának alakításában. Elolvassák tán az édesanyák és a nagymamák. S velem együtt a fentiek ellenére is arra fogják tanítani a gyermekeket, hogy az emberek azért mégis jók. Mert szeretet van bennük. S talán ez az eset is segít felismerni, hogy éppen a közösségi magatartás, a másokban való bizalom segíthet megszüntetni az ilyen eseteket. A társadalmi értékrend nem változik attól, ha néhányan nem tartják magukra kötelezőnek. A közösség talán lesz egyszer olyan erős a szocializmusban, hogy jobb belátásra készíti a törvényeket betartani nem akaró embereket.

Biciklit lehet venni újat. De ennek a kislitnak a bizalmát az emberekben és a világban nagyon nehéz lesz visszaadni. Talán ha sokan segítünk az édesanyjának, ez is sikerül. Hiszen ha csak azok nem tartanak be a törvényeket, akiknek nem volt édesanyjuk...

Bényei József

Záhony. Rakodják a Szovjetunióból érkező papírtát (MTI-fotó: Oláh Tibor)

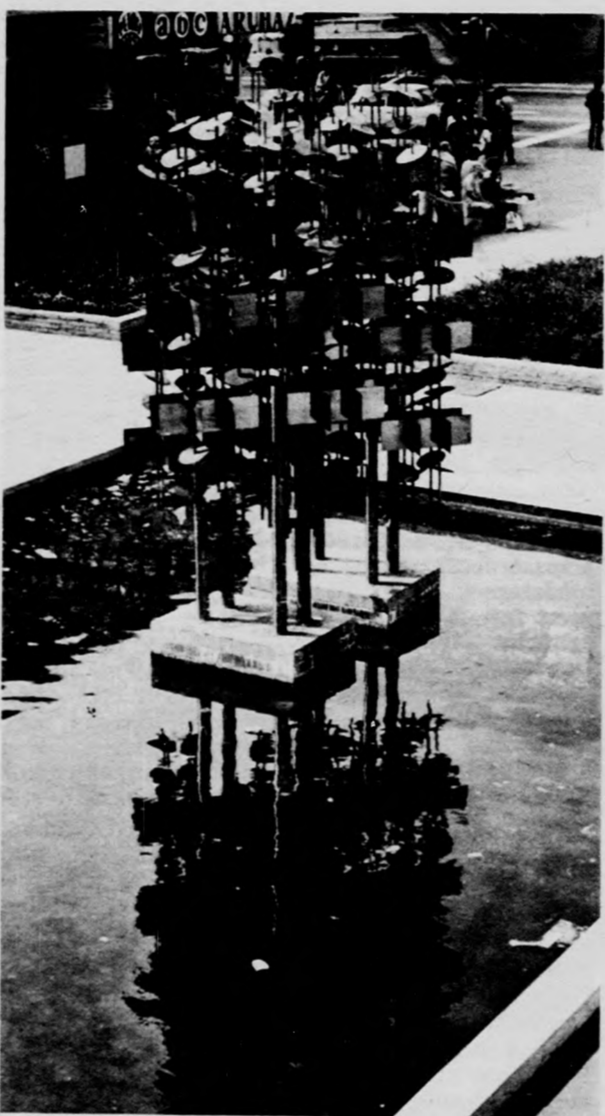

DEBRÉCEN KÚTJAI

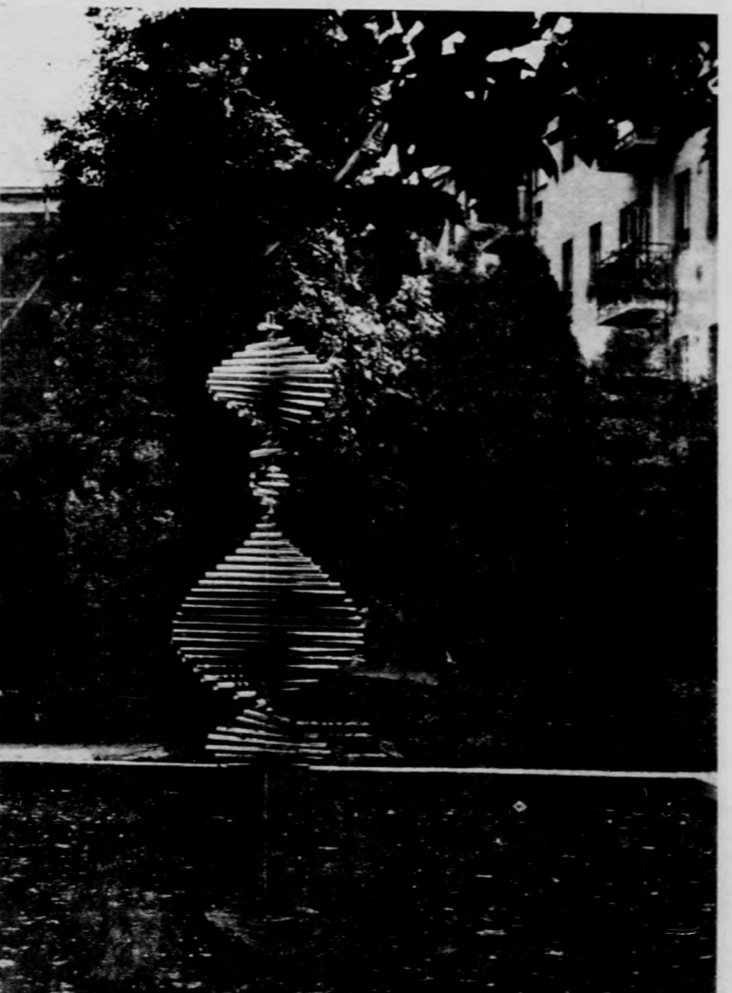
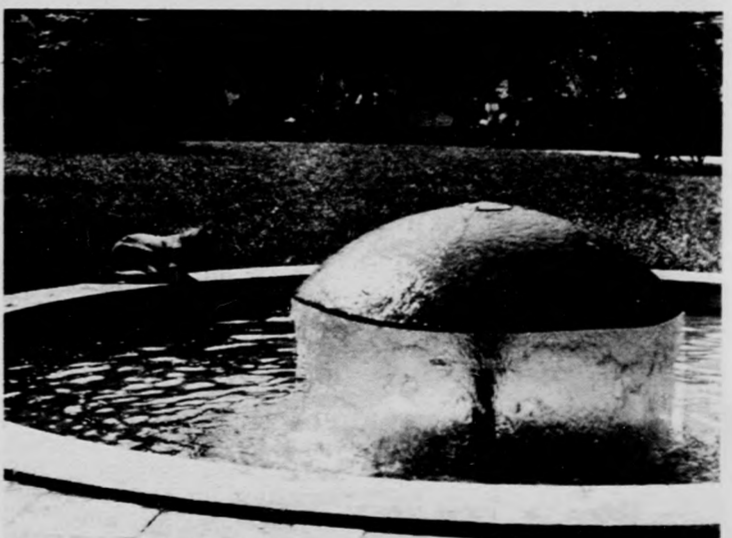
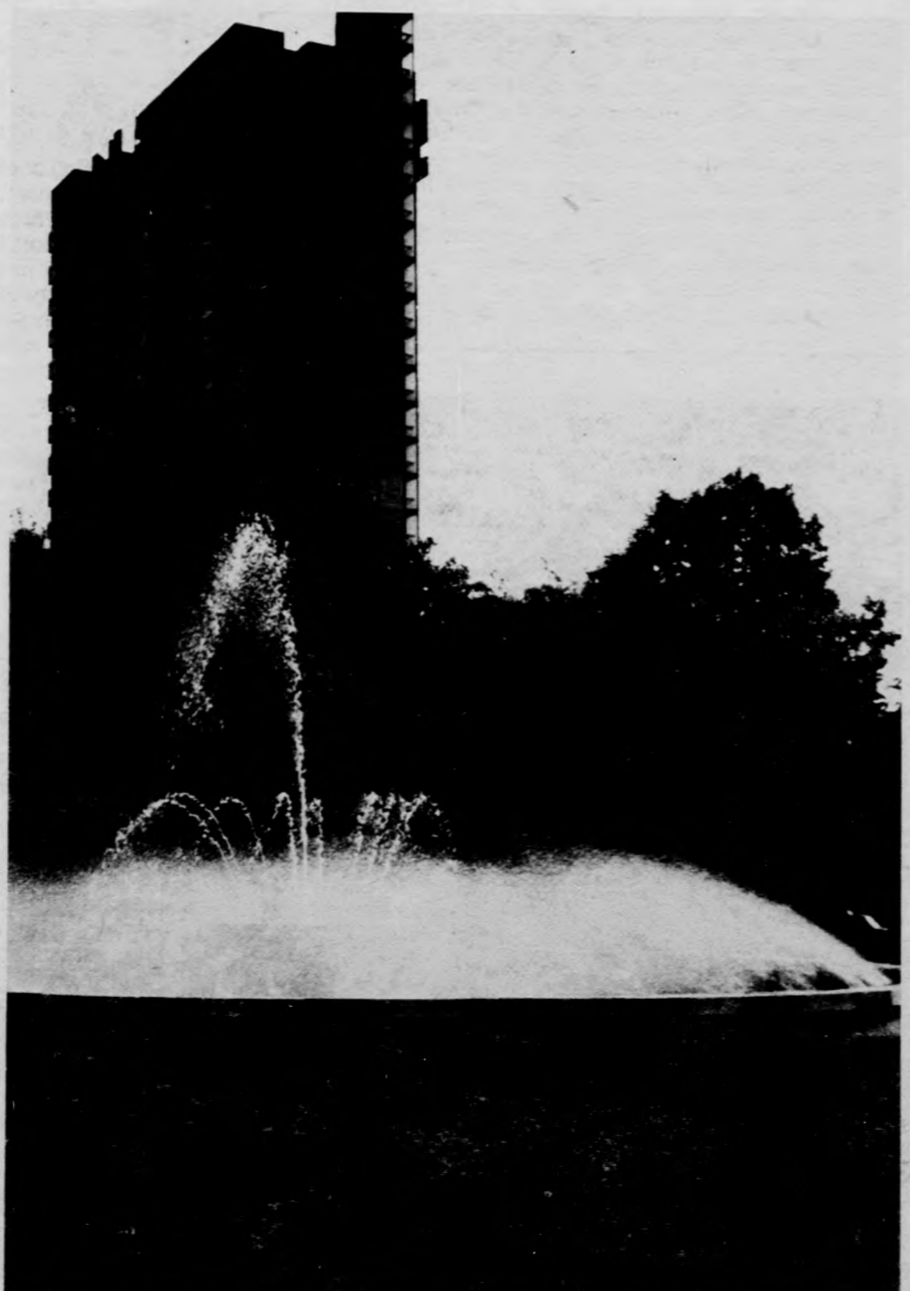
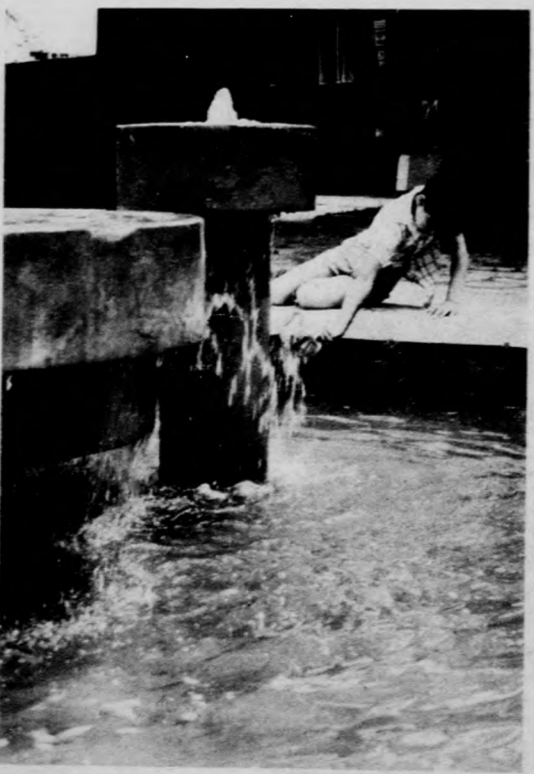
Megcsillanó napfény a vízcseppek orcáján. Megcsillanó vízcsepp az arcodon. Gyere, ülj mellém... Gondolatunk majd nagy szárnyakon messzerepül. Bánatod felejtéd, örömed elrejtéd. Haragod elmúlik, lelked megnyugszik Ne szólj, ne szólj...! Hisz, a csobogás hozzád beszél. A fák is neked suttognak szellői szerenádot. Nézd csak! Amott a gravitáció fűzte kónok rabláncára a kicsiny vízcseppeket. Mily reménytelen a szökésük! És a karcsú szitakötők? Könnyedén lejtik táncukat a törékeny „tükör” fölött.

Keresem a gondolat ívét. Mellyel megfoghatnám az ujjaim közül „elfolyót”. És a hangot. Mely visszaadná e csobogó csodát. De csak reménykedem. Hogy a természet örök és legyőzhetetlen. És hogy mi sem ellenségei vagyunk, hanem jóbarátai.

(— gábriel —)

**KÖSZEGHY
GYÖRGY
KÉPRIPORTJA**

AZ YBL-DÍJ Az er körn

Ha fel kellene azokat a szakmá-lyek művészi szin-letők, az építészet az elsők között. A tervezőt tehets-jesítménye művé-hatja, s ha egys-vészeti díjasokr-hivatalos listában-pel az építész ne-visszavonhatatlan-e megfeszítelő, megkülönböztető.

Palotás Lajos legutóbb ott volt díjasok között. M-kor életéről, pály-lásáról, szakmai-beszélgetni leülün-sal szemben, m-ban, egyéniségét-keresem a „műv-mához előitélete-gyakran kapcsoló-geket. Eppen úgy-most is, mint kor-kozásaink — szinte bocsanatké-már szegyenkezev-mi főszerep miat-portrénak el kell-s ezúttal nemcsá-máról, az éppen-vagy csak készü-tervekről, de ön-beszélnie kell.

— Újkécskén 1939-ben, a tiszta-talános iskolába-majd a budapesti-Ferenc Gimnázium-tam — intéz-mondattal tizen-n-faggatni kell, ho-jam: természet-ötvenes években-lusi gyerek a-készüljön majd-ra. — Az osztá-iskolában Nagy-debrenceni Lande-igazgatója volt a-beszélte rá any-'47-től, apám halá-dül nevelte a-hogy a főváros-tanulni. Látható-valami tehetséget-egyetemre, és ak-déki középiskoláb-kan kerültek be-tatásba. Rengeteg-tanulnom, bepóto-radást. Magamat-el, tanítványokból-pénzkeresetből.

— Mikor dönt-csey diákja az ép-lett?

— Valamit létre-vezni már általa-koromban is sze-sokáig nem gond-a pályára. Talán-Budapest vonzott-hoz. Óriási hatás-rám a főváros. C-iratkoztam be az-és Közlekedési-Egyetem építész-rára. Akkor még-zett mai formájá-dapesti műegyet-

— Két és fél-rom évtized elmű-említeni tanároka-is érvényes útrav-az építészhallgató

— Minden tú-állíthatom, hogy-magas színvona-folyt akkoriban. F-gyes, Gábor Lászl-Károly, Pelikán-neve ma is jól c-mai körökben, az-könyvek változatl-nyes alapművek-adásaikon zsűfola-a terem, idegen s-jöttek a diákok.

— Palotás Lajo-a Keletterv műsz-tóhelyettese, de-funkciója mellett-is városrendezé-mérnök — immár-egy évtizede. Az-számos ágazata k-éppen a nagy eg-vezése felé ford-

— Mindig érdek-tészeti formák eg-tása, diplomater-pest városközpont-dezését, újjáalak-lasztottam. Az eg-társadalmi ösztör-Hajdú Megyei Ál-ipari Vállalathoz-utam, ahol a Bio-közben a kivitelez-reztem alapos g-De az ott töltött-csak rövid kitérő-kor Pongrácz Pál-egyetemről ismert-ként dolgozott De

AZ YBL-DÍJAS PORTRÉJA

Az embert szolgáló környezetért

Ha fel kellene sorolnom azokat a szakmákat, amelyek művészi szinten is üzhetők, az építészestermészet az elsők között említeném. A tervező tehetsége és teljesítménye művészi avatást adja, s ha egyszer a művészeti díjakról kiadott hivatalos listában is szerepel az építész neve — már visszavonhatatlanul jogosult a megítéssel, s egyben megkülönböztető címre.

Palotás Lajos építész, s legutóbb ott volt az Ybl-díjasok között. Mégis, amikor életéről, pályájáról, szakmai sikereiről beszélgetni leülünk egymással szemben, magatartásában, egyéniségében hiába keressük a „művész” fogalmához előtérteinkben oly gyakran kapcsolódó külsőségeket. Eppen úgy viselkedik most is, mint korábbi találkozásainkkor — szerényen, szinte bocsánatkérően, már-már szégyenkezve az alkalmi főszerep miatt. Hiába, a portrénak el kell készülnie, s ezúttal nemcsak a szakmáról, az éppen befejezett vagy csak készülöben lévő tervekéről, de önmagáról is beszélnie kell.

— Ujkécskén születtem 1939-ben, a tiszvácskői általános iskolába jártam, majd a budapesti Kölcsey Ferenc Gimnáziumban tanultam — intéz el egyetlen mondatot tizennyolc évet, s faggatni kell, hogy megtudjam: természetes volt-e az ötvenes években, hogy a falusi gyerek a fővárosban készüljön majdani pályájára — Az osztatlan kécskői iskolában Nagy László, a debreceni Landler későbbi igazgatója volt a tanítóm. Ő beszélt rá anyámat (aki '47-től, apám halálától egyedül nevelte a négy fiút), hogy a fővárosba küldjön tanulni. Láthatott bennem valami tehetséget, esélyt az egyetemre, és akkoriban vidéki középiskolából nem sokan kerültek be a felsőoktatásba. Rengeteget kellett tanulnom, bepótolni a lemaradást. Magamat tartottam el, tanítványokból, alkalmi pénzkereséssel.

— Mikor döntött a Kölcsey diákja az építészettel?

— Valamit létrehozni, tervezni már általános iskolás koromban is szerettem, de sokáig nem gondoltam erre a pályára. Talán az „épített” Budapest vonzott a szakmához. Oriási hatást gyakorolt rám a főváros. Ötvenhétben irakoztam be az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem építészernöki karára. Akkor még nem létezett mai formájában a budapesti műegyetem.

— Két és fél, lassan három évtized elmúltával tud-e említeni tanárokat, akik ma is érvényes utóvalót adtak az építészhallgatónak?

— Minden túlzás nélkül állíthatom, hogy rendkívül magas színvonalú képzés folyt akkoriban. Pogány Frigyes, Gábor László, Weinger Károly, Pelikán professzor neve ma is jól cseng szakmai körökben, az általuk írt könyvek változatlanul érvényes alapművek. Az ő előadásainak zsűfoglalás meglett a terem, idegen szakokról is jöttek a diákok.

— Palotás Lajos januártól a Keletterv műszaki igazgatóhelyettese, de intézeti funkciója mellett továbbra is városrendezési szakfőmérnök — immár több mint egy évtizede. Az építészeti számos ágazata közül miért éppen a nagy egységek tervezése felé fordult?

— Mindig érdekelt az építészeti formák együttes hatása, diplomatervként Újpest városközpontjának rendezését, újjáalakítását választottam. Az egyetem után társadalmi ösztönzőként a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalathoz vezetett az utam, ahol a Biogal építész közösen a kivitelezésben szereztem alapos gyakorlatot. De az ott töltött három év csak rövid kitérő volt. Amikor Pongrácz Pál, aki az egyetemről ismert, főépítész-ként dolgozott Debrecenben,

hívott a Debreceni Tervező Vállalatnál éppen csak alakuló városrendezési csoportba. Nem sokat gondolkodtam, elvállaltam a megbízást.

— A kitüntetett portréjának elmaradhatatlan fejezete: a legfontosabb, ön maga és a szakma által legtovábbra értékelt munkák felsorolása.

— Hatvanhatban kaptam meg az első önálló megbízást. Újleltá rendezésére kellett összevont tervet készítenem. A konkrét feladat megoldásán túl megpróbáltam általánosítani bizonyos módszereket, igyekeztem megfogalmazni más kistérségek rendezésekor alkalmazható elveket. Elég messzire jutottam: az akkor leírtak néhány elemét csak ma kezdjük használni a gyakorlatban. Akkor is, és azóta is mindig megpróbáltam túllépni az építész szűk szakmai szemléletén, az ott élő emberek számára is elfogadható, kellemes környezetet igyekeztem kialakítani. Mielőtt a rajzszalhoz ültem volna, sok-sok emberrel beszélgettem, megkérdeztem, mit szólnának a kertjük végében nyíló utcához, hogyan fogadnák az esetleges kisajátításokat. Meggyőződéseim, hogy csak az építészeti, szociológiai, közgazdasági szempontokat egyaránt figyelembe véve lehet az embereket jól szolgáló környezetet kialakítani.

— Kérdés persze, hogy a szükséges kompromisszumok nyomán, a tervezéstől a megvalósításig tartó időszak

alatt nem sikkad-e el az eredeti gondolat?

— Ez persze nem zárható ki, mint ahogy volt is részem efféle csalódásban. A Hortobágyi Nemzeti Park kialakításában, Hortobágy központi rendezésében is részt vettem. Nagy munka volt, egyben nagy élmény a külföldi szakmák képviselőivel való közös gondolkodás. De amikor megépült a központi első „negyede” — nem úgy épült, ahogy látni szerettem volna. Ezután a későbbi ütemekben, a központi kialakításában már nem is igen lehet ráismerni az eredeti elképzelésekre. A további munkáim, például a nyíregyházi Jósaváros, az Újkerék, Hajdúszoboszló és Berettyóújfalui rendezése, vagy a legutóbbi nagy munka, Debrecen általános rendezési terve kapcsán tudnék példákat sorolni sikereire is, kudarcokra is.

— Az egyedi épületeket tervező építész könnyedén felsorolhatja, megmutathatja munkássága jelentős alkotásait. De nehéz ezt megtennie a városrendezőknek, aki az idő és a pénz kiszolgáltatottsága miatt legelőbb rendezési terv is törzsként valósulhat meg, ha változik a gazdasági helyzet, változik a döntésre jogosultak szemlélete, változnak a társadalmi igények. Nem bánta meg, hogy ezt a pályát választotta?

— Nem. A kudarcok engem is elkeserítenek, ugyanakkor még jobb munkára serkentenek. Hiszek abban, hogy a természeti és az építészeti környezet szerepe egyre inkább felértékelődik az életünkben, az emberek nevelhetők a házak, közterek megbecsülésére, óvására. S akkor a városrendezőknek is egyre nagyobb becsülete lesz, jobb esélye arra, hogy a tervek minden értékükkel együtt öltösek lakható, használható, esztétikai eleményt nyújtó formát.

Ezért dolgozik építész-ként, tanácsagként és a városi tanács végrehajtó bizottságának tagjaként Palotás Lajos, aki Debrecenben és Kékestető-Magyarországon kifejtett sokrétű városépítészeti tevékenységéért kapott Ybl-díjat.

Görömbölyi László

Csontváry-szobor Tiszalókon

Csontváry emlékére avattak szobrot Tiszalókon. Az esemény debreceni illetőségű is, mert a Cédrus festőjének szobrásza Hondromatidisz Rigasz. A bronzba öntött tükörarcú szobor a tiszalóki gyógyszerár előtt kapott megfelelő helyet, hisz a nagy autodidakta festő rövid ideig Lókon volt patikussegéd. A szobrot a megye főgyógyásza avatta június 27-én. Leleplezte dr. Horváth Ottó egészségügyi miniszterhelyettes.

A kórusverseny előtt

Bő egy hét, és kezdetét veszi Debrecenben a megye legnagyobb szabású nyári kulturális rendezvénye, a Bartók Béla XII. nemzetközi kórusverseny. Mint dr. Tar Károlytól, a kórusverseny elnökétől, a városi tanács művelődési osztályának vezetőjétől megtudtuk, az idén minden korábbiánál nagyobb érdeklődés előzte meg a segerszemlélt, s a verseny előkészítő bizottságát komoly feladat elé állította a több mint ötven meghívott énekkar kiválasztása. A tervek szerint július 7—12-e között húsz nemzet kórusai mérkőznek össze tudásukat a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében. A nyugati országokból tizennyolc, a szocialista táborból harmincyolc kórus érkezik, beleértve a huszonnyolc magyar, a mezőny tehát szélesebbnek ígérkezik, mint eddig bármikor. A háromezer dalos sorában első ízben hallhat a közönség japán, brazil, kolumbiai és spanyol versenyzőket, s a színpad még gazdagabb lehetett volna, ha a nemzetközi politika kedvezőtlen fejleményei nem éreztetnék ezen a téren is hatását. A kórusokon kívül szokás szerint szép számmal érkeznek szakemberek külföldről és Magyarországról egyaránt.

Az idei verseny — fő profilját, a kortárs zene képviselőit megtartva — három jeles ünneppel kapcsolódik össze. Ebben az évben emlékeztünk meg Debrecen város alapításának 625. évfordulójáról, amelynek alkalmából a szervezőbizottság új műkomponálására kérte fel Petrovics Emil Kossuth-díjas zeneszerzőt. A mű ösbemutatójára — a szerző más darabjainak előadásával együtt — a kórusverseny nyitóhangversenyén kerül sor. És ugyanennek a hangversenynek a második részében hangzik fej Liszt Ferenc Koronázási miséje — a nagy zeneszerző születésének 175. halálának 100. évfordulója előtt tisztelegve. Végül, az idén lesz negyedszázada, hogy először rendezték meg Debrecenben a kórusversenyt, s a városi tanács ebből az alkalmából megjelenteti Straky Tibornak az eddigi találkozó történetét áttekintő, forrásértékű könyvét. (S ha már a kiadványoknál tartunk, említsük meg, hogy a Hungaroton pedig az 1984. évi seregszemle nagydíjért versengő kórusainak lemezt hozza forgalomba.)

A verseny új vonásai közé tartozik, hogy kiszélesedett a kötelező műveket jegyző zeneszerzők köre: Bartók, Kodály, Bárdos, Szokolay, Petrovics, Kocsár művein kívül Szőnyi, Láng, Lajtha, Soproni a capella darabjai is szerepelnek a választandók sorában. Ezzel a verseny a magyar zeneiro-

dalom tágabb horizontját tárja a hazai és külföldi kórusok elé, hozzájárulva a magyar kórusművészet szélesebb megismertetéséhez. Ugyancsak régi vitát zár le a Párkai István vezette művészeti előkészítő bizottságnak az a döntése, hogy az elődöntőkben több kötelező mű közül választhatóan a kórusok; illetve, hogy más nyelveken is énekelhessék a dalokat. A versenyművek magyar megszólaltatásának kényszere eddig kettőzött nehéz feladat elé állította a technikailag amúgy is rendkívül igényes darabok előadói; a nyelvi akadályoktól mentesülve így most már minden figyelmüket a művek zenei értékeinek felmutatására fordíthatják.

Változás a verseny munkamódszerében az is, hogy nyitottabbá, egyértelműbbé válik a zsűrizés. Az elbírálás szempontjairól minden résztvevő a műsorfüzetből értesülhet, s az egyes döntőket követő szakmai értékelések pedig lehetővé teszik, hogy személyre szóló tapasztalatokkal gyarapodjanak a kórusok. A zsűrik elnöki tisztét ismét a verseny régi, pártoló szakemberei — Párkai István, Petrovics Emil, Szokolay Sándor — töltik be. Döntésüket megkönnyíti, hogy ezúttal nem osztják meg a díjakat azonos eredmény esetén, hanem figyelembe veszik az elődöntőn nyújtott teljesítményeket is.

Végezetül röviden a verseny programja. Július 7., 16.45: Felvonulás; 17.30 Megnyitó díszünnepség a Kölcsey parkban; 20.00: Megnyitó díszünnepség a Csokonai Színházban.

Július 8., 9.00: Női karok — elődöntő. 11.30: Leánykarok — elődöntő. 15.00: Kamarakórusok — elődöntő. 20.00: Vegyes karok — elődöntő.

Július 9., 9.00: Gyermekkarok — elődöntő. 15.00: Férfikarok — elődöntő. 17.00: Női karok — döntő. 20.00: Kamarakórusok — döntő.

Július 10., 9.00: Leánykarok — döntő. 15.00: Ifjúsági vegyes karok — döntő. 17.00: Vegyes karok — döntő. 20.00: Folklorbemutatók.

Július 11., 9.00: Folklorbemutatók. 15.00: Folklorbemutatók. 20.30: Nagydíjért folyó verseny.

Július 12., 20.30: Ünnepi záróest, díjkiosztás a városi sportszarnokban.

A népek barátsága hangversenyeket az idén Hajdúszoboszlón, Biharnagybajomban, Derecskén, Kabán és Püspökladányban tartják.

T. G.

CÉL: AZ OKTATÁS KORSZERŰSÍTÉSE

Pedagógiai műhely a megyékben

Uj színfoltot jelentenek a megyeszékhelyek szellemi életében a pedagógiai intézetek. A közoktatás fejlesztési programjáról szóló minisztertanácsi határozat nyomán három éve kezdődött meg — a megyei pedagógus-továbbképzési kabinetek, a nevelési és pályaválasztási tanácsadók átszervezésével, összevonásával — az új típusú intézetek kialakítása, amelyeket a megyei tanácsok végrehajtó bizottsága a Művelődési Minisztériummal együttműködve irányít.

Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyében most folyik az átszervezés, tizenhét megyében és Budapestben már befejeződött ez a munka.

Sokrétű, elsősorban a tanítással összefüggő szellemi és szervezési munka folyik az új arcot öltöztetett intézetekben. A szakmai folyamatossággal, figyelemmel kísérik a megyei oktatási intézményekben folyó munkát, közreműködnek az eredmények mérésében, szakmai ajánlásokkal és segédletek kidolgozásával a pedagógusok segítségére. Alig akad olyan intézet az országban, amely ne venne részt helyi vagy országos kísérletekben, kutatásokban, innovációs programokban.

Kezdetül fogva a pedagógusok, az iskolai vezetők széles körű továbbképzése áll az intézeti munka tengelyében, ehhez társul az övodai és az iskolai nevelés legfontosabb információinak összegyűjtése, ami ma már nélkülözhetetlen a szakmai és a tanácsi irányító szervek döntés-előkészítő és ellenőrző tevékenységéhez. Roppant jelentőséget persze azok a speciális szolgáltatások is, amelyeket az intézet a tanulóknak és a szülőknek nyújt nevelési és pályaválasztási tanácsaival.

A Művelődésügyi Minisztériumban Spengler Györgyné csoportvezető elmondta, hogy a rajt kitűnően siker-

ült, az intézetekben mindennél pezsgő élet zajlik, s fokozatosan szellemi alkotó műhelyé válik valamennyi.

A minisztérium szakmai iránymutatásokkal, programjavaslatokkal befolyásolja és segíti tevékenységüket, de ez a támogatás nem csorbítja egy-egy intézet önállóságát, mivel az alaptevékenységgel összhangban mindegyik maga alakítja ki sajátos arculatát, messzemenően igazodva a megyei művelődési helyzethez, a helyi igényekhez.

Közoktatásunk korszerűsítésének sikere nagymértékben azon múlik, hogy miként alakul a pedagógusellátottság. Közismert, hogy országszerte kevés a pedagógus — ami a pálya megcsappant társadalmi tekintélyének következménye —, az általános iskolai nevelők 4,5 százaléka képesítés nélküli, arról nem is szólva, hogy az itt dolgozó 86 ezer pedagógusnak egyharmada oklevél nélkül vágott neki a munkának, s később, tanítás mellett szerzett diplomát. Az oktatói létszámmal szorosan összefügg a minőség kérdése, ez pedig a pedagógusok főkészítéséhez és továbbképzéséhez vezet el.

Ma még jobbára csak az oktatási berkekben ismert, hogy a nevelők részére a minisztérium évente intenzív szakmai továbbképzést indít, felsőoktatási intézményekben, ahol a résztvevők szaktárgyuk új kutatási eredményeivel ismerkedhetnek meg. Akik nem kerülnek be a főiskolai-egyetemi tanfolyamok valamelyikére — és ök vannak többen —, azok a megyei pedagógiai intézet szervezésében juthatnak új szakismeretekhez. Az utóbbi évtizedben az intézetek elődei, a kabinetek a pedagógusok tízezreit készítették föl az új tantervek szerint folyó tanítás feladataira. Ez a kampányszerű továbbkép-

P. Kovács Imre

A vadrózsák kertésze

„Tudva vagyon, minémű nagy szorgalmatossággal gyűjtögetik az Anglusok és a Franciák nem csak az önön magok eleinket régi verseiket s énekjeiket, hanem a távol lakozó népeket is. Az Olaszoknak hasonló igyekezetek nem kevésbé esmeretes. Hát a Németek avagy szükség-e előhoznom?”

Kriza János.

Révai Miklós ezekkel a példákkal buzdított a magyar népköltészet összeszedésére 1782-ben a pozsonyi Magyar Hirmondóban. A buzdítás azonban nagyon sokáig pusztán szó maradt, az első jelentős népköltészeti gyűjtemény, Erdélyi Jánosé, csak 1846–1848 között jelent meg. Igaz, addig például Berzsenyi Dániel is leírt néhány szép somogyi népdalt, mert a Révai Miklóshoz hasonló buzdító közben-közben is terjedtek szövegek. Az igazi, a nagy munkát azonban végül is a század közepén s még később végezték el a kutatók.

Kriza János volt közülük az egyik legjelesebb. Százhetvenöt esztendeje, 1811. június 28-án született az erdélyi Nagyajtán. E századokon át minden őse Torockón volt vasbányász, apja az első, akit rossz karjával nem a tellérek csákyozására, hanem értelmiségi pályára küldtek a szülei: unitárius papnak adták, s fia is unitárius pap-pá lett.

Kriza gyermekkorában kóstolt bele a népdalok gyűjtésébe. Szülőfalujában egyik tanítójának a kérésére kilencévesen jegyezte le az elsőket. Mondhatjuk tehát: egész életét a népköltészetnek szentelte. Kolozsvárott, majd Berlinben tanulta ki a teológiát; hazatérve Kolozsvárott lett pap, később felekezeti püspök, s ugyanott hunyt el.

Berlinben orosz népdalokat fordított, de azt írja önéletrajzában, hogy „Székelyföldön járásom alatt jöttem

véletlenül azon észlelésre, mily sok régi kincs hever, senkitől sem figyelve meg, a nép alsó rétegeiben; s attól fogva ez egyet számtalan foglalatosságim közepett sem vesztettem el szemem elől.”

Harmincegy esztendősen, 1842-ben előzetési felhívást ad ki az Erdélyi Híradóban egy népköltészeti, az ő szavával, egy népköltési gyűjteményre, amelyet Vadrózsák címen őhajt kiadni. Kész tervvel állt elő: a tartalmat is, a terjedelmet is, a címet is meghatározta, új, minden addiginál tudományosabb, modernebb korszakot nyitott a magyar népköltési gyűjtés történetében.

1842: még csak ekkor indul költői útjára Petőfi Sándor, s Erdélyi János még bele sem fog saját népköltészeti gyűjtőmunkájába, amellyel majd a Kisfaludy Társaság bízta meg, s 1849-ra megjelenik Erdélyi gyűjteménye, 1849-ben már le is zárul Petőfi pályája, a Vadrózsák azonban még sokáig várta magára, csak huszonegy esztendő múltán lát napvilágot, egészen pontosan 1863. január 13-án.

Kriza János két évtizedes kertészkedéssel, konok munkával elkészült gyűjteménye, a Vadrózsák majdnem az egész Székelyföld kincseit tartalmazza. „Magam is

gyűjtögettem — jegyzi meg önéletrajzában —, majd a forradalom után következett években levelezésbe bocsátkoztam sok papi és világi rendű barátimmal, s azoknak segítségével nagy tárházat gyűjtöttem össze a székelységeknek.” A Vadrózsák tehát nem egyedül az ő erőfeszítéséből állt össze — tudomásunk szerint mintegy huszonöt ember közös műve, amelynek azonban lelke, a gyűjtés elveit kialakító fíradhatatlan munkása, aki nélkül a Vadrózsák talán sohasem jön létre — Kriza János. Óriási levelezést folytatott, újabb meg újabb munkatársakat vont be, s biztatta, lelkesítette, irányította őket. A Vadrózsák e falusi papok, tanítók, értelmiségiek nélkül ilyen gazdaggá nem bomolhatott volna.

A Kriza által kialakított gyűjtőelv egészen korszerű. Műszere hosszas, fokozatos fejlődéssel alakult ki, jutott el a szövegűségig, sőt a hangtani hűségig: „Lassanként tisztult bennem a gondolat: úgy adni ki a népkölteményeket s szólásmorádásokat, oly hangajással, éppen mint a nép kiejti...” Könyvének szövegeit úgy jellemezte, hogy olyanok, „...mintha száján pókte volna ki egy székeje embőr...”

Élete végéig a Vadrózsák folytatásán dolgozott, de 1875. március 26-án úgy halt meg, hogy nem érte meg a második kötet elkészültét.

Kriza János ugyan verseket is írt, népies bordalokat, katonadalokat stb., de igazán maradandót a folklórban alkotott. A Vadrózsák irodalmunk, szellemiségünk, műveltségünk örök része. Legfrissebb, s leghűbb kiadása 1975-ben jelent meg a romániai Kriterion gondozásában Faragó József kitűnő előszavával.

Makai Tóth Mária

A Korunk jubileumára

Hatvan éve jelentek meg a Korunk, a legnagyobb múltú, sőt máig ívelő pályájú szocialista magyar folyóirat első számai. Reménytelen vállalkozás volt a huszas évek második felében, még reménytelenebb a harmincas években Közép-Kelet Európában kommunista szemlélet csinálni. Bár Magyarországon is volt ilyen heroikus próbálkozás: Tamás Aladár 100 %-ja, de az egy nyíltan ellenforradalmi rendszerben nem sokáig maradhatott fenn. Kedvezőbbek voltak a körülmények a királyi Romániában, már csak azért is, mert a magyar nyelvű kiadványokra kevésbé figyelt oda az ottani cenzúra.

Magyarországra persze csak illegálisan jutottak el a lap számai, de a munkásosztály és értelmiség legjava nagyon is figyelt rá. Még a nem kommunisták is. Nekem Németh László mondta el, mily meghökkenve olvasta a Korunkban legtitkosabb gondolatainak kritikáját, olyan eszméket, amiket (akkor még) legföljebb sejtettett írásaimban. No persze Kecskeméten a kultúrászervező nyomdák és sakkmeister Tóth László körében sokat vitáztak Molnár Erikkal, aki aztán — álneven — írásban is választ ad a zseniális, ám problematikus némethi gondolatokra. Az eszmékben megbecsülve. Ebben az esztétikában pedig a politikai „balosságot” már a kezdetben sajátosan ellenpontozza az, hogy a legmodernebb formai törekvések a fiatal szovjet művészetben, irodalomban is jelentkeznek. Ugyanakkor Gaál kegyetlenül leplezi le a magyar irodalom akkor legnépszerűbb alkotóinak eszmei álságát és válságát, Molnár Ferencét éppúgy, mint Mécs Lászlót. A népfront szellemében máig érvényesen itéli meg Németh László életművének vitathatatlan értékeit. Meg a többiekét. Ez a rövid cikkemben is megnyilatkozó hallatlan kritikái biztonság máig megragad. Kevésbé az, ami a negyvenes évek végétől, az immár Utunk néven folytatott lapban a zsdanovista esztétika jegyében zajlik, s melynek Gaál is szinte újdátalul esik: a neofita újmarxisták igaztalan túllícitáló támadásai jócskán megrövidítik életét. Így aztán 1957-ben már nélkülük indul útjára a Korunk.

De a több tizezer oldal, amit régebben, s azóta is létrehozott — az két ország legjava marxista irodalmi-művészeti-kritikai terméshéhez tartozik: és nemcsak történelem, hanem szemléletünkre ma is ható erő.

A folyóirat alapítója Diénes László éppúgy, mint utóda, Gaál Gábor a Galilei-körből indult. A gyakorlati szociológia és népfelvilágosítás (elsősorban a könyvtárügy) harcosai voltak. 1918-ban az elsők között léptek az új kommunista pártba, hogy halálukig hűek maradjanak hozzá. Emigrálniuk kellett, egy időben „balosak” voltak, dogmatikusak, de nem rekedtek meg, hanem tovább léptek. Gaál Gábor cikkei páratlan gazdagságukban Bálint Györgyre emlékeztetnek — nyilván hatót is rá. Mindenről szó van a Korunkban, s a fő hangadó, szervező maga a szerkesztő: Gaál. Ir filmről, modern művészetről, kortársirodalomról, mindig is választ ad a zseniális, ám osztyáharcos szigorúsággal, de az esztétikai értéket is

Kristó Nagy István

JÓZSA JÁNOS GRAFIKÁJA

ÉRTSÜNK SZÓT!

Egy füst alatt

Egyik újságunkban, az Irány Pusztavacs című cikkben olvastam a következő mondatokat: „Kerékpáros találkozót tartanak a hétvégén Pusztavacson, majd így folytatódik: Pénteken táborúzt mellett egy füst alatt a kerékpáros túrázás időszzerű kérdéseit is megbeszéljük.”

Az utóbbi mondatban az egy füst alatt kifejezés használata ellen van kifogásom. Két okból is. Egyrészt a „valamivel együtt, egyszerre” jelentésű kifejezés — amelynek az Értelmező Szótár szerint van egy füstre alakváltozata is — valahogy ebben a szövegkörnyezetben, mint inkább népies hangulatú nyelvi elem, túlságosan közvetlen, bizalmas, illetve familiáris. Ez azonban a kisebbik baj. A nagyobb döccenőt az okozza, hogy az egy füst alatt — mivel a táborúzt mellett kifejezés közelébe került — a tudatunkban visszakapja eredeti konkrét jelentését, és akaratlanul is arra gondolunk, hogy a táborúztón a minden bizonnyal vizes gally, fa nem fog rendszeresen égni, hanem csak füstöl, és ebben a füstben fogják megtárgyalni a kerékpáros túrázás időszzerű kérdéseit.

Hogyan is kapta az egy füst alatt kifejezés a „valamivel együtt, egyszerre” jelentést? O. Nagy Gábor kiváló szószótárunk azt írta Mi fán terem? című, a szólások eredetét tárgyaló munkájában (122), hogy „a régi parasztházaknak nem volt kéményük, a belső sarokban álló szabad tűzhely füstje ott távozott a házból, ahol éppen utat talált magának... sok füstöt kellett a háziasszonynak nyelnie, és mert a modern tűzgyújtó szerszámok hiányában sok bajjal járt a tűzgyújtás is, érthető, hogy a régi idők parasztlányai iparkodottak többféle főznivalóját lehetőleg egy füst alatt, azaz »egy bajjal, egy fáradsággal« elvégezni. Emellett jelenthette az egy füst alatt természetesen azt is, hogy »egy konyhán«, különösen abban az esetben, ha több háziasszony konyhájáról volt szó. Az ugyanabban a házban lakó, közös konyhán főző asszonyok például egy füst alatt főztek, még ha nem is éppen egy időben végezték munkájukat, mert a füst nem szállt ki percek alatt a konyhából. Nyilván gyakrabban alkalmazták azonban a szólást annak a kifejezésére, hogy egyidejűleg, egyszerre végeznek el valamely több részből álló konyhai munkát, például két lakodalomra sütnék-főznek egy füst alatt, mert hiszen a szólás átvitt értelemben módhatározóként gyökeresedett meg a nyelvben.”

A szólások esetében tehát még arra is ügyelnünk kell, hogy a szövegkörnyezet hatására eredeti, konkrét értelmük előtérbe ne kerüljön, mert különben komikussá, nevetségessé válik a beszédünk, írásunk. Az idézett mondatba is odaillőbb lett volna a jelzett okok miatt például az egyúttal határozószó, így: Pénteken táborúzt mellett egyúttal a kerékpáros túrázás kérdéseit is megbeszéljük.”

BÓLYA PÉTER: APOKALIPSZIS

VÁLNAK? MIÉRT? Eppen vége volt az iskolának: itt a szünidő. Reggeltől estig fociztam a házunk melletti téren, és vártam, hogy megícsáskalmegyünk valahová nyaralni — hármiasban, ahogy tavaly és tavalyelőtt. Anyám főz, apám horgászni jár a házigazdával. És én? Ott vagyok a vízparton. Egy barna kislíru nagy utakat tesz a nádasban, és a stégek alatt vízbefúttakat keres.

VÁLNAK? Egyik nap apám egy újságlapot tett elém, a lap közepén két ceruzával bekeretezett hirdetés. Orvos özevgye, r. k., tíz év körüli gyermek nyaraltatását vállalná. Leveleket „Dunakanyar” jeligré a kiadóba.

„Egyedül menjek nyaralni? Orvos özevgyéhez, a Dunakanyarba? És mi az, hogy r. k.? Mindegy. Jobb, mint a semmi. Mikor megyünk?” Apám kísért le V-be. Hamarosan megtaláltuk a címet: borostyánnal befuttatott, hegyes tetejű ház, kétoldalt a tetőn apró tornyok, s a homlokzatán, kicsiny mélyedésben egy színes Mária-szobor.

A csengetésre ketten jöttek ki a kapuhoz, két idősebb nő. „Tessék, mit óhajtának, ja, a hirdetésre, tessék csak, tessék beljebb jönni...” Bemutatkoztunk.

— Doktor Antócyné — mondta az egyik nő. Magas, ősz hajú asszony, hosszú szoknyában, magas nyakú, fodros blúzban.

— Ez itt a húgom, Lilla — mondta Antócyné. Lilla: hosszú szoknya, magas nyakú blúz, ősz haj, kontyba csavarva. — Ikrek, ugye? — sottogtam apám kabátujját rángatva, amint befel mentünk az udvaron. A házban hűvös, homályos szoba fogadott. — Foglaljanak helyet — mondta Antócyné. Lilla: — Ez lesz a kislíru helye, ha itt marad.

Leültünk. Körülpislogtam a szobában. Posztótetejű íróasztal, faragott könyvszekrény; barna színű, magastámlás ágy. A falon állatbőrök, egy ózagancs és egy nagy méretű fénykép: bajuszos, szemüveges férfit ábrázol.

— Az ki? — kérdeztem Lillától, a képre mutatva. Lilla kinézett az ablakon. Antócyné: — Ami a továbbiakat illeti...

A továbbiak: két hónap, iskolakezdésig, teljes ellátás, foglalkoztatás, mindeztért kétezer-ötszáz forint, havi részletekben. Apám hamarosan elutazott, és én ottmaradtam a borostyános házban Antócynével és a húgával, Lillával.

— Szóval, ez lesz a magáé — mondta Lilla, amikor visszamentünk az állatbőrös szobába. — Az ott ki? — kérdeztem másodsor is, a fényképre mutatva. — Akkor talán csomagoljon ki — mondta Lilla, és otthagytott. Kicsitintottam a bőrdörmöt, s a holmijaimat; berakosgattam a ruhászekrénybe, a naftalinszagú férfiruhák mellé.

Lassan telt a délután. Üldögéltem a szobában, sétáltam az udvaron. Az egyik diófára is fel akartam mászni, de aztán inkább leültem alája. — Vacsora — hívott estefelé Lilla. — Jöjjön, kérem, vacsorázn!

Szépén terített asztal, virág a tányérok között. Leültem a helyemre. — Imádkozunk — mondta Antócyné. Összekulcsolta a kezét, és rám nézett.

„Nekem is kell?” Szófogadóan öszszetettem a kezemet, és magam elé mormogtam valamit, ilyesmit, hogy: méghoahéletembennemcsináltam majdépennmostfogokittnektek imádkoznihülyék. Vacsora után Lilla megágyazott nekem, és a márványtetejű éjjeli-

szekrényre tett egy olvasót és egy bibliát. — Mielőtt elalszik, legalább egy fejezetet olvasson — mondta kifelé menet. „Fejezetet?” Kezembe vettem a bibliát. Aszondja: „ÚJSZÖVETSEGE”. Bele akartam lapozni, de a könyv magától kinyílt egy sokat forogtató helyen. „Történet pedig... de mikoron... és akkoron... mikoron pedig... halavány színű negyedik lovas...” Olvastam egypár sort, aztán elaludtam.

Másnap — vasárnap volt — Antócyné ébresztett fel. — Siessen, kérem, nyolckor mise — mondta. Ünneplő ruhát vettem, és illedelmesen gyűltem a misét, Antócyné és Lilla között. Szólt az orgona, csillogott az oltár, és Lilla gyermekhangon énekel a fülem mellett.

Vasárnapi ebéd. Antócyné lehunyt szemmel imádkozik, Lilla az öklére hajtja a homlokát. Két tenyeres közé dugom az orrom, és a húsvetes felé szaglászok. Ebéd után Antócyné a szobámba kísért.

— Híznia kell, kérem — mondta. — Jó lenne, ha minden ebéd után aludna egy keveset, két órát legalább. — Aztán behúzta a zsalut, és kiment.

„Aludni? A nyár közepén?” Egy ideig heverésztem az ágyon, aztán felkapcsoltam a villanyt: gondoltam, körülnézek egy kicsit az új szobámban. Odaültem az íróasztalhoz, és kihúztam a legfelső fiókot. „Nini, egy szemüveg. Kéi lehet? Iratok. Igazolványok. Egy búgócsiga. Értesítés. Receptek, a fejrészem a név: Dr. Antóczy Zoltán med. univ.” Felpróbáltam egy nyakba akasztható érmet, bele néztem a fekete látszóba. „Egy vasúti igazolvány.” A fénykép alatt a név: Dr. Antóczy Zoltán — és a fénykép ugyanaz, mint a falon.

„Antóczy Zoltán. Nyilván itt lakott, ebben a szobában. Hol lehet most? Meghalt? Orvos özevgye: ez állt Antócyné hirdetésében. És? Ez még nem bizonyított. Lehet, hogy Antóczy doktor most is él valahol, csak éppen otthagya a feleségét. Elváltak. ELVÁLTAK, és Antóczy

doktor elment be.” Fogytak a na v.-i folyóparton nonként pedig parti bokrok Esténként Antóc dögéltem és sz amint Antóczy függőlámpáját, és éneklő hang liából. „Es mik dig... bizony az az a csodá amiket délután és elővágtat, vas...” Délutáni alva is az íróasztal ben kotorászta már rendre átt cny doktor öss kedtem a kitű a feljegyzéseit, egyszóval több bárki másról. a naftalinszag gondoltam, há valamiféle üze — Levele jöt — Lilla egyik zen a könyvsz — „Leve?” Leu nyitottam az a — Levele va tékot Lilla. A címzés: a hat? Még soha let.” Lilla behúzta borítékot, széth ... „Kedves f zed magad, ap gyalunk, jövö a szövegeket pedig azt már sírok, ha van JAL...” Kifutottam a a diófa alatt ü — Hol a férj? Antócyné ki — Azonnal a férje!... — ki Antócyné fe — Kérem... ilyenkor? — Elvált ma — Legyen sz

A vadrózsák kertésze

„Tudva vagyok, minémű nagy szorgalmatossággal gyűjtögetik az Anglusok és a Franciák nem tsak az önön magok eleiknek régi verseiket s énekjeiket, hanem a távoly lakozó népeiket is. Az Olaszoknak hasonló igyekezetek nem kevésbé esmértes. Hát a Németek avagy szükség-é előhozom?”

Kriza János.

Révai Miklós ezekkel a példákkal buzdított a magyar népköltészet összeszedésére 1782-ben a pozsonyi Magyar Hírdobóban. A buzdítás azonban nagyon sokáig pusztán szó maradt, az első jelentős népköltészeti gyűjtemény, Erdélyi Jánosé, csak 1846–1848 között jelent meg. Igaz, addig például Berzsenyi Dániel is leír néhány szép somogyi népdalt, mert a Révai Miklóshoz hasonló buzdítók közben-közben is tervek szöttek. Az igazi, a nagy munkát azonban végül is a század közepén s még később végezték el a kutatók.

Kriza János volt közülük az egyik legjelesebb. Százhetvenöt esztendeje, 1811. június 28-án született az erdélyi Nagyajtán. Eyszázadokon át minden őse Torockón volt vasbányász, apja az első, akit rossz karjával nem a tellérek csákyozására, hanem értelmiségi pályára küldtek a szülei: unitárius papnak adták, s fia is unitárius pap-pá lett.

Kriza gyermekkorában kóstolt bele a népdalok gyűjtésébe. Szülőfalujában egyik tanítójának a kérésére kilencévesen jegyezte le az elsőket. Mondhatjuk tehát: egész életét a népköltészetnek szentelte. Kolozsvárat, majd Berlinben tanulta ki a teológiát; hazatérve Kolozsvárot lett pap, később felekezeti püspök, s ugyanott hunyt el.

Berlinben orosz népdalokat fordított, de azt írja önéletrajzában, hogy „Székelyföldön járásom alatt jöttem

véletlenül azon észlelésre, mily sok régi kincs hever, senkitől sem figyelve meg, a nép alsó rétegeiben; s attól fogva ez egyet számtalan foglalatosságim közepett sem vesztettem el szemem elől.”

Harmincegy esztendősen, 1842-ben előfizetési felhívást ad ki az Erdélyi Hírdobóban egy népköltészeti, az ő szavával, egy népköltési gyűjteményre, amelyet Vadrózsák címen óhajt kiadni. Kész tervvel állt elő: a tartalmat is, a terjedelmet is, a címet is meghatározta, új, minden addiginál tudományosabb, modernebb korszakot nyitott a magyar népköltési gyűjtés történetében.

1842: még csak ekkor indul költői útjára Petőfi Sándor, s Erdélyi János még bele sem fog saját népköltészeti gyűjtőmunkájába, amellyel majd a Kisfaludy Társaság bízza meg, s 1849-ra megjelenik Erdélyi gyűjteménye, 1849-ben már le is zárul Petőfi pályája, a Vadrózsák azonban még sokáig várta magára, csak huszonegy esztendő múltán lát napvilágot, egészen pontosan 1863. január 13-án.

Kriza János két évtizedes kertészkedéssel, konok munkával elkészült gyűjteménye, a Vadrózsák majdnem az egész Székelyföld kincseit tartalmazza. „Magam is

gyűjtögettem — jegyzi meg önéletrajzában — majd a forradalom után következett felekben levelezésbe bocsátkoztam sok papi és világi rendű barátimmal, s azoknak segédével nagy tárházat gyűjtöttem össze a székelységeknek.” A Vadrózsák tehát nem egyedül az ő erőfeszítéséből állt össze — tudomásunk szerint mintegy huszonöt ember közös műve, amelynek azonban lelke, a gyűjtés elveit kialakító fáradságtalan munkása, aki nélkül a Vadrózsák talán sohasem jón léte — Kriza János. Óriási levelezést folytatott, újabb meg újabb munkatársakat vont be, s biztatta, lelkesítette, irányította őket. A Vadrózsák e falusi papok, tanítók, értelmiségiek nélkül ilyen gazdaggá nem bomolhatott volna.

A Kriza által kialakított gyűjtőelv egészen korszerű. Módszere hosszas, fokozatos fejlődéssel alakult ki, jutott el a szövegűhűségig, sőt a hangtani hűségig: „Lassanként tisztult bennem a gondolat: úgy adni ki a népkölteményeket s szövegmódosításokat, oly hangejtéssel, éppen mint a nép kiejti...” Könyvének szövegeit úgy jellemezte, hogy olyanok, „...mintha száján pókte volna ki egy székei embör...”

Élete végéig a Vadrózsák folytatásán dolgozott, de 1875. március 26-án úgy halt meg, hogy nem érthette meg a második kötet elkészültét.

Kriza János ugyan verseket is írt, népies bordalokat, katonadalokat stb., de igazán maradandót a folklórban alkotott. A Vadrózsák irodalmunk, szellemiségünk, műveltségünk örök része. Legfrissebb, s leghűbb kiadása 1975-ben jelent meg a romániai Kriterion gondozásában Faragó József ki-tűnő előszavával.

Makai Tóth Mária

A Korunk jubileumára

Hatvan éve jelentek meg a Korunk, a legnagyobb múltú, sőt máig ívelő pályájú szocialista magyar folyóirat első számai. Reménytelen vállalkozás volt a huszas évek második felében, még reménytelenebb a harmincas években Közép-Kelet Európában kommunista szemlélet csinálni. Bár Magyarországon is volt ilyen heroikus próbálkozás: Tamás Aladár 100 %-ja, de az egy nyíltan ellenforradalmi rendszerben nem sokáig maradhatott fenn. Kedvezőbbek voltak a körülmények a királyi Romániában, már csak azért is, mert a magyar nyelvű kiadványokra kevésbé figyelt oda az ottani cenzúra.

Magyarországra persze csak illegálisan jutottak el a lap számai, de a munkásszótálya és értelmiség legjaya nagyon is figyelt rá. Még a nem kommunisták is. Nekem Németh László mondta el, mily meghökkenve olvasta a Korunkban legtitkosabb gondolatainak kritikáját, olyan eszméket, amiket (akkor még) legfőbbje sejtett írásai-ban. No persze Kecskeméten a kultúraszervező nyomdász és sakkmeister Tóth László körében sokat vitakozott Molnár Erikkel, aki aztán — álnéven — írásban is választott a zseniális, ámde az esztétikai értéket is

dolatokra. Az eszmékben tisztázták, és a Szovjetunióban megvalósuló szocializmussal szemben megannyi (nem is okvetlenül indokolatlan) fenntartással élő, noha magas színvonalú utópisztikus vagy idealista filozófiával, irodalommal, művészetszemlélettel vitakozott a Korunkon — hasonlóan magas színvonalon, a vitapartnereket is megbecsülő, igazi népfrempolitika jegyében, amit a szerkesztő Gaál Gábor „népi arcvonal-politikának nevezett...”

A folyóirat alapítója Diénes László éppúgy, mint utóda, Gaál Gábor a Gali-lei-körből indult. A gyakorlati szociológia és népfelvilágosítás (elsősorban a könyvtárügy) harcosai voltak. 1918-ban az első közzétett lapban a zsdanovi esztétika jegyében zajlik, s melynek Gaál is szinte áldozatul esik: a neofita újmarxisták igaztalan túlciclitáló támadásai jócskán megrövidítik életét. Így aztán 1957-ben már nélküle indul útjára a Korunk.

De a több tízezer oldal, amit régebben, s azóta is létrehozott — az két ország legjava marxista irodalmi-művészeti-kritikai terméséhez tartozik: és nemcsak történelem, hanem szemléletünk ma is ható erő.

Kristó Nagy István

JÓZSA JÁNOS GRAFIKÁJA

ÉRTSÜNK SZÓT!

Egy füst alatt

Egyik újságunkban, az Irány Pustavacs című cikkben olvastam a következő mondatokat: „Kerékpáros találkozót tartanak a hétvégén Pustavacsban, majd így folytatódik: Pénteken tábornúz mellett egy füst alatt a kerékpáros túrázás időszéri kérdéseit is megbeszéljük.”

Az utóbbi mondatban az egy füst alatt kifejezés használata ellen van kifogásom. Két okból is. Egyrészt a „valamivel együtt, egyszerre” jelentésű kifejezés — amelynek az Ertelemező Szótár szerint van egy füstre alakváltzata is — valahogy ebben a szövegkörnyezetben, mint inkább népies hangulatú nyelvi elem, túlságosan közvetlen, bizalmas, illetve familiáris. Ez azonban a kisebbik baj. A nagyobb döccenőt az okozza, hogy az egy füst alatt — mivel a tábornúz mellett kifejezés közelébe került — a tudatunkban visszakapja eredeti konkrét jelentését, és akaratlanul is arra gondolunk, hogy a tábornúzón a minden bizonnyal vizes gally, fa nem fog rendesen égni, hanem csak füstöl, és ebben a füstben fogják megtárgyalni a kerékpáros túrázás időszéri kérdéseit.

Hogyan is kapta az egy füst alatt kifejezés a „valamivel együtt, egyszerre” jelentést? O. Nagy Gábor kiváló szövegtudósunk azt írta Mi fán terem? című, a szólások eredetét tárgyaló munkájában (122), hogy „a régi parasztházaknak nem volt kéményük, a belső sarokban álló szabad tűzhely füstje ott távozott a házból, ahol éppen utat talált magának... sok füstöt kellett a háziasszonynak nyelnie, és mert a modern tűzgyújtó szerzők hiányában sok bajjal járt a tűzgyújtás is, érthető, hogy a régi idők parasztszónya iparkodott többféle főznievalóját lehetőleg egy füst alatt, azaz egy bajjal, egy fáradtsággal-elvegezni. Emellett jelenthette az egy füst alatt természetesen azt is, hogy egy konyhán... különösen abban az esetben, ha több háziasszony konyhájáról volt szó. Az ugyanabban a házban lakó, közös konyhán főző asszonyok például egy füst alatt főztek, még ha nem is éppen egy időben végezték munkájukat, mert a füst nem szállt ki percek alatt a konyhából. Nyilván gyakrabban alkalmazták azonban a szólást annak a kifejezésére, hogy egyidejűleg, egyszerre végeznek el valamely több részből álló konyhai munkát, például két lakodalomra sütnék-főznek egy füst alatt, mert hiszen a szólás átvitt értelemben módhatározóként gyökeresedett meg a nyelvben.”

A szólások esetében tehát még arra is ügyelnünk kell, hogy a szövegkörnyezet hatására eredeti, konkrét értelmük előtérbe ne kerüljön, mert különben komikussá, nevetségessé válik a beszédünk, írásunk. Az idézett mondatba is odaillőbb lett volna a jelzett okok miatt például az egyúttal határozószó, így: Pénteken tábornúz mellett egyúttal a kerékpáros túrázás kérdéseit is megbeszéljük.”

BÓLYA PÉTER: APOKALIPSZIS

VÁLNAK? MIÉRT? Eppen vége volt az iskolának: itt a szünidő. Reggeltől estig fociztam a házunk melletti téren, és vártam, hogy megícsécskalmegyünk valahová nyaralni — hármasban, ahogy tavaly és tavalyelőtt. Anyám főz, apám horgászni jár a házigazdával. És én? Ott vagyok a vízparton. Egy barna kislíru nagy utakat tesz a nádasban, és a stégek alatt vízbefültakat keres.

VÁLNAK? Egyik nap apám egy újságlapot tett elé, a lap közepén két ceruzával bekeretezett hirdetés.

Orvos özege, r. k., tíz év körüli gyermek nyaralását vállalná. Leveleket „Dunakanyar” jellegére a kiadóra.

„Egyedül menjek nyaralni? Orvos özegehez, a Dunakanyarba? És mi az, hogy r. k.? Mindegy, jobb, mint a semmi. Mikor megyünk?”

Apám kísért el a V.-be. Hamarosan megtaláltuk a címet: borostyánnal befuttatott, hegyes tetű ház, kétoldalt a tetőn apró tornyok, s a homlokzaton, kicsiny mélyedésben egy színes Mária-szobor.

A csemetékre ketten jöttek ki a kapuhoz, két idősebb nő. „Tessék, mit óhajtanak, ja, a hirdetésre, tessék csak, tessék beljebb jönni...” Bemutatkoztunk.

— Doktor Antócyné — mondta az egyik nő. Magas, ősz hajú asszony, hosszú szoknyában, magas nyakú, fodros blúzban.

— Ez itt a húgom, Lilla — mondta Antócyné.

Lilla: hosszú szoknya, magas nyakú blúz, ősz haj, kontyba csavarva. — Ikrek, ugye? — suttogtam apám kabátujját rángatva, amint befelé mentünk az udvaron.

Leültünk. Körülpislogtam a szobában. Posztótejtű íróasztal, faragott könyvszekrény; barna színű, magastámlás ágy. A falon állatbőrök, egy özágancs és egy nagy méretű fénykép: bajuszos, szemüveges férfit ábrázol.

— Az ki? — kérdeztem Lillától, a képre mutatva.

Lilla kinézett az ablakon.

Antócyné: — Ami a továbbiakat illeti...

A továbbiak: két hónap, iskolakezdésig, teljes ellátás, foglalkoztatás, mindezt kétezzer-ötszáz forint, havi részletekben.

Apám hamarosan elutazott, és én ottmaradtam a borostyános házban Antócynével és a húgával, Lillával.

— Szóval, ez lesz a magáé — mondta Lilla, amikor visszamentünk az állatbőrös szobába.

— Az ott ki? — kérdeztem másodszor is, a fényképre mutatva.

— Akkor talán csomogoljon ki — mondta Lilla, és otthagott.

Kicsitintottam a bőröndömet, s a holmijaimat; berakosgattam a ruhászekrénybe, a naftalinszagú férfiruhák mellé.

Lassan telt a délután. Üldögéltem a szobában, sétáltam az udvaron. Az egyik diófára is fel akartam mászni, de aztán inkább leültem alája.

— Vacsora — hívott estefelé Lilla. — Jöjjön, kérem, vacsorázni.

Szépén terített asztal, virág a tányérok között.

Leültem a helyemre.

— Imádkozunk — mondta Antócyné.

Összekulcsolta a kezét, és rám nézett.

„Nekem is kell?” Szófogadóan összeszettem a kezemet, és magam elé mormogtam valamit, ilyesmit, hogy: mégsohaéletembennemcsináltam majdéppenmostfogokittnektek imádkoznihiyték.

Vacsora után Lilla megágyazott nekem, és a márványtetűj éjjeli-

szekrényre tett egy olvasót és egy bibliát.

— Mielőtt elalszik, legalább egy fejezetet olvasson — mondta kifelé menet.

„Fejezetet?” Kezembe vettem a bibliát. Aszondja: „ÜJSZÖVETSEG”.

Bele akartam lapozni, de a könyv magától kinyílt egy sokat forgatott helyen. „Történet pedig... de mikoron... és akkoron... mikoron pedig... halavány színű negyedik olvas...”

Olvastam egypár sort, aztán elaludtam.

Másnap — vasárnap volt — Antócyné ébresztett fel.

— Siessen, kérem, nyolckor mise — mondta.

Unneplő ruhát vettem, és illedelmesen végigültem a misét, Antócyné és Lilla között. Szólt az orgona, csillogott az oltár, és Lilla gyermekhangon énekelte a fülem mellett.

Vasárnapi ebéd. Antócyné lehunyt szemmel imádkozik, Lilla az öklére hajtja a homlokát. Két tenyér közé dugom az orrom, és a húsvetes felé szaglászok.

Ebéd után Antócyné a szobámba kísért.

— Híznia kell, kérem — mondta. — Jó lenne, ha minden ebéd után aludna egy keveset, két órát legalább. — Aztán behúzza a zsalut, és kiment.

„Aludni? A nyár közepén?” Egy ideig heverésztem az ágyon, aztán felkapcsoltam a villanyt: gondoltam, körülnézek egy kicsit az új szobámban.

Odaültem az íróasztalhoz, és kihúztam a legfelső fiókot. „Nini, egy szemüveg. Ké lehet? Iratok. Igazolványok. Egy búgócsiga. Értesítés. Receptek, a fejrészlen a név: Dr. Antóczy Zoltán med. univ.” Felpróbáltam egy nyakba akasztható érmet, bele néztem a fekete látszóba. „Egy vasúti igazolvány.” A fénykép alatt a név: Dr. Antóczy Zoltán — és a fénykép ugyanaz, mint a falon.

„Antóczy Zoltán. Nyilván itt lakott, ebben a szobában. Hol lehet most? Meghalt? Orvos özege: ez állt Antócyné hirdetésében. És? Ez még nem bizonyíték. Lehet, hogy Antóczy doktor most is él valahol, csak éppen otthagya a feleségét. Elváltak. ELVÁLTAK, és Antóczy

doktor elment be.”

Fogytak a naftalinszagú v.-i folyóparton nonként pedig parti bokrok, Esténken; Antócyné és szövegét, amint Antóczy függőlámpáját, és éneklő hang-lyából. „Es mik dip... bizony az az a csodá amiket délután és elővágtat, vas...”

Délutáni alvás is az íróasztalban kitorászta már rendre áttáczy doktor össkedtem a kityű a feljegyzéseit, egyszóval több bárki másról. a naftalinszag gondoltam, ha valamifele úzer — Levele jöttám Lilla egyik zam a könyvsz — „Levél?” Leutnyitottam az a — Levele váltéktot Lilla.

A címzés: a hat? Még soha let.”

Lilla behúzza borítékot, széth... Kedves fzed magad, apgyalunk, jöbő a szövegeket pedig azt már sírok, ha van JÁL...”

Kifutottam a diófa alatt ü — Hol a férj Antócyné ki — Azonnal férje!... — ki Antócyné fe — Kérem... — Elvált ma — Legyen sz

Fábián Imre versei:

KÖZELÍTŐ

főlem hajol fehér ló sós könnye éleszt
vörös folyó vízből kinyúl érte karom
mint tehetetlen magzat a méh falán
ráfonomod szoroson bőre bársonyára
ki sem kell nyitnom a szemem látom magam
forró kancatej ömlik fekete arcomba
a hajnal akkor is jó ha én porrá égek

METAMORFÓZIS

ÚJVÁROSSY LÁSZLÓ GRAFIKUSNAK

amikor a szem vak
látni kezdenek az ujjak
tapogatózva kémlel
lélekek tíz kicsi feje
ujjbegy-radar-csapók
benne aivó látnok

x

kezem napot imád kezemen a világ
ami volt ami van hant és kacagás
ami földre omlott ami felépült
verve s megáldva a százszorszép világ

ITT JÁRT

itt járt
megnézett magának a jövőndő
égő hamu
lába nyoma sötétlik ágyékomon
emlékeznek
elmúlás virágát hagyta zálogban

APRÓ ELÉGIA

éjszaka legszebb a kezed
ilyenkor elképzelnem kell
ahogy látni kezd
s rárajzolodom a tenyeredre

ujjaid fészke ha befogad
hozzásimul az arcom
ha megáll az idő se bánom
lehunyom a szemem ezér vére

JÓZSA JÁNOS GRAFIKÁI

Hírünk a hazában

1986-10.

BOTANIKAI KÖZLEMÉNYEK

Katona Éva—Tóthmérész Béla: Szubmontán erdők lágy-szárú növényzetének változása tarvágás után (KLTE növénytan tanszék munkatársainak cönológiai ökológiai tanulmánya a Bükk-hegységben) = Botanikai Közlemények, 1985. 72. kötet, 1-2. füzet, 17-25. l.

Papp Mária—Antal Mária—Dávid János—Török Tibor: Az Úrtica Kioviensis Rogow előfordulása a Fényi erdőben (LKTE növénytan tanszék munkatársainak cönológiai vizsgálata a Nyírségben) = Botanikai Közlemények, 1985. 72. kötet, 1-2. füzet, 125-126. l.

ESTI HÍRLAP

Kőbányai György: Fékek közt a felmentésig (A grazi buszszerecséltenségről) = Esti Hírlap, 1986. április 25., XXXI. évfolyam, 96. sz., 4. l.

Földes Károly: Gulyás György hetvenéves = Esti Hírlap, 1986. április 9., XXXI. évfolyam, 82. sz., 2. l.

FELSŐOKTATÁSI SZEMLE

Mojzesné dr. Székely Katalin: Szociológia — három egyetemen és két főiskolán (A KLTE szociológiai csoportjának tapasztalatairól) = Felsőoktatási Szemle, XXXV., 1986. 4., 237-241. l.

LOVÁS MAGAZIN

Dógei Imre: Hagománytisztelő és új kezdeményezés. Bemutatjuk méneseinket: Hortobágy = Lovas Magazin, 1986. 1. sz., 16-18. l.

MAGYAR HÍREK

Tanulás és pihenés. Az AKV (Anyanyelvi Konferencia Védnökség) nyári programja. (Egyebek között a Debrecenben megrendezésre kerülő külföldi magyar nyelvtanárak továbbképzéséről) = Magyar Hírek, XXIX., 1986. 8. 4.

MAGYAR HORGÁSZ

Vizek szabályok, költségek (Hajdú-Bihar megye). Melléklet = Magyar Horgász, 1986. április, XL. évfolyam, 4. sz., VI. l.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁG

(avar): Töretlen fejlődés (KITE-közgyűlés Nádudvaron) = Magyar Mezőgazdaság, 1986. március 12., 41. évfolyam, 11. sz., 7. l.

Sedlák Lajos: A jó fajta fél siker (KITE—Debreceni Tartósítóiipari Kombinát közös tevékenysége a borsótermesztésben) = Magyar Mezőgazdaság, 1986. március 26., 41. évfolyam, 13. sz., 8. l.

Kiss László: Napraforgó, növelhetők a fajlagos hozamok (DATE és a KITE közös vizsgálata) = Magyar Mezőgazdaság, 1986. április 16., 41. évfolyam, 16. sz., 9. l.

Uo.: Csetreki Ernő: Az analitika szerepe a takarmányozásban (hajdú-bihari tapasztalatok) = 18. l.

Bodnár Emil—Sárvári Mihály: A kukorica tenyésztérete (Nádudvari kísérletek) = Magyar Mezőgazdaság, 1986. április 30., 41. évfolyam, 18. sz., 28. l.

MAGYAR NEMZET

Göz József: Tanyasors. (Debreceni erdőpuszták) = Magyar Nemzet, 1986. április 28., XLIX. évfolyam, 99. sz., 5. l.

Görömbölyi László: Kálvária az önállóságért (A Venti-filt Légtéchnikai Berendezések Gyára: Hajdúnánás) = Magyar Nemzet, 1986. május 4., XLIX. évfolyam, 103. sz., 5. l.

(cs. m.): Az iskolateremtő professzor: Simon Miklós (Debrecenben negyed századot töltött el) = Magyar Nemzet, 1986. május 13., XLIX. évfolyam, 111. sz., 8. l.

g-i: Ciklotrontalálkozó a Hajdúság fővárosában = Magyar Nemzet, 1986. május 16., XLIX. évfolyam, 114. sz., 6. l.

Uo.: Debreceni konferencia a fehérvérűség gyógyításáról. Uo.

Görömbölyi László: Véletlen vagy tervezett hármak (Debrecen) = Magyar Nemzet, 1986. május 19., XLIX. évfolyam, 116. sz., 5. l.

Veszprémi Miklós: A püspökladányi „csodagyerek” Ausztriában lett sztár (Rácz Sándor) = Magyar Nemzet, 1986. május 26., XLIX. évfolyam, 122. sz., 5. l.

NEPFRONT

(illés): Többet kell tenni! (Idősek megyei konferenciája Debrecenben) = Népfőnt, 1986. március, XXXI. évfolyam, 3. sz., 37-39. l.

NEPSPORT

Az ötvenezredik szerzője: Zsupos Attila, DMVSC Népsport, 1986. április 27., XLII. évfolyam, 99. sz., 1. l., 5. l.

NEPSZAVA

Verecs Pálma: A szívükön viselik az építkezők sorsát. Műszaki információs iroda Debrecenben = Népszava, 1986. április 22., 114. évfolyam, 94. sz., 5. l.

Bartói Szabolcs: Árnyék a pusztán (Baleset a hortobágyi pusztán) = Népszava, 1986. május 21., 114. évfolyam, 118. sz., 7. l.

NEPI ELLENŐRZÉS

Karácsony Géza: Nélkülözhetetlen a társadalmi bázis (Hajdú-Bihar megye) = Népi Ellenőrzés, 1986. május, XXVIII. évfolyam, 5. sz., 11-12. l.

NIMRÓD

Az apróvadás idény értékelése (Hajdú-Bihar megyéből Papp Zoltán nyilatkozik) = Nimród, 1986. április, 106. évfolyam, 4. sz., 7-8. l.

NÖVÉNYTERMELES

Pepó Péter—Györi Zoltán—Pepó Pál: Agrotechnikai tényezők és az évszázad hatása az őszi búzafajták szemtermésének kémiai összetételére (DATE kísérletei) = Növénytermelés, 1986. február, 35. évfolyam, 1. sz., 17-25. l.

ORSZÁG-VILÁG

Varjú Vilmos: Puha ágyak, kemény csaták. (Egyetemi kollégiumok, közte Debrecen is.) = Ország-Világ, 1986. április 16., XXX. évfolyam, 16. sz., 8-9. l.

PEDAGÓGIAI SZEMLE

Vécsey Antal: M. Takács Lajos: Előző. Az orosz és a szovjet irodalom hangos antológiája. (Ismeret) = Pedagógiai Szemle, XXXVI., 1986. 4. 399-400.

TERÜLETI STATISZTIKA

Varga Imréné: Az intenzív gabonatermesztési program eredményei Hajdú-Bihar megyében = Területi Statisztika, 1986. XXXV. évfolyam, 6. sz., 661-670. l.

Uo.: Takács Mária: Az öngyilkosságok alakulása Hajdú-Bihar megyében = 671-677. l.

ÚJ TÜKÖR

Kenesei András: Nyári Éva festményei. MGM-kultúrterem, Debrecen = Új Tükör, 1986. április 13., XXIII. évfolyam, 15. sz., 4. l.

Tamási István: Tóth Árpád-emlékműsor = Új Tükör, 1986. április 27., XXIII. évfolyam, 17. sz., 31. l.

Kárpáti László: Csapágy (Debrecen, Gördülőcsapágy) (szöveg: —, fotó: Kékesdy Károly) = Új Tükör, 1986. május 4., XXIII. évfolyam, 18. sz., 12-13. l.

Melczter Tibor: Szabó Magda örtüze. (Fotó: Kiss Júlia) = Új Tükör, 1986. május 4., XXIII. évfolyam, 18. sz., 31. l.

Kovács Éva új munkái (Kiállítás a debreceni Medgyesy Teremben) = Új Tükör, 1986. május 11., XXIII. évfolyam, 19. sz., 43. l.

Szerkesztette: Surányi Béla

doktor elment favágónak a hegyekbe.

Fogytak a napok. Dél előttként a v-i folyóparton napoztam, délután pedig horgásztam vagy a parti bokrok között csavarogtam. Esténként Antóczy szobájában üldögéltem és szófogadóan figyeltem, amint Antóczy lejjebb húzza a függőlámpáját, felteszi a szemüvegét, és éneklő hangon olvasni kezd a bibliaiból. „És mikor... történt... pedip... bizony mondom néktek... (és azok a csodálatos dévérkeszegek, amiket délután fogtam...) és lón... és elővágtat, vala a második lovas...”

Délután alvások helyett továbbra is az íróasztalban és a szekrényekben kotorásztam, s a nyár végére már rendre áttanulmányoztam Antóczy doktor összes iratát, megismerkedtem a kitüntetéseiével, elolvastam a feljegyzéseit, átnéztem a leveleit, egyszerrel többet tudtam róla, mint bárki másról. Néha végigtapogattam a naftalinszagú ruhák zsebeit is: gondoltam, hátha találok bennük valamiféle üzenetet.

— Levele jött — kopogott be hozzám Lilla egyik délután, amikor éppen a könyvszekrényben turkáltam. „Levél?” Leugrottam a székről, kinyitottam az ajtót.

— Levele van — nyújtotta a borítékot Lilla.

A címzés: anyám írása. „Mit írhat? Még soha nem írt nekem levelet.”

Lilla behúzza az ajtót. Feltéptem a borítékot, széthajtom a levelet. „... Kedves fiam, remélem, jól érzed magad, apáddal mindennap tárgyaltunk, jövő héten lesz a válóper, a szönyegek is el akarja vinni, pedig azt már együtt vettük, sokat sírok, ha van kedved, IRJÁL, IRJÁL...”

Kifutottam az udvarra. Antóczy né a diófa alatt ülve horgolt. Elálltam. — Hol a férje?!

Antóczy né kiengesedett. — Azonnal mondja meg, hol a férje!... — kiáltottam rá.

Antóczy né felállt.

— Kérem... Miért nem alszik ilyenkor?!

— Elvált magától a férje, ugye?!

— Legyen szíves, azonnal menjen

viszsa a szobájába — sziszegte Antóczy né falfehéren.

Zsebre gyűrtem a levelet, visszamentem a szobába. Felálltam a szekrény, és egymás után rángattam ki a könyveket a szekrényből. „LEGYEN SZÍVES, AZONNAL MENJEN VISZSZA A SZOBÁJÁBA: Két vén tyúk. SOKAT SÍROK. Titkolóznak. Nem mondanak semmit. A JÖVŐ HÉTEN. Semmit.”

Könyvek. „Ez itt... úgy hiszem, németül van. Megy a padlóra. A SZÖNYEGEKET IS. Természettudományi Közlöny, 1909-es évfolyam. MINDENNAP TÁRGYALUNK. Ezt... valamilyen idegen nyelven írták. E-u-g-e-n-e Sue. Nyilván az író neve. JÖVŐ HÉTEN. Alul az évszám: 1853. Óreg könyv. Százéves. akárcsak Antóczy né Lilla.”

Fogytak a könyvek, s a polc hátsó részéből egy barna fadoboz került elő. Az asztalra állítottam, leporoltam. A tetéjére ragasztott cédulán a név: Dr. Antóczy Zoltán. Megforgattam az apró kulcsot, kinyitottam a dobozt. „Aha, mikroszkóp, sárgaréz-ből. Már volt a kezemben ilyesmi, tavaly, állattanórán. SOKAT SÍROK. Metszetek nincsenek?”

Kivettem még néhány könyvet, és meg is találtam a metszeteket. Négy tábla, rekeszekre osztva, a rekeszekben lapultak a tárgylemezek. Az ablakhoz húztam az asztalt, aztán kivettem a dobozból a sárga testű mikroszkópot, és az ablak felé fordítottam.

„Jól áll a tükör?” Egy kicsit igazítottam rajta, aztán a tárgyasztalra tettem az első metszetet. Belenéztem a látcsőbe. „Homályos.” Óvatosan forgattam a jobb oldali csavart. Elese-dik, most jó. Mi ez?... Zöld mező, virágokkal. Piros-fekete pöttyös labdák ugrálnak rajta.” Kiveszem a metszetet. A tárgylemezre ragasztott céduláskán ez áll: VESESZÖVET (MACSKA) 1947.

A következő metszet neve: PATKÁNYFAROK (KM) 1946. „Piros, kék, fehér körök, kicsik, nagyobbak, mint egy színes gép kerekei, gépszij nélkül. Ere? Idegek? Csak egy szij kellene, s már porógnének is a kerekre.” A következő: ÉRFAL (LÓ) 1947. „Sokfalú, színes cső. Hasra

fekszem, beszámol a csőbe, tovább, még tovább, amíg ki nem érek a folyópartra.” ZSIRSZÖVET (BIRKA) 1947. „Sárgásfehér odúk, vékony falal elválasztva egymástól. Üresek: a lakók már régen kipusztultak belőlük.” BÓR (KUTYA) 1946. „Egymás alatti rétegek. A legfelső... Mintha elszakadnának a földtől azok az apró göröngyök. Alattuk barna gomolyag: a fák gyökerei. Még lejjebb egy vörös réteg: a katonák vére. Legalul lyukacsos feketeség: egy titkos alagút fala. Az alagút végén magas tornyú vár, kiabáló szélkasszal.”

Egész délután a metszeteket nézegettem. Már esteledett, amikor az utolsó tábla közepe táján egy felirat nélküli metszetet találtam. Tárgylemez, rajta kis fekete pont, semmi több. „Hol lehet a cédula? Vagy talán nem is ragasztott rá semmit Antóczy doktor?...”

Becsúztattam a tárgylemezt a látcső elé, és óvatosan forgatni kezdtem a jobb oldali csavart. „Homályos. Még egy kicsit a csavarral. Jó. Most már élesebb.”

Vonalakat látok. Szürke, kusza vonalakat. Néhol egymásba szaladnak, néhol szabadon végződnek. Görbe vonalak, félkörök, sötétedő árnyékok.

„Mi lehet ez?”

Az ott... mintha egy orlyuk lenne. És... Ott a másik. Két orlyuk, egy lófej. Ott a ló nyaka is. A törzse is. Egy lovat látok, rajta a lovasa. Ott a másik ló. A harmadik. Mielleg van a lovas kezében. A második lovas... Kard van nála. Már látom a negyedik lovat is. A lovasa felágaskodik a nyeregben. Kiabál. Az arca bajszos, szemüveges. Antóczy doktor. Prúszkölnék, fújtatnak a lovak. Négy lovas, tizenhat pata. Az iskolakapu, a tollam, a nádasok, minden ott van a lovak lába alatt, recsegetve török szét a tárgylemezt is, dobogva vágta; körbe a szobában a négy lovas...

A negyedik ló patája alatt egy fehér színű ágy recsen szét. Az ágy támláján ujjnyomok — apám és anyám keze nyoma. Oda támaszkodtak, amikor megnézték: alszom-e már.

A szatmári béke 275. évfordulója

„Nagy Bercsényi Miklós sírdogál magába / Elfogyott szegénynek minden katonája...” — zokogták a tárogatók, töröksípek, mert Rákóczi kurucainak csillaga 1710-ben lehanyatlóban volt. Éhínség, pestis, háború tizedelt immáron nyolcadik esztendeje. Az 1710. január 22-i romhányi ütközetben ugyan derekasan kitétek magukért, megfutamatították a labancot. Sorra estek el a várak, erősségek. 1710 végére a Rákóczi-nemzedék engedelmeskedő területét vármegyére — Szatmárra, Szabolcsra, Ugocsára, Ungra és Máramarosra — zsugorodott. Arra a részre, ahonnan 1703-ban elindult a szabadságharc. A fejedelembelátta, hogy a kimerült, lerongyolódott nemzet külföldi segítség nélkül már nem bírhatja sokáig.

A fegyvernyugvás felé az első lépést megteszi Rákóczi, hanem a császári hadak 1710 őszén kinevezett új főparancsnoka, gróf Pálffy János horvát bán és generális tette meg azzal, hogy 1710. november 17-én Pestről levelet írt báró Károlyi Sándornak, II. Rákóczi Ferenc bizalmasának, és a kuruc hadak parancsnokának, amelyben teljes kegyelmet ígért neki, ha visszavonul a koronás király hűségére.

Károlyi meglepődött, mert tudta, hogy a bécsi udvar, ha közbenséget hirdetne, abból Rákóczi, Bercsényi és őt kizárná. A levél vételekor épp a fejedelemez készült, akinek megmutatta az átcsábító irást. Rákóczival megállapodtak, hogy udvariasan válaszol, de a magyar rendek szövetségének tett esküjére hivatkozva elutasítja az ajánlatot.

A kapcsolat fonalát azonban Rákóczi tanácsosnak tartotta tovább szőni, ezért elküldte Komáromy György debreceni bírót és bihari alispánt Pálffyhoz. Részletes utasításnak az volt a lényege, hogy készítsen elő egy ünnepelesen megkötendő békét. Komáromy kétszer tárgyal Pálffyval, aki azt tanácsolta, hogy a fejedelemez és Károlyi forduljanak a királyhoz, I. Józsefhez, akitől teljes kegyelmet kaphatnának. A király időközben — 1710. december 22-én — formálisan is felhatalmazta Pálffy, hogy Károlyival megalkudjon, s biztosítsa számára birtokait és rangját. Károlyi, amikor kézhez vette Pálffy meghívását, azonnal Munkácsra sietett, hogy fejedelmével megtanácskozzon a dolgot. Rákóczi épp Lengyelországban volt, s csak báró Sennyey Istvánt és báró Vay Ádámot találta ott, akik biztatták, hogy menjen, hiszen fel van hatalmazva a tárgyalásra. Biztatásukra tehát felkereste Pálffy Debrecenben. Itt azon fáradozott, hogy közösködjön Rákóczi és Pálffy személyes találkozását, amit sikerült is elérnie.

Az emlékezetes találkozás Vay Ádám vajai kastélyában, 1711. január 31-én történt. Pálffy tábornagyot, aki közben teljhatalmat kapott a tárgyalásra, egy tábornok, egy ezredes és 200 dragonyos kísérte. A fejedelemez, Károlyi, Vay Ádám udvari marsall, és ugyan csak 200 svéd dragonyos kíséretében érkezett a ma is álló várkastélyba. Rákóczi is, Pálffy is a kastélyban laktak, és sokáig értekeztek egymással négy szemközt. Pálffyék a fejedelemmel ebédeltek, aki poharat emelt az urlakodó egészségére. Ezután Rákóczi ismét visszavonult Pálffyval, s éjfélig tárgyaltak. Másnap folytatták az eszmecserét. Megállapodtak abban, hogy a fejedelemez, mint a szövetség rendje — a konföderáció — vezetője, hajlandó lesz a békéről tárgyalni, s a fegyverszünetet február 15-ig meghosszabbították, Rákóczi pedig levélben fordult a királyhoz.

Csakhamar közben híre kelt annak, hogy az orosz cár, I. (Nagy) Péter lengyelországi körútra készül, s Rákóczi szövetség felizzott a remény: a cár megnyernie ügyének, a katonai segítséget kap tőle. Még sincsen tehát szüksége a nemzetnek egy megálló békére. A Salánkra sebtében összehívott értekezlet február 12-én — a fejedelemez reményeket keltő beszéde után — felhatalmazta Rákóczit, hogy az orosz segítség megszerzésére átmenjen

Lengyelhonba. Helyettese és az összes hadak főparancsnoka pedig Károlyi lett, akinek meghagyta a fejedelemez, hogy folytassa a tárgyalásokat. Rákóczi tehát útra kelt 1711. február 21-én, a Vereckei-szorosból kelt levelében „kedves hazám boldogulásának munkáját” ismét Károlyira bízta, maga meg azzal a reménnyel indult tovább: „...aratáskor többed magammal térek vissza, mint amennyivel most kimegyek, sőt hamarabb is...”

Károlyi Sándor kuruc generális

II. Rákóczi Ferenc ekkor látta utójára hazáját. Bizott a külföldi segítségben.

Az otthon maradt Károlyi viszont realitásban mérte fel a helyzetet. Belátta, hogy a harcot folytatni lehetetlen, s csak a békes kiegészítés mentheti meg a magyarságot a végpusztulástól. Hajlott a megegyezésre, mert rákényszerítették a viszonyok. Itt maradt egyedül az elégedetlenség, megfoghatatlan hadakkal, amelyeknek a zsoldjáról, élelmezéséről semmiféle intézkedés sem történt. S a katonák már nem akartak tovább harcolni.

Károlyi ebben a környezetben másként ítélte meg a helyzetet, mint a lengyel földön levő Rákóczi. De ekkor is vele, általa kívánta a békekötést. Pálffy ismételt hirta értekezletre, de a fejedelemez tudta nélkül Károlyi még márciusban sem akart vele tárgyalni. Végül is Sennyey és Vay ismételt unszolására találkozott

A kismajtényi fegyverletétel (kora beli rajz)

ismét Pálffyval, aki nagyon megörökönyödött azon, hogy Rákóczi, aki eddig hajlott a békétárgyalások folytatására, külföldön van, s ott a harc folytatásához gyűjt támogatást. Mindkét főparancsnok visszas helyzetbe került. Pálffy azért, mert ő biztatta fel a királyt az alkudozásra, Károlyi pedig azért, mert időközben Rákóczi — az orosz segítségben vakon bízva — a harc továbbfolytatását akarta. Pálffy tehát közölte Károlyival, hogy nem hagyja magát tovább bolondítani, a kurucok csak az időt húzzák, ezért teljes erővel folytani fogja a háborút, hacsak Károlyi legalább saját személyére nézve nem vállal kötelezettséget arra, hogy visszavonul a királyi hűségére. Károlyi Sándor tehát március 14-én — titokban — hűséget fogadott I. Józsefnek, hogy őszintén kibékülési szándékáról így ad-

jon biztosítékot, s további 12 napi fegyverszünetet kapjon, hogy ez alatt visszahozhassa Rákóczit. Azonnal kiutazott érte, ám Rákóczi nem tért vissza, s Károlyit több levélben is eltiltotta a béketárgyalások folytatásától. Károlyi azonban ekkor már nem állt meg. A katonáknak reálisabban mérte fel a helyzetet. Pálffy 52 000 emberrel mindössze 7—8000 kurucot tudott szembeállítani, továbbá még talán 25—30 000 katonát a különböző várakból.

Nyolc esztendő dicső felkelésének végül is az általános kimerültség és békevág vetett véget. Ez adott Károlyinak erőt, hogy a tárgyalások halogatását követelő Rákóczival szakítson, és a békét saját felelősségére valósítsa meg. A hadseregnek és a környező uraknak április utolsó napjaiban Szatmáron tartott értekezlete némi javítások után elfogadta a végleges békeszöveget, amelyet a szövetség rendek és a király képviselői április 30-án írtak alá (az okirat április 29-én kelt) Szatmárban és Nagyváradban.

A békeszerződés 10 pontból áll, főbb rendelkezései a következők: Rákóczi, ha három héten belül leteszi a hűségesküt, a várak kivételével visszakapja birtokait. Ugyanez vonatkozik híveire. A vallási törvények érvényben maradnak. Rákóczi híveinek özvegyei és árvái is visszakapják birtokait. Általános közkegyelem. Magyarország és Erdély szabadságjogait a király megtartja, a jázok, kunok és a hajdúvárosok kiváltságai érvényben maradnak. A rendek a sérelmeket törvényes úton terjesszék a király elé. A külföldi katonák, akik Rákóczi zászlaja alatt harcoltak, szabadon hazatérhetnek, kivéve, akik a császártól álltak át. Ezeknek vissza kell térniük a császár szolgálatába, de nem lesznek megbüntetve. Ha Rákóczi nem tér haza, vagy nem teszi le a hűségesküt, ez nem lesz akadály a békeszerződés hatályba lépésének. „A fegyver letételének ígéretét pedig nem úgy kell érteni, mintha valaki nem viselhetne fegyvert, hanem hogy ne kövessen el ellenségeskedést.”

A béke tehát nem volt szegénytelen. A tárgyalások alatt, április 17-én váratlanul meghalt a király, de az alkudozások kimeneletét ez már nem befolyásolta, már csak azért sem, mert a hír csak az okmány aláírása után ért Szatmárra.

Másnap, május 1-jén Károlyi Sándor a főtisztekkel és az egész sereggel — 12 000 emberrel — kivonult a kismajtényi mezőre, ahol Pálffyval találkozott. Lobogó zászlók alatt, talpig fegyverben állt a kurucság, anyi csata megtépzott népe. Ezután Károlyi üdvözlő beszédet intézett Pálffyhoz, azután a tisztikarral együtt letette a hűségesküt. Megszólalt a katonazenekar, leadták a tisztelgő díszlovásokat, majd hálaadó istentiszteletet tartottak. Ezután előléptek a zászlótartók, és a földbe szúrták a sereg 149 zászlóját, a legénység letette a tisztek kezébe a hűségesküt, s mindenki megkapta az elbocsátó levelét. Ezt követően, kardosan, fegyveresen (!) „kiki a maga hazájába vette útját”.

Dr. Csonkareti Károly

Mindennapi kenyerünk és a környezetszennyezés

Beszélgetés Soós Katalinnal, az Országos Élelmezés-és Táplálkozástudományi Intézet osztályvezetőjével

Méreg és kenyér — látszólag egymástól távolos fogalmak. Az ivergek halálfeje, a műanyag zsákokon felirat: életveszélyes. A kenyér minden olyan táplálék gyűjtőfogalma, ami életünk fenntartásához szükséges. Az országban sok helyen életnek hívják. Mégis előfordul, hogy az ennalval szennyezett és az ital mérgezett.

Néhány hete az egyik téves gépkocsijárol elveszett 48 flakon talajfertőtlenítő szer. Valaki megtalálta, elrejtette, de hallva a rádió felhívását, néhány nap múlva „visszaadta”. Mi történt volna, ha valahol valakik kinyitják a mérget tartalmazó acélhengereket?

Erről és élelmiszereink vegyi szennyezettségéről beszélgettünk Soós Katalinnal, az OÉTI osztályvezetőjével.

— Ha felnyitják a tartályokat, súlyos, sőt halálos baleset is történhetett volna. Ez a talajfertőtlenítő szer ugyanis metilbromidot tartalmaz, ami percekben belül elpárolog, s halálos mérgezőet okoz. Ilyen és hasonló eseteknek nem szabadna előfordulni! Szigorú előírások vannak, hogy hogyan kell szállítani a mérgező anyagokat. Semmiképpen sem ilyen felelőtlenül! Sajnos azonban nemcsak a szállítási, hanem a raktározási feyelemmel is bajok vannak. Olyan mérgező növényvédőszerreink is léteznek, amelyeket csak nagyüzemekben — éppen mert csak itt vannak megfelelően képzett szakemberek — szabad felhasználni. El-eltűnnek a raktárakból ezek a mérgek, hogy aztán sörösvégekbe vagy más élelmiszeres flakonokba töltve a kiskerttulajdonosok kamrájába kerüljenek. Nagyon sok gondot okoztok nekünk például a Gramoxon gyomirtó szer, amely üzletben vásárolható. Egy autóbussz vezetője — néhány éve — demizsonban vitte haza a gépkocsivezető megállította az autóbusszt, mert elromlott a motor. Egy csapat pityókás kiskatoná felkapta a demizson, ami szájról szájra járt. Tizenhárom meghaltak!

A Gramoxon 1986. január 1-jétől csak kékre festetten — hogy össze ne tévesszék — és hánytörőszert-adalékkal kapható. Vásárláskor fel kell mutatni a személyazonosság igazolványt. Mégis a napokban tudtuk meg, hogy egy kiskerttulajdonos 60 liter vásárolt, s a mérget házilagosan „szétmerte” társai között. Nagy mennyiségben ugyanis olcsóbb a gyomirtó szer. Megdöbbentő felelőtlenség, s elgondolkodtató az, hogy miközben egy-két forintot meg akarnak takarítani az emberek, mások életét semmibe veszik. Hatvan liter Gramoxonnal egy 60 ezer lakosú várost ki lehet irtani!

Nehogy azt gondolja valaki, hogy az ilyen és az ehhez hasonló szabálytalanságok jelentik egyedül a veszélyt. A permetezés is „veszélyes üzem”. Nemcsak annak, aki ezt a munkát végzi, hanem a köztes veteménynek is árt. Ilyen a szőlősorok közé ültetett saláta, a gyümölcsfák mellett veteményeskert, vagy éppen a szomszéd földlepre. A permetezett gyümölcsnél gyakran nem várják ki a hatóanyag elbomlási idejét, hanem a nagyobb bevétel reményében, igyekeznek minél korábban leszüretelni és eladni azt. A köztes veteményeket is piacra viszik, és mi nem állíthatunk minden árus mögé ellenőrt. A permetezőszert felhasználása után még két-három vagy többi napig mérgez. Különösen akkor, ha túladagolják. Nagyon sok kiskerttulajdonos azt hiszi, hogy minél több szerszert használ fel, annál biztonságosabb a védekezés a kártevők ellen. Pedig nem így van. Azért van felhasználási utasítás — ha ugyan nem tűnt el a csomagolásról —, hogy eligazítsa a termelőket. Okosabb, türelmesebb és határozottabb felvilágosításra van szükség. Elgondolkodtató annak a vidéki orvosnak az esete, aki kimossott vegyszeres hordóba kezdte gyűjteni a pálinkának való cefrért. Az első évben nem volt semmi baj, mert a műanyagba szivódott mérget csak később oldódott ki. Még szerencse, hogy a második évben a kolléga észrevette, hogy furcsán sárgás színű a pálinkája. Megvizsgáltatta, mér-

gezett volt. Megdöbbentő az esetlen az, hogy a műanyag hordókon ott volt a halálfeje.

— Szervezetünkben azonban nemcsak a kiskertekben felelőtlenül kezelt zöldség- és gyümölcsféllel jut be mérget, hanem a levegő és az itóvíz is hordozhat ilyen anyagokat, sőt egyes élelmiszerek is tartalmaznak — tartósítószerként vagy más okból — kémiai adalékokat.

— A mezőgazdaság és az ipar nagyarányú fejlődése nyomán jelentősen nőtt az élelmiszerekben előforduló vegyi anyagok száma és koncentrációja. Ugyanakkor az ötvenes évek végétől kezdve megindult a küzdelem az egészséges — vegyszermentes — táplálékért. Komoly segítséget kaptunk a nemzetközi szervezetektől, a KGST-tól és az ENSZ védnöksége alatt működő intézményektől: a FAO-tól és a WHO-tól. Az élelmiszerekkel anyagok közül Magyarországon csak azokat lehet felhasználni, amelyeket intézményünk szakvéleménye alapján az Egészségügyi Minisztérium engedélyez. Ezeknek az anyagoknak előírás szerinti használata — jelenlegi tudásunk szerint — az ember egészségére nem ártalmas. Ennek ellenére sajnos előfordul — néha rendszeresen is —, hogy nem engedélyezett kémiai anyagokat is felhasználnak. Ilyen például, a formaldehid tartósítószer. Tilalmi listánkon szerepel, mégis a szalmonellás fertőzések megelőzésére — sokszor azonban csak a biztonság kedvéért — felhasználják. Bizunk benne, hogy a sokszor kimondott „vétőnk” végül is eredményes lesz.

Összegezve: a tartósítószer és a növényvédőszer engedélyezése hazánkban közvetlenül kézben tartható és szabályozott. Minisztériumi rendeletek írják elő az adatszolgáltatási kötelezettségeket, a felhasználási és a várakozási időket. Ugyanez vonatkozik az állatgyógyszerekre, és az állattartásban használható egyéb vegyi anyagokra is. Itt ugyan még renDELETE nem született, de a Közös Piac ajánlásait messzemenően figyelembe vesszük, hiszen az exportterületeink is. Ellenőrizni tudjuk az élelmiszerek technológiai eredetű szennyeződéseit, s az élelmiszertulajdonosok által használt fertőtlenítőszerket.

— Megnyugtató képet rajzolhatunk a környezeti eredetű élelmiszer-szennyeződésekről is?

— A környezeti eredetű szennyeződéseket sokkal nehezebb korlátozni. Az élelmiszerekben általában gondot okoz a mérgező szennyeződések forrását kutatni. Durva környezetszennyezés esetén mód van a közvetlen beavatkozásra. Így volt 1977-ben, amikor a meghibásodott filterek (szűrők) miatt a Metallochemia Vállalat Budapest, a XXII. kerületben tetemes mennyiségű ólom és egyéb mérgező fémeket bocsátott a környezetbe. Abban az évben a környéken a kiskertek gyümölcs- és zöldségféléinek a normálhoz viszonyított ólomtartalma rendkívül magas volt. Ezeket a terményeket nem is lehetett felhasználni, a tanács a termelőknek kártérítést adott, amelyet természetesen a vállalat fizetett ki.

Az ipari objektumok környezet-szennyező hatásának mérésében intézetünk 1975 óta vesz részt. Teljes körű, tehát országos felmérésről azonban nem számolhatok be.

Magától értetődően más környezeti eredetű szennyeződés is előfordulhat élelmiszereinkben. Az egészségügyi szerzek és intézmények alapvető feladata, hogy tovább vizsgálják a ma még kevésbé vagy egyáltalán nem ismert szennyeződések élelmiszereinkben. Ez annál is inkább fontos, mert a nyersanyagokban és az élelmiszerekben igen sok idegen anyag fordulhat elő — egyszerre. Annak ellenére, hogy önmagukban nem mérgezők, együttes előfordulásuk erősen növeli a kockázatot. Sajnos ezt a kockázatot ma már felbecsülni sem tudjuk. Sokat kell tennünk azért — s ezen az úton el is indulhatunk —, hogy tiszta táplálékot együnk, tiszta lelkismerettel.

Rutikay Levente

TUD Szerelem (A más)

A közelmúltban lent cikkem után leme, hogy van-e kérdés egyik nő a nőket, hogy voltak szerelméből mindig kőből szó sincs. N a népdal:

„Ez a kislány A sarkába sz

Mert ezelőtt még dás igazságát, lenül született. „Ha a puskaor nyen meggyullad ruzsólók, baboná hajszál vagy csizmasarkába annyiszor jussor eszébe. Ha pedulhatott a szemmel kellett nem sikerült, a hencidai java ötvenes évekbe az egyik váncsó ház bejártánálban a küszöbgyújtani. Azt süendő legény mondja a kivarosan megházasodnyal, mert nem udvarán egy m

„Lakadalom Ide hallik cse Hivatalos vag Nem mennék

Olyan is tört esett. Sajnos esztáltak el, s őt mert ma is azt nehezen lesz legény leejti a fejebe csapja, a ha egy leány többé nem tud igazolni a levél polgári perek elomása, amikor Ecclesia Házába gyű kedvesét, gányánál is poskerültget a le Mán az ördög náltál véle, csak hoztatok volna helyzet, amiről

„Varga Julcsa ijujuju juji, Megkadt a c hoppedaré ho

Nem a csipke ijujuju juji, Marci Miska hoppedaré ho

Ereszd Miska ijujuju juji, Ne szomorisd hoppedaré ho

De egyéb pr hogy meg lehes A szerelmes leg gokkal diszített val a leány k hogy a leány örült, hogy ő m

Szerelem, babonáság, bolondság

(A másik oldala)

A közelmúltban hasonló címmel megjelent cikkem után többen megkérdezték tőlem, hogy van-e folytatása, mivel ez csak a kérdés egyik oldala. Ugyanis eligazítottam a nőket, hogy mit tettek eleink, s milyennek voltak szerelmi praktikáik. Kérdés, hogy ebből mindig kimaradtak a férfiak? Ó, erről szó sincs. Nem csupán a lányokról szól a népdal:

„Ez a kislány papucsot varratott,
A sarkába szerelmet rakatott.”

Mert ezelőtt még jobban tudták a közmondás igazságát, ami bizonyára nem véletlenül született és egyértelmű a tartalma: „Ha a puskapor közel van a tűzhöz, könnyen meggyulladhat”. A hozzá tudó kuruzsók, babonázók tanácsára nem egy nő hajszál vagy hajtincs került a legények csizmasarkába azzal, hogy ahányat lép, annyiszor jusson a megbabonázott lánynak eszébe. Ha pedig észébe jutott, nem szabadulhatott a szegény leány, égett a talpa, mennie kellett a legény után. De ha ez nem sikerült, akkor meg kellett próbálni a hencidai javasszony módszerét, aki az ötvenes években még ilyen kúrát ajánlott az egyik váncsodi öreglegény anyjának: „A ház bejártaánál, a pitarban vagy konyhában a küszöbhez közel egy kis tüzet kell gyújtani. Azt kilencszer ugorja át a nősülendő legény anyja, miközben kilencszer mondja a kívánt lány nevét, a fia hamarosan megházasodik”. Készülhet a hozományral, mert nemsokára húzza a banda háza udvarán egy másik lány bánatára;

„Lakadalom van a mi utcánkba,
Ide hallik csengő muzsikája,
Hivatalos vagyok oda én is,
Nem mennék, ha százszor üzennék is.”

Olyan is történhetett, hogy idő előtt baj esett. Sajnos ez esetben a leányt marasztalták el, s őt érte minden megaláztatás, mert ma is azt tartja a köztudat, s nagyon nehezen lesz ebben egyenlőség: „Ha egy legény leejti a kalapját, felveszi, megtöri, fejébe csapja, azért még legény marad. De ha egy leány besározza a pártját, soha többé nem tudja letisztítani.” Ezt látszik igazolni a levéltárban őrzött Bihar megyei polgári perek egyik 1774-ből származó valómása, amikor Papp Sándor így szidta az Ecclesia Házában lánya Kapelleti Péter nevű kedvesét, mondván: „Itt vagy te pogányról is pogányabb? Három estendeig kerülgetted a leányomat, ruháztad a farát. Man az ördög vitt volna el, akármit is csináltál velem, csak az én bajomra fattyat hoztatok volna a fejemre.” Ez az a sajátos helyzet, amiről a népdal így énekel:

„Varga Julesa bő szoknyája
Ijjujuju juju, juju,
Megakadt a csipkefába
hoppodaré hopp, hopp, hopp

Nem a csipkefa fogta meg
Ijjujuju juju, juju,
Marec Miska markolta meg
hoppodaré hopp, hopp, hopp.

Ereszd Miska a szoknyámat
Ijjujuju juju, juju,
Ne szomorisd az anyámat
hoppodaré hopp, hopp, hopp.”

De egyéb praktikája is került annak, hogy meg lehessen nyerni a lányok szívét. A szerelmes legény május éjszakáján szalagokkal díszített májusfát állított barátival a leány kapuja elé. A legény örült, hogy a leány is láthatja, a leány pedig örült, hogy ő milyen kapós. Ha azonban ki-

kosarazta a legényt a következő bában, nem maradt el a büszke leány kitáncoltatása, ami teljes megszegegyülést jelentett a leány számára. Az ilyenek egy darabig nemigen akadt kérője ugyanúgy, ahogyan a fonóban ellesett orsó hálátlan tulajdonosának sem. Vagyis, akinek a fonóban kicsüszött a kezéből és leestett fonallal megtelt orsója, valamelyik legény hirtelen felkapta, elleselte, de nem kapta meg a visszaadástért járó egy vagy több kívánt csókot, akkor hajnalra a leány kapujára felmötöltek az orsón lévő fonalat, az orsót pedig kitépték dísznek a kapu tetejére. Másnap már tudta az egész falu, és legközelebb nem ültek a legények az ilyen lány mellé.

Arra azonban vigyáztak, különösen akkor, amikor még a vagyon volt a meghatározó, hogy igaza legyen a jól ismert mondásnak:

„Suba a subához, guba a gubához.”

Vagyis a subában, báránypőr bundában járó gazdagok kerüljenek egymáshoz, a gubások, azaz a szegények a magukhoz hasonlók közül válasszanak párt maguknak. Csak nagy ritkán történhetett meg, hogy gazdag legény szegény lányt vett feleségül, ha csak nem vállalta a leány majdszak életé végéig a fizetés nélküli cselédsorsot. Egyébként könnyen megkaphatta: „Csináld, nem hoztál ide semmit a pucér fenekeden kívül. Egy szavad se legyen.” Sokan tanúsítják, ez így volt.

A nősülendő legénynek vigyázni kellett, hogy az asztal sarkára ne üljön, s ott ne egyen, mert nem fog megnősülni. Ha pedig sepregettek a házban, inkább kiment, nehogy körülsperjék, mert akkor nem nősülhet meg a legény. Erre azonban nagyon vigyáztak minden egészséges férfi. S ha csak tehette, büszkén viselte a szerelmi ajándékot, majdszak úgy, mint valami foglalt. Némely helyen a szülők gondoskodtak arról, hogy a kiszemelt leány már kicsi korától kapjon ajándékokat. Nagyobb korában pedig már a legénytől kapta a bücsübeli ajándékot, vagy a mézesszövet mint vásárlást. Majd ha megtartották a kézfogót, amit ma eljegyzésnek neveznek, kötelező volt a jegyajándék. A múlt század végén még a jegykendő, vagy a himzett legénykötény, amelyet Furtáról is ismerünk. Majd századunkban terjedt el a jeggyűrű, s hozzá a láncos zsebkendő, meg a pecsétyűrű, amit büszkén viselt mind a menyasszony, mind a vőlegény. Mulatságban aztán gyakran elhangzott a nem minden célzás nélküli kurjantás:

„Ez a magam szekere
Ezen járok én Pestre.”

Mire a büszke legény így válaszolt:

„Mindenki a máséval,
Csak én a magaméval.”

A soron következő lakodalomban pedig a vőfély így búcsúztatta a fiatal férjét;

„Tekintsenek reám, hogy mily pörül
jártam,
Minden szabadságot magamtól elzartam.
Ezt a kedves órát régtől fogva vártam,
Magam úgy akartam, amiképpen jártam.”

Ezzel új élet indult új gondokkal, gyermekáldással, melynek szintén megvannak a babonás szokásai, de erről majd más alkalommal beszélgetünk.

Dr. Béres András

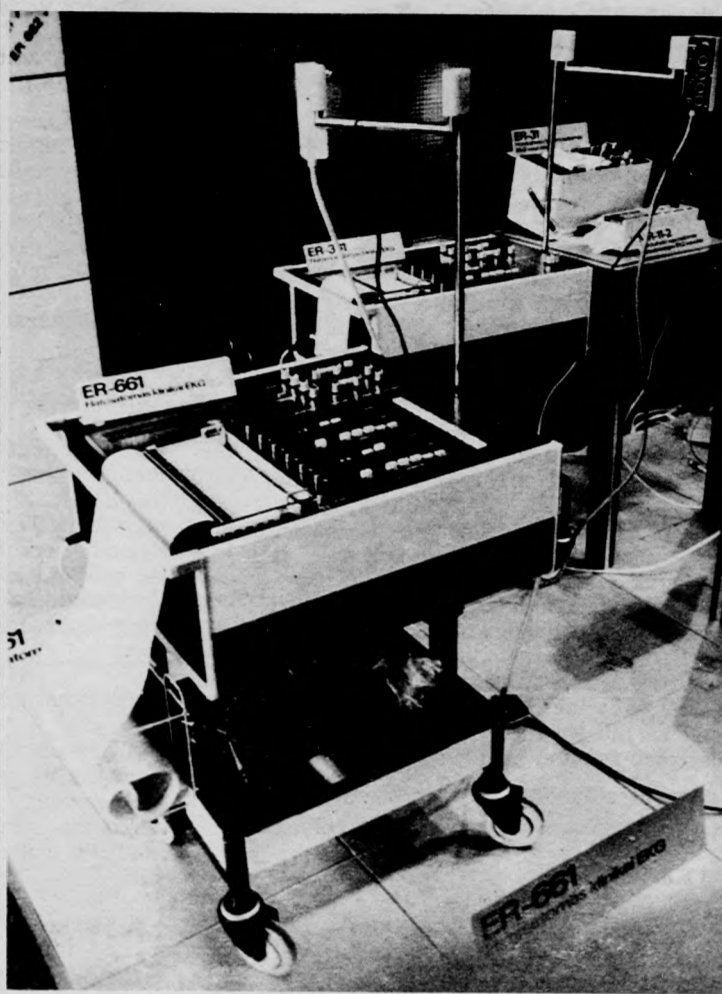
Elektromos szívrajz

Az EKG- (elektrokardiográfia-) vizsgálat ma már a mindennapos, rutinelőrzések közé tartozik, a szív működését kísérő elektromos jelesek tanulmányozását teszi lehetővé. Az EKG-t mindennapos gyakorlatban általában három úgynevezett elvezetésben veszik fel. Az I. elvezetés a jobb és bal kar csuklója között van, a II. el-

vezetés a jobb kar és a bal láb, a III. pedig a bal kar és a bal láb között méri az elektromos feszültségkülönbségeket. Indokolt esetben a mellkas öt pontja és egy úgynevezett közömbös pont közti feszültségkülönbségeket, tehát úgynevezett mellkasi elvezetések EKG-felvételeket is készítenek. Vannak olyan készülékek, amelyeknek kicsiny képernyőjén a szív működésében keletkező feszültséggörbék szabad szemmel tanulmányozhatók. Más készülékek fényérzékes papíron rögzítik az EKG-görbét, amelyek előhívás és szárítás után tanulmányozhatók. Napjainkban az úgynevezett direkt író berendezéseket használják általában. A direkt író készülékek elektromotorral hajtott papírteker- csein azonnal tanulmányozható EKG-felvételeket kapnak az orvosok.

Az EKG semmi esetre sem alkalmas arra, hogy valamilyen csatlakoztatott hibavizsgáló berendezésként tájékoztassa az orvost a szív teljesítményéről. Viszont nagyon becses, szinte nélkülözhetetlen kocka abban a nagy mozaikban, amely valóban tükrözi a szív állapotát. A szívinfarktus megállapításában sok-sok más gyánul mellett az EKG szinte koronatanúnak számít. A jellegzetes három EKG-elvezetésből, de még inkább a mellkasi elvezetések- ből nemcsak az infarktus tényét lehet meglehetősen nagy biztonsággal megállapítani, hanem annak helyét és kiterjedését is. Természetesen a heveny szívizomgyulladás, vagy az idős korban nem túl ritka szívizom-elfajulás is nyomot hagy az EKG-n. Sőt van olyan billentyűelváltozás is, amely ugyancsak felhívja magára az EKG-t értékelő orvos figyelmét.

Képünkön: különböző csatlakozású, klinikai célú és hordozható kivitelű hazai gyártmányú EKG-készülék láthatunk. (KS-fotó: Hauer Lajos felvétele)

Új technika: a Video-8

A szuper 8 mm-es film méret, mint rendszer nem került eddig létben veszélybe, amíg olyan előnyei voltak a videóval szemben, mint a felvevőkamerába helyezett film kép- és hangrögzítésének egyidejűsége. Most azonban gyökeresen megváltozott a helyzet, mivel megjelentek azok a video képrögzítőkamerák, amelyek azt az egyetlen mágnesszalagot, amelyre a képet és a hangot rögzítik, már magukba fogadják. Így a különálló felvevőkamera, képrögzítő magnó (rekorder) és a kettőt összekapcsoló kábel helyett csak egyetlen kép- és hangrögzítő kamerára van szükség.

A videokamerák optikai képernyője általában tükröreflexes rendszerű, és mivel az objektívén át beérkező

fényt közvetlenül tereli el, benne a kép színesben látható. Elektronikus képernyő használata esetén azonban a színes videokamerákban is csak fekete-fehér képet ad a monitorcső. Az elektronikus képkeverő előnye, hogy nem kell a kamerához rögzíteni, elfordítható, sőt a kameráról le is vehető, továbbá lehetővé teszi a videofelvétel azonnali ellenőrzését, visszajátszáskor pedig mint egy tv-vevőkészülék használható. Ugyancsak különbözik a video a filmtől abban is, hogy a mágnesszalagot nem „vágják”, mint azt a filmmel a szó szoros értelmében teszik. Ez a munkafázis a videónál csak átvitt értelemben használható, mivel csak elektronikus képalkotásról beszélhetünk.

lő fényforrások használata teremt meg a felvétel lehetőségét. Természetesen ezekben a kamerákban is található kijelző, amely figyelmeztet a fény elégtelen erősségére.

Jelenleg kétféle minőségben készülnek a 8 mm-es mágnesszalagok. Az MP jelű szalag a vastagabb, az ME a vékonyabb, a szalagokra 60, illetve 90 perces időtartamú műsor rögzíthető, de készül már a 120 perces változat is. Mivel a 8 mm-es mágnesszalagot használó videokamerák egyben a képrögzítéshez szükséges képmagnó is tartalmazzák, ezért ezeknek az eszközöknek a Camcorder (camera + recorder), vagyis képmagnó a nevük.

A mágnesszalag a fényre ugyan nem érzékeny, de hogy a videoszalagra rögzíthető-e a jel, azt az szabja meg, hogy elektromos jeleket kiváltson. Ezért a videokamerák használhatósági érzékenységét luxban adják meg. Mivel a videónál az elégtelen fényerősség hatását nem lehet a megvilágítás időtartamának a hosszával (expozíció) kiegyenlíteni, csakis a megfele-

Képünkön: az amatőr célra készült 8 mm széles szalagos kamera még újdonság. Ezek egyikét a Sony japán elektronikai konszern gyártja. A kamerához tartozó kazetta mérete megegyezik a magnetofonokhoz használt, úgynevezett kompakt kazetták méretével. A berendezés súlya alig 2 kg. A szalagra felvett műsor azonnal visszajátszható. (Telefóto: MTI Külföldi képszerkesztőség — KS)

Iroda — papír nélkül

Világjelenség, hogy az irodai munka mennyisége folyvást gyarapodik, s egyre több és több munkaeget köt le. Például az USA-ban és az NSZK-ban — az ötvenes években a dolgozóknak mintegy 40 százaléka végzett irodai munkát, ellenben napjainkban ez az arány megközelíti az 80 százalékot. Egyebek között ez a felismerés vezette a kutatókat, a holnap „papírtalan” irodáinak az eszméjéhez.

A holnap irodáiban — sok más számítástechnikai eszközzel együtt — mikroszámítógépeket helyeznek el, s azokat az épületben egy helyi hálózat köti össze egymással. Hazánkban ma körülbelül félmillióan foglalkoznak ügyviteli és egyéb irodai feladatokkal.

Angol szakemberek a gépi- rőnk munkáját vizsgálva kimutatták, hogy az átlagosnál jobb gépi- rőnő is körülbelül minden 500 leütés után melléül, hibázik. A javításra elég sok időt kell fordítani, nem is szólva azokról a levelekről, iratokról, amelyeket új- ból le kell gépelnie. Érthető hát, hogy a javítás egyszerűsítésére is nagy gondot fordítanak a gyár- rak. Ma már szinte minden korszerű írógépnek van emlékeztető: „megjegyz” az éppen leírt szö- veget, javításkor elegendő csupán

a módosításokat bevinni a memóriába, a gép máris hibátlanul leköpögi a szöveget. De máris is említek az okos gép: be- kezdésmérteket, címeket, formátumokat, sorközöket lehet betáplálni a memóriájába.

Emlékező gép például a Dataplex angol cég „szerkesztő-író- gépe” is. Nemcsak a gépi- rőnk, levelezők, hanem az újságírók is nagy hasznát veszik ennek a hál- lózatról működő, irószalag- ba építhető masinának, amely egyetlen gombnyomásra töröl, sorokat cserél, újabb részeket „ültet” a már leírt szövegbe. S ha a gépi- rő megvonja a „hibát- lan” gombot, perenként 240 szavas sebességgel ír a befűzött papírra. Egyszerű cserével az írógépkösi hosszát, sőt az alkalmazott betűtípust is változtathat- ják.

Képünkön: egyszerű a javítás a Dataplex „szerkesztő-írógépén”. A szöveg szokványos lyukkártya méretű, de műanyagból készült mágneskártyán is rögzíthető. Hi- ba esetén egyszerű visszalépte- tessel azonnal javítható a lyuk- kártya szövege. A már hibátlan levelet, iratot akár több százszor is ki lehet írni a kártyáról, ter- mészetesen mindig eredeti pél- dányban. (KS)

Nevet az osztály

Karinthy Frigyes Tanár úr, kérem című kötetének írásait nemzedékek egész sora ismeri és szereti. Klasszikussá vált történeteinek egyik titka valószínűleg az, hogy az ember élete során sokszor gondol vissza az iskolában töltött napokra, a diákképet örömeire. Kétségtelen, a jó szellemű iskola tanárt, diákot egyaránt gazdagít. Az élmények között ott vannak a tréfás, derűs, mosolyt fakasztó történetek is, hiszen a diákhumor elengedhetetlen kelléke az iskolának.

Az iskolai élet derűs történeteiből, vicceiből válogattunk egy csokorra valót.

Számтанорán mondja a tanító:

— Peti, ha egy mázsa szén 100 forint, és a szenes 500 forintot kap, hány mázsa szent fog szállítani?

— Körülbelül négy és fél mázsát.

— Ez nem helyes.

— Tényleg nem helyes, tanító bácsi kérem, de mit tudunk tenni?

— Na, fiacskám, én most neked be fogom bizonyítani Pitagorasz tételét! — szól a tanár a diákhöz.

— Teljesen felesleges, tanár úr, én bizonyítás nélkül is elhiszem!

Iskolai történet távirati stílusban:
A dolgozat címe: Látogatás a nagynéninél.

Kidolgozás: A nagynéni nem volt otthon.

— Tanító néni, kérem — szól meg Ferike az órán —, apukám tegnap azt mondta, hogy mi a majomtól származunk.

— Ne zavarj az órát ilyen butaságokkal, Ferike! Különben sem vagyok kíváncsi a családok történetére!

„Ha én lennék az igazgató” címmel dolgozatot írnak az osztályban. Telik, múlik az idő, s a tanár észreveszi, hogy az egyik diák még egy sort sem írt.

— Te miért nem dolgozol? — kérdi tőle.

— Várom a titkárnőt. Majd neki lediktálom.

Az órán a tanár lelkesen magyaráz, s közben látja, hogy az utolsó padban ülő srácok kártyáznak. Odamegy az egyik kártyázóhoz, és lekever neki egy nagy pofont.

— Remélem, fiacskám, tudod, hogy ezt miért kaptad? — kérdi

— Hogyne tudnám! Elfeljtettem bemondani a negyvenet!

— A feladat az volt, hogy írd össze a világ tíz, leghíresebb emberét. Miért tizenegy nevet írtál?

— Tanár úr kérem, az a helyzet, hogy a balszélsőt nem akartam kihagyni!

Kiállításon történt:
— Péter, gyere onnét, ne nyúlj az oroszlanhoz!

— De, tanár úr, kérem, az oroszlan ki van tömve!

— Azért nem árt, ha vizsgálod. Hátha rosszul tömtek ki!

— Gyerekek — mondja a földrajztanár —, ma este ritka látvány részesei lehettek. Húsz óra ötven perckor nézzétek meg a holdfogyatkozást!

A hátsó padban megkérdi valaki:

— Melyik csatornán?

A tanító néni az ellentétes értelmű szavakat magyarázva megkérdi:

— Pistike, mi az ellentéte a kövérnek?

— Sovány!

— Jól van. Ferike, mi az ellentéte a hosszúnak?

— Rövid.

— Jól van. Na, Gizike, mi az ellentéte a szabadnak?

Gizike rávágja:

— Foglalt!

Számтанорán a tanító néni megkérdi Pistikét:

— Ha a mamád harmincéves, a papád meg harmincöt, hány évesek összesen a szüleid?

— Hatvan.

— Miért?

— Mert a mama öt évet mindig letagad!

A tanár a közmondásokról magyaráz, és felszólítja az egyik diákot:

— Kovács, mondj egy példát arra a közmondásra, hogy nem mind arany, ami fénylik!

— A tanár úr nadrágja!

— hangzik a gyors válasz.

Gyűjtötte:

Kiss György Mihály

Csáth Attila:

A MUNDIAL

alatt jutott eszembe...

Örök kérdés

„Napellenző”

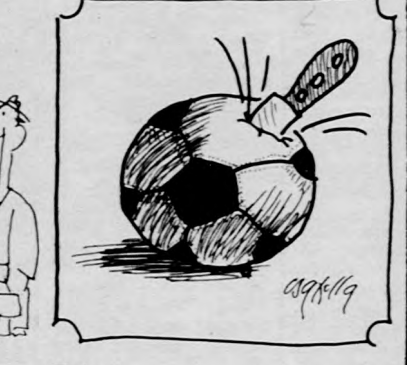
Mundial kór

Alapozó edzés

In flagranti

Krimi

Bélyeggyűjtőknek

A LEGSZEBB

A mesebeli tükör helyett a gyűjtők szemének felcsillanása, illetve gondos mérlegelés után kialakított szavazatuk határozza meg 1985. legszebb magyar bélyegét. A Magyar Posta ismét plakátot készített eredeti színekben és szépségükben reprodukálva az elmúlt év bélyegét. Ezt a plakátot csatolták a Filatéliai Szemle júniusi számához és ebben olvashatók a választás szempontjai. Három tényezőt kell figyelembe venni: az esztétikai szépséget, a művészi értéket és az eszmei mondanivalót. A legtöbb általános ítélet bélyegre szavazók között ajándékokat sorolnak ki. A győztes bélyeg tervezője elnyeri a Magyar Posta, az előállító nyomda, a szövetség vándordíját. Ismeretes, hogy a posták adnak a filatelisták véleményére, ezért majd mindenütt tartanak szépségversenyt. Általában a közvélemény egésze foglalkozik a bélyegek megítélésével, mert másutt országos napilapok is hírt adnak a szavazásról. Legtöbb helyen már ismert az eredmény, nálunk július 15-ig lehet szavazni és a legszebbet a bélyegnapon hirdetik ki.

ÁRJEGYZÉK

Illetékes helyről nyert tájékoztatás szerint rövidesen nyomdába kerül az 1987-es évszámot viselő Magyar Bélyegek Árjegyzéke. A 244 oldalas kézikönyv a szokott színes kivitelben az 1850 óta használt valamennyi postabélyegről nyújt tájékoztatást. Nélkülözhetetlen a mindennapi filatelistamunkához, a gyűjtemények rendezéséhez, felépítéséhez. Megjelenése októberre várható. Az új kiadásban jelentősebb tartalmi változások mellett több ezer ár is módosul. A statisztika szerint az elmúlt években a bélyegárak emelkedése lelassult. Az 1987. évi árjegyzékben ez a csökkenési irányzat megállt. A kereslet bizonyos mértékben ellenköl, szakértők véleménye szerint túl vagyunk a mélyponton.

ÚJDONSÁGOK

Szokatlan méretű, 76 milliméter hosszú bélyeggel csalogatja a francia posta a turistákat Bastide de Monpazier városka megtekintésére.

A posták versengenek, melyikük talál fiatalabb bélyegrajzolókat. Új-Zéland 3 és 5 éves gyermekek műve alapján ábrázol játszó kicsinyeket az ifjúsági szervezetek javára kiadott sorozaton.

Beteg és kórházak védőszenzeit köszönti a vatikáni posta sorozata. A zárócímleten a pápa keresi fel a betegágyban fekvőket.

A románok évente rendszeresen két kisívvvel kapcsolódnak az európai kulturális és gazdasági együttműködés gondolatához. Az idei kiadványt négy védett állat és virág képe díszíti.

A Brit Nemzetközösség sportjátékait Edinburghban rendezik. Ebből az alkalomból az angol posta sorozatot bocsát ki. Az egyes címletek a versenyzők összpontosítását, a megfeszülő izmokat, inakat tárják elének. A befejező érték a gyepblabaszövetség centenáriumiát köszönti és a sportág világbajnokságát, amelyet most először tartanak Angliában. A közösségi játékok megnyitását az uralkodó üdvözlését olvassák fel. A királynő üzenetét staféta-botba helyezték el. Ezzel 5000 sportoló és diák futja be az országot és adja kézzel kézre a célig.

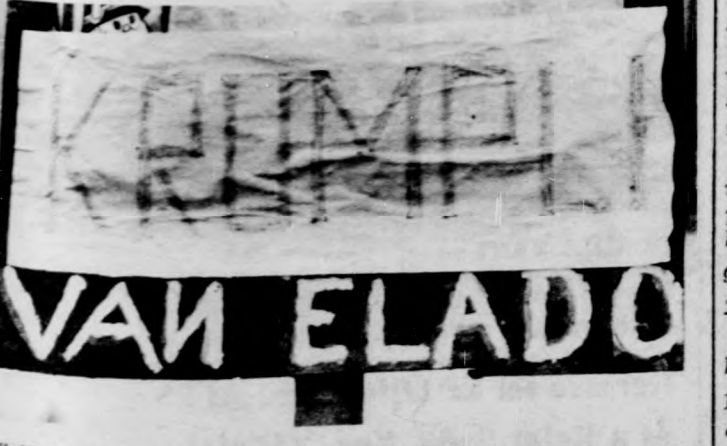
Nyakunkban a fényképezőgép

A szakszervezetet és a nyugdíjast értem. A többi nem világos

Jó, hogy szólnak. Eddig ugyanis csak a budapesti Rákóczi téren fogtam vissza magam

Cirill és Metód, nem éltetek hiába!

Ürülök, hogy Berettyóújfaluban is megnyílt a „KGST-piac” (Szőveg: Weisz György. Fotó: Szekeres Tibor)

Mese a fogyókúráról

Történt egyszer, egy hatalmas, hús reggelen, amikor még csak hajnal volt, hiszen a háromkerekű kakasok a tarajukat átbillentették egyik szemükről a másikra, hogy Pufóci leesett az ágyról. Pontosan szólván, legurult, mert ő volt a világ legtorkosabb, és éppen ezért a legéhesebb fiúja. Pufóci kerek volt, gömbölyű, és nem utolsósorban pufók, mint egy jól felfújt labda. Szerette a csokoládét, a tortát, a krémet, a lacacot, a hússok mindenféle ízűt, a mákos tésztát, a bablévest és... és sorolni se lehet tovább, hogy mit szeretett Pufóci, mert arra se tinta, se toll, se papír, se türelem nem lenne elegendő.

Mindenesetre Pufóci legurult az ágyról, lepuffant a padlóra, és pattogott még egy kicsit. Aztán összeszedte magát és borzasztó elhatározásra jutott. Fogyókúrázni fog!

Reggel, amikor Háromkerekűki apraja-nagyja fölébredt, fogta magát Pufóci, és átöcögött az egyetlen és éppen ezért legjobb barátjához, Szőszmószhoz.

Szőszmósz szokás szerint aludt. Fülebotját a sutba dobta, így Pufóci bejelentésére azt meg se tudta billenteni. Annyit se mondott, hogy mi a szósz!

— Szőszmósz! Lefogyok! Hallod?! — ismételte újra Pufóci. — Olyan karcsú leszek, mint te!

Szőszmósz egy lélegzetnyit pillanatra felhörtlyantott, és bóbiskoló feje elismerően előrebiccent.

Pufóci elégedetten távozott.

Bohém emberek

Csöngettek. Egy ismeretlen férfi állt a küszöbön, és zavartan mosolygott.

— Mit óhajt? — kérdeztem. — Elnézést kérek — mondja feszegve az ismeretlen —, de azt hiszem, tegnap este itt hagytam a kalapomat.

— Nálunk? — csodálkozom. — Lehetetlen, hiszen nem is ismerjük egymást! Ráadásul tegnap este nem voltam itthon...

A biztonság kedvéért a fogasra pislantok. És valóban, ott egy idegen kalap.

— Ez az! — kiált fel örömben az ismeretlen, és a fejére teszi. — Még egyszer elnézést kérek a zavarásért!

És távozik. Én pedig csak ámulok-bámulok: „Milyen hóbortos világ! Megértem, ha valaki egy kocsmában hagyja a kalapját, értem azt is, ha az ember elmegy vendégségbe, és ott felejt, de az, hogy valaki egy vadidegen lakásban hagyja a kalapját, nem fér a fejembe!”

És berohanok a konyhába, elmondok a feleségemnek, hogy aztán mind a ketten hasunkat fogjuk a nevetéstől... Bolgárból fordította: Adamecz Kálmán

Az utolsó tíz meccsen csak négy pontot szereztek

A D. Kinizsi nem tudott megállni a lejtőn

Utólagos április 10-én írtunk a szokásos tudósítókhoz hasonlóan részletesebb elemző cikket a Debreceni Kinizsi NB II-es labdarúgócsapatáról. Akkor a húszfős mezőnyben már a kieső, a 17. helyen várta a bajnokság folytatását az élelmezési együttes. Makray Balázs vezető edző elég lehangoltan, de még nem reményvesztve nyilatkozott a garda bennmaradási esélyeiről.

A hátralevő tizenhárom találkozón több mint 13 pontot kell gyűjtenünk, hogy ösztöl is a második pontban szerepeljünk — szögezte le véleményét, bár már ő sem kergetett rózsaszínű álmokat, hiszen tudta, hogy még hétszer idegenben kell pályára lépniük.

A debreceni piros-fehérek aztán ahelyett, hogy összeszedték volna magukat utólagos a bajnokság befejező harmadára, kritikán alul teljesítettek. Az említett tizenhárom mérkőzésen mindössze hat pontot szereztek, s az utolsó tíz

találkozón egyszer sem tudtak győzni, még a Vágóhid utcán sem. Hiába emelték hát 200 forinttal a pontprémiumot a játékosoknak, ok talán ezerforintos emelés esetén sem lettek volna sokkal többre képesek. Bár többnyire elsősorban küzdöttek, de hitüket fokozatosan elvesztették, s önbizalom, atgondolás, valamint szervezőveltség nélkül futkostak a pályán.

A Debreceni Kinizsi a tavalyi hatodik helyétől messze elmaradva az idei bajnokságban a négy kieső csapat egyike volt, ráadásul az utolsó előtti. Amíg a H. Szabó L. SE, a Sopron, sőt a már felévkor biztos kiesésnek elkönyvelt Kazincbarcikai Vegyész is mindent megtett a pontok gyűjtéséért, addig a debreceniek megengedték maguknak azt a luxust, hogy Debrecenben is kikapjanak a Salgótarjánától vagy a Szolnoktól. A bajnokság végén a következő számsor szerepelt a csapat mellett:

19. D. Kinizsi 38 8 12 18 42—58 28 pont

Sajnálatos, hogy kiesett a Kinizsi, márcsak azért is, mert a debreceni labdarúgó-„piramis” megrendült ezzel. Elvégre olyan szépen fel volt építve a futballnak ez a gúljaja egészen az utánpótlás-neveléssel törődő Debreceni Sportiskolától, a megyei, a területi és az NB II-es csapatot át a DMVSC-ig. Vagyis mindegyik osztály képviseltette magát. Most megeshet, hogy az 1986-87-es szezonban meggyengének hosszú idő után nem lesz II. osztályú csapata. A területi bajnokságban győztes DUSE ugyanis eddig bukdácsol az osztályozón, és csak nagy gólarányú győzelmekkel sikerülne kiharcolnia a hátralevő két találkozón az NB II-be való feljutást.

Sokan állítják, nem is alaptalanul, hogy a Debreceni Kinizsi kiesésében döntőnek bizonyult a korábbi házi gólkirály, László István elengedése az egyesülettől. A Kinizsi vezetői bizonyára maguk sem gondolták, hogy ekkora vereséget jelent majd a gólszák idő előtti távozása. Vajon mi erről a véleménye Makray Balázs vezető edzőnek? — kíváncsi voltam erre is a minapi beszélgetésünk alkalmával.

Nem lett volna szükséges László Pistát elengedni, hiszen a tények bizonyítják, hogy nem jartunk jól. A csapat kiesése majd-hogy nem egyenes következménye a center Budapesti Honvédba való átigazolásának, amelyből a játékos erkölcsi sikert, az egyesület pedig anyagi előnyöket élvezett. Belátom, hogy valóban helyes lett volna inkább megfelelő szintű cseréjátékost kérni László átengedéséért.

— És miért nem kértek? — Biztunk az oldalági átigazolásokban, amelyek megül is úgy végeztek, hogy csak azt szerettük meg, akit tudtunk és nem azt, akit szerettünk volna. Gondoltunk például a DUSE-ban játszó Honti átigazolására, de ő nem mondott nekünk. Aki jól ismeri a debreceni labdarúgást, főleg a Kinizsi helyzetét, az nagyon jól tudja, hogy ez a csapat — egy-két évben mutatott előkelő helyezését leszámítva — többnyire a bennmaradást tűzte ki célul. Ezt országszerte látják, és ilyen csapathoz bizonyára nem szívesen jöttek a megfelelő szintű játékosok. Nehányan ugyan érkeztek, de közöttük nem volt olyan, aki számottevő húzóerőt képviselt volna.

— Miben látja a Kinizsi kiesésének okait? — Először is hangsúlyozni szeretném, hogy annak ellenére felelősnek érzem magam a dicséletes szereplésért, hogy mindig igyekeztem a legjobb megoldást keresni. A Kinizsinél a labdarúgás feltételei nem ki-elégítőek, inkább úgy mondanám, hogy nem az NB II-höz illőek. Ertem ezt a tárgyi feltételekre (pálya, öltöző, felszerelés, anyagi jutalások stb.), illetve a felkészülési hiányosságokra (külföldi utazás). Másik ok volt, hogy a tavalyihoz képest jó néhány játékosunk (Leiszt, Bruder, Garavolgyi és mások) tudása megkopott, illetve a korábbi vezérényiségek teljesítménye tartósan nem volt kielégítő. A bajnokság végén morálisán is problémák adódtak, a csapattagok különböző csoportokba tömörültek. Az együttes el-

vesztette hitét a bennmaradásban, amelyben már akkor sem bíztam, amikor még volt rá remény. Ráadásul az NB II mezőnye erősödött, mi pedig gyengültünk, s ezt annak ellenére állítottam, hogy a bajnokság színvonalon alacsonyabb volt, mint a tavalyi esztendőben. Hiába, a képességek hosszú távon mutatkoznak, és ha ráadásul rossz feltételekkel párosulnak, akkor ilyen az eredmény. Nem szeretném elhalgatni, hogy az NB II bármelyik csapata mögött egy-egy város vagy település áll, ellenben Debrecenben ez nem mondható el. Úgy éreztük, hogy az itteni német érdekli a csapat sorsa. Ezúton szeretnék köszönetet mondani edzőtársamnak, Csende Sándornak a két éven át nyújtott segítségéért, azt hiszem, mi igyekeztünk megtenni mindent, ami tőlünk telt.

— Elképzelhetőnek tartja-e, hogy a Kinizsi egy év múlva visszakerüljön? — En bízom benne, hogy lesz annyi erő a csapatban. Ehhez viszont feltétlenül szükség lesz arra, hogy az egyesülettel a tárgyi feltételek javuljanak, a vezetés színvonalon ugyszintén jobb is lehetne, és az emberi kapcsolatoknak is korrektebbé kell válniuk.

Végül arra kértem a csapattól már elkészített vezető edzőt, hogy állítson fel sorrendet a játékosok között, de ő úgy látta jónak, hogy senkit se emeljen ki. Helyesen tette, hiszen valamennyi Kinizsi-labdarúgó ludas abban, hogy csapatának sorsa így alakult.

S hogy hogy alakult, azt lemerhetjük a következő táblázatból, amely az együttes fordulónkénti eredményeit tünteti föl:

1. Kinizsi-Eger SE 1-4
2. Szolnoki MAV MTE-Kinizsi 1-0
3. Kinizsi-Nyiregyházi VSSC 1-0
4. Mezőkövesd-Kinizsi 0-3
5. Kinizsi-Keszthely 0-0
6. Kinizsi-Szeol-Délep SE 2-2
7. Diósgyőri VTK-Kinizsi 3-0
8. Kinizsi-Baja 4-0
9. Dunaujváros-Kinizsi 3-2
10. Kinizsi-Komló 0-0
11. Ganz-Mávg-Kinizsi 1-1
12. Kinizsi-H. Szabó L. SE 0-2
13. Salgótarján-Kinizsi 0-1
14. Kinizsi-Nagykanizsa 2-2
15. Kinizsi-Szeokszárd 1-0
16. Kinizsi-Kazincbarcika 2-2
17. Szeokszárd-Kinizsi 2-1
18. Kinizsi-Sopron 4-1
19. Veszprém-Kinizsi 1-1
20. Kinizsi-Veszprém 2-0
21. Sopron-Kinizsi 4-1
22. Kinizsi-Szeokszárd 1-0
23. Kazincbarcika-Kinizsi 2-1
24. Kinizsi-Váci Izzó 1-0
25. Nagykanizsa-Kinizsi 1-0
26. Kinizsi-Salgótarján 1-2
27. H. Szabó L. SE-Kinizsi 0-1
28. Kinizsi-Ganz-Mávg 4-2
29. Komló-Kinizsi 2-0
30. Kinizsi-Dunaujváros 0-0
31. Baja-Kinizsi 2-0
32. Kinizsi-Diósgyőri VTK 1-1
33. Szeol-Délep SE-Kinizsi 2-1
34. Keszthely-Kinizsi 2-1
35. Kinizsi-Metropod 2-2
36. Nyiregyházi VSSC-Kinizsi 1-0
37. Kinizsi-Szolnoki MAV MTE 1-2
38. Eger SE-Kinizsi 4-0

Csibák Zoltán

A labdarúgó-vb vasárnapi döntő mérkőzése előtt egyértelműen esélyesnek kiáltották ki a nagy formában lévő argentin válogatottat. Carlos Bilardo szövetségi kapitány nagy elégtétele, hogy még az 1978-as világbajnok csapat szakvezetője, maga Cesar Menotti is „behódolt”, aki pedig hosszú ideig bírálta utódja tevékenységét.

— Az argentin válogatott győzelmei magabiztosak, az egyre jobb játék vb-címet sejtet — nyilatkozta. Frank Vercauteren, a 3. helyért szombaton pályára lépő belgák játékosa mondta.

— Ha figyelembe vesszük a mexikói mérkőzéseket, akkor sejteni lehet az utolsó meglepetést is. Argentína annyira jó, annyira esélyes, hogy ezek után valószínű, hogy az NSZK nyeri a vb-t...

Megküldte várva várt üzenetét az olasz mágusok elnöke is.

— Az ideai világbajnokot Argentínának hívják — mondta. — Maradona megnyeri a dél-amerikai csapatnak a vb-t.

A jóvendómondó elárulta, hogy Maradona-rajongó, mert a Napoliban játszik, abban a városban, ahol ő született.

— Vasárnap a döntőre megérkezek, hogy az Aztékstadionban személyesen gratuláljak Maradonának — üzenté.

Bármilyen furcsán is hangzik, 50-60 órával a vb zárómérkőzése előtt egyedül Maradonáról többen beszélnek, mint a négy éve várt 90 percéről, és a két csapat többi tagjáról együttvéve.

„Maradona lábában még gölök rejlenek”: „A szuper sztár átjáróházat alakít ki a Mundial legmasszívabb védelméből is”; „Vasárnap is Maradona vezényli a lenyűgöző argentin tangót” — ilyen és ehhez hasonló a mexikói sajtó előrejelzése.

Az Ovacion viszont azt fejtegeti, hogy Maradona a kitűnő és kérelhetetlen nyugatnémet védők ellenében a lehető legnagyobb próba elé kerül.

— Ha Förster vagy Jakobs veszi gondjaiba, az olasz bajnokságban érezheti ma-

gát, ahol levegőt is ritkán engednek neki — írja a mexikói sportlap.

...
Elnökségi ülést tartott a Magyar Labdarúgó Szövetsége. A téma a külföldi szerződések ügye volt.

Dr. Páncsics Miklós, az MLSZ főtájkára elmondta, hogy tíz labdarúgó kap tárgyalási engedélyt. Az MLSZ elnöksége 10 NB I-es labdarúgót javasolt az OTSH elnöke felé, mint olyat, aki tárgyalhat külföldi klubokkal.

A főtájkár szerint a magyar labdarúgó-válogatott mexikói világbajnoki szerepléséről szóló jelentést a július közepi ülésen tűzi napirendjére az elnökség.

sport

Sportrovat ügyeletes: FÜLEP KORNÉL
Ügyelet: 9-6ól 12-ig
Telefon: 17-152

A DMVSC Baráti Kör Egyesület közgyűlése

A DMVSC Baráti Kör Egyesület megkezdte a beszámoló küldöttközgyűlését, amelyen Erdei István, az egyesület elnöke számolt be az 1984. április 20-án óta végzett munkáról.

A DMVSC Baráti Kör Egyesület 1978 júniusában alakult meg. Az országban az elsőként jött létre Debrecenben egy sportkör mellett működő baráti kör egyesület, amelynek alapszabálya szolgált modellül az elmúlt nyolc évben a hasonló jellegű jogi személyek működő egyesületeinek. A baráti kör a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa által megalkotott 1981. évi 29. számú törvényerejű rendelet alapján működik. Feladata a megyei egyesületnek, a DMVSC működésének társadalmi és gazdasági segítése. Elő kell segítenie, hogy a tizenhárom szakosztály sportolói minél eredményesebben szerepeljenek a magyar bajnokságokban és a nemzetközi versenyeken. Az alapszabály kétszornás támogatási lehetőséget biztosított. Az egyik a sportkör részére nyújtott anyagi segítség, a másik a sportolók egyéni támogatása, amely a letelepedés elősegítésétől a szociális támogatáson keresztül a minőségi eredmények premizálásáig terjed.

Az elmúlt két évben a bevételi források szűkössége ellenére a vállalt kötelezettséget a baráti kör biztosítani tudta, és biztos társadalmi és anyagi háttérbázist jelentett a nem kis gondokkal küzdő DMVSC számára. Lényeges változás következett be egyébként a támogatás rendszerében. A labdarúgás mellett az egyesület általános és a többi szakosztály differenciált segítése is előtérbe került. Elsősorban a minőségi eredményeket elért kollektívák kaptak támogatást.

A beszámolóban Erdei István örömmel adott számot arról, hogy bővült az egyesület támogató jogi személyek (vállalatok, intézmények, szövetkezetek) száma. Jelenleg 95 vállalat, szövetkezet stb. tagja Ferenc.

A DMVSC Baráti Kör Egyesületnek az anyagi feltételek biztosításában meghatározó és döntő szerepet játszott az a termelőszövetkezet területi szövetsége, a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet és a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat. A baráti kör anyagi támogatása nagy szerepet játszott abban, hogy a DMVSC kézilabdás lányainak teljesítményére a nemzetközi kézilabdaéletben is felfigyeltek. Megállapította a beszámoló az is, hogy a baráti kör támogatása nélkül a DMVSC működésében rendkívüli zavarok állnának be.

A bevételek zömmel a reklám- és hirdetőtevékenységből származnak, a klub létesítményeiben már mintegy 700 főlóméter reklámszöveget helyezt el a baráti kör.

A jövőre vonatkozóan a beszámoló szólt a tervekről is. Így bővíteni akarják az egyesületet egyéni támogató, pártoló tagság körét, szeretnének anyagi bevételt jelentő vállalkozásokhoz hozzákötödni, nagyobb gondot fordítani a különféle reklám-propaganda tevékenységre és szó van egy letelepedés elősegítéséről. Jelenleg az egyesületnek vannak anyagi gondjai, és nem tudja azt a támogatást nyújtani a klubnak, amire szükség volna.

A városi tanács pénzügyi osztálya az elmúlt év végén tétéles ellenőrzésen keresztül vizsgálta felül az elmúlt években végzett gazdasági munkát, megállapította, hogy a működés szabályszerű volt.

A küldöttközgyűlés megválasztotta a Baráti Kör Egyesület intéző bizottságát. Az elnöki tisztelet a jövőben is Erdei Istvánra tölti be, elnökhelyettesek Fülöp Kornél és Vermes László lettek. Az ügyvezető titkár a küldöttközgyűlés dr. Tóth Tamást választotta, Mihálka János gazdasági, Szentgyörgyi János propaganda titkárként tevékenykedik. A baráti kör intéző bizottságának tagja még Császár Ferenc.

Az elmúlt két évben a bevételi források szűkössége ellenére a vállalt kötelezettséget a baráti kör biztosítani tudta, és biztos társadalmi és anyagi háttérbázist jelentett a nem kis gondokkal küzdő DMVSC számára. Lényeges változás következett be egyébként a támogatás rendszerében. A labdarúgás mellett az egyesület általános és a többi szakosztály differenciált segítése is előtérbe került. Elsősorban a minőségi eredményeket elért kollektívák kaptak támogatást.

A beszámolóban Erdei István örömmel adott számot arról, hogy bővült az egyesület támogató jogi személyek (vállalatok, intézmények, szövetkezetek) száma. Jelenleg 95 vállalat, szövetkezet stb. tagja Ferenc.

SOROKBAN

Valamennyi sportágban segédedzői tanfolyamot indít a Hajdú-Bihar Megyei Tanács testnevelési és sportosztálya. Jelenkezni június 30-ig lehet a sportosztály címén (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 42-48. szám).

A serdülő B kategóriás területi atlétikai egyéni bajnokságot június 30-án és július 1-jén délután 3 órai kezdettel rendezik Debrecenben, a DMVSC nagyerdői sportkombinációjának műanyag borítású pályáján.

A D. Sportiskola birkózószakszintű atlétikai tagjai a nyári iskolai szünidő alatt edzéseiket a Vágóhid utcái birkózóteremben tartják hétfőn, szerdán és pénteken délután egyaránt 3 óratól.

Osztrák, görög, bolgár és magyar résztvevőkkel nemzetközi atlétikai viadalt rendeznek a hét végén Linzben. A magyar válogatottban, a férfiaknál Bodó (118 m gát), Makó (rúd), a nőknél Fekete (távol) is szerepel a DMVSC versenyzői közül.

ATLÉTIKA

A vidék bajnoka címért

Az elmúlt évekhez hasonlóan újból Kelet-Magyarországon, Debrecenben, a DMVSC Oláh Gábor utcai pályáján rendezik meg az atlétikai országos vidékbajnokságot. A verseny nyílt, tehát a vidéki legjobbak mellett a fővárosiak is rajthoz állhatnak.

Az első nap — június 28-án, szombaton — délután három órakor kezdődnek a küzdelmek és 17 versenyszámban hirdetnek győztest, akik elnyerik az 1986. évi vidék bajnoka címet.

Vasárnap — június 29-én — reggel 8 órakor folytatódik a vetélkedés. A délelőtti során újabb 15 számban avatnak győztest.

A vidékbajnokság jelentőségét növeli, hogy az országos bajnokságon való indulás feltételeként megállapított szinterményeket sok atléta ezen a versenyen szeretné elérni. A meteorológiai előrejelzés szerint igazi sportidő várja a versenyzőket, szurkolókat.

A labdarúgó NB II-be jutásért kiírt osztályozó küzdelmei a D. Universitas számára a visszavágókhoz érkeztek. Mint ismeretes, Ozdon 3-2-re, majd Debrecenben a Szarvástól 2-0-ra ki-kapott a debreceni csapat és a következőkben e két együttes ellen ismét játszik majd a DUSE.

Az Ozdi Kohász elleni összecsapásra június 28-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel kerül sor Debrecenben, a nagyerdői egyetemi sporttelepen. A DUSE kezdő tizenegyet még nem jelölte ki Szabó Sándor edző, csupán keretet adott, ez pedig

Vasárnap: DUSE-Ózd

A következők: Lukács, Novák, Pistár, Kiss L., Vajda, Ludás, Kóvári, Szabó, Lipcsel, Varga, Honti, Vékony, Buglyó, Stercel, Csukás, Kiss L. és Müller. Hoip a magyar utánpótláskeretnek tagjaként edzőtáborozáson van a válogatott hétfőn utazik thaidróli vendégszerelésre, Szabolcsi pedig sérült.

A debrecenieknek akkor lehet reményük a feljebb jutásra, ha az ózdiakat legalább három góllal legyőznék, majd — szerdán — Szarvason is nyernének. A vasárnapi mérkőzésen a Fekete (Hafai, Szabó J.) játékevetői hármas működik közre.

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

- Június 28., szombat
- Atletika
- DMVSC nagyerdői sportkombinátja, 15: Felöltött vidékbajnokság. Első versenynapja. Kézilabda
- Kinizsi-pálya, 18.10: D. Kinizsi Deko-D. Spartacus (ferrti megyei, Komáromi, Sídó). Vágóhid utcai sporttelep, 8.30: A helyi ipari dolgozók spartakládja (Nádasdi, Simon).
- Videkén. Megyei bajnokság. Nók: Nádudvar-D. Sportiskola (10.10, Nagy J. Vass). — Férfiak: Hajdúszoboszlói Gázláng-Püspökkladányi MAV (17.10, Sebök, Tibai), Berettyóújfalui SE-D. Universitas (10.15, Cs. Szabó, Zavadzki).
- Június 29., vasárnap
- Atletika
- DMVSC nagyerdői sportkombinátja, 8: A felöltött vidékbajnokság második versenynapja. Befejező küzdelmek. Kézilabda
- Videkén. Megyei bajnokság. Nók: Hajdúszoboszlói Bocskai-Konyár (10.10, Gacsalyi, Mezei), Földes-Püspökkladány (10.10, Dókos, Kapusl). — Férfiak: Hajdúszoboszlói Bocskai-Hajdúnánás (10.15, Katona, Nagy M.).
- Labdarúgás
- Egyetemi sporttelep (Dóczy J. u.), 17: D. Universitas-Ozdi Kohász (Fekete, Hafai, Szabó J.). Osztályozó mérkőzés az NB II-be jutásért.
- Videkén. Osztályozó mérkőzések a megyei bajnokságba jutásért (16): Korósszakal-Hajdúdorog (Fazekas, Virág, Meleg), Földes-Monostorpályi (Porof F., Veress Gy., Vilmányi).

A MAGYAR SZOCIÁLISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Piaci árak

Table with 6 columns: Debr. H.-bősz., H.-nánás, B.-újf., H.-szob., P.-lad. and various food items like Uj burgonya, Uj sárgarépa, etc.

Küldöttgyűlés az autószervez

kisvállalat élén A Hajdú-Bihar Megyei Autószervez Kisvállalatnál június 26-án, csütörtökön délelőtt került sor az új választmányi formára való átalakítási formára való átállásra, s az igazgatóválasztásra. Ezen a napon a küldöttgyűlés résztvevői el-

Jól nyomoztak a diákok

Hasznos szünidei mulatságra invitálta az általános iskolásokat az Állami Biztosító. Színes képregényvel nyomozásra hívta a fiatalokat a balesetveszélyes helyzetek, a közlekedésben előforduló magatartásbeli hibák felkutatására. Az Akcióban a detektív örs című kiadványt hónapokkal ezelőtt juttatták el az iskolákhoz, s többször megjelentek az iskolákban a megye különböző településeiről.

A lottó nyerőszámai:

1, 10, 44, 79, 82

A tárgynyeremény-sorsoláson a 26. hét szelvényei vesznek részt. (MTI)

1986. JÚNIUS 28., SZOMBAT IREN, LEVENTE NAPJA

A Nap ké. 4.49 — nyugszik 20.46 óraker

FALRA JÁRO MUNKA-ALLVÁNY. Az idei tavaszi BNV-n már bemutatották a svéd Malmqvist és a Ganz Epszer együttműködésével létrejött falra járó munkaállványt. A XI. kerületi IKV bemutatót rendezett, ahol a berendezés 35-40 szakember előtt igazolta a hozzá fűzött reményeket: a szerkezet alkalmazása feleslegessé teszi a költséges állványozást.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Többnyire napos, száraz idő lesz. Inkább csak a keleti, északkeleti megyékben növekszik meg időnként erősen a felhőzet. Ott egy-egy átfutó zápor lehet. A gyakran erős, helyenként viharos észak szél átmenetileg mérséklődik. A legmagasabb nappali hőmérséklet 22 és 27 fok között alakul.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal mindennap hívható Debrecenben a lelkesegély-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

ÉVFORDULÓNAPTÁR Százhetvenöt éve született Kriza János (1811-1875) unitárius püspök, kiváló népköltészeti gyűjtő, költő és nyelvész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

A lublini napok mai programja

18 óra: Püspökudány, városi művelődési központ — a Lublini Föld ének- és táncgyűttes műsora. 19 óra: Hajdúböszörmény, városi művelődési központ — a Mozgás és Vízó Színház műsora. 19 óra: Berettyóújfalú, Dr. Zöld Sándor kórház — a Lengyel Zeneművészek Szövetsége Lublini Kamarazenei Együttesének hangversenye.

ARANYLAKODALOM. Ötvenéves házassági évfordulójukat ünnepelték Huszka István és felesége, Sebők Erzsébet a napokban. Az idős házaspár négy gyermeke, hét unokája és rokoniak köszöntöttek.

ORVOSIKÖRZET-VÁLTOZÁS. A Jókai utca 21. számú épületben működő orvosi rendelőkhoz tartozó 23-as, 24-es felmőt orvosi körzetek június 30-tól átkerülnek a Garai utca 6. számú épületben működő orvosi rendelőhöz. A rendelési idő változatlan.

A ROCK SZÍNHÁZ BE-MUTATÓJA. Július 25-én a Szegedi Szabadtéri Színpadon mutatja be a Rock Színház az utóbbi évek zenés színházi nagy sikerének, a Jézus Krisztus szupersztár című rockoperának magyar színpadi változatát. Ezt követően Szegeden még hétszer, majd Budapestén 11 alkalommal láthatja a közönség az új produkciót.

BERUHÁZÁS. A megye ipari szövetkezetei az elmúlt tervidőszakban 525 millió forintot fordítottak beruházásokra. Ez az előző öt éves tervidőszakhoz képest mintegy 40 millióval kevesebb. Ebben az évben viszont már 120 millió forintot beruházást terveztek, amelyből egyebek között exportfejlesztést és importkiváltást szándékoznak megoldani.

KISMAMA KLUB. Közel tíz éve, hogy a hajdúböszörményi városi népfőrtbizottság létrehozta a kismama klubot, amely azóta is jól működik. Ez idő alatt mintegy 300 kismama vett részt különböző foglalkozásokon, meghozta nyugodt körülmények között, mivel az Orvónőképző Intézet hallgatói vigyáznak a kicsinyekre a foglalkozások ideje alatt.

MÉRŐMŰSZER. A Vasvári Kutató és Fejlesztő Vállalatnál mérőműszer sorozatgyártását kezdték meg; a saját fejlesztésű, mikro-számítógéppel ellátott műszer kimutatja a folyékony műtrágya pontos összetételét, minőségi jellemzőit. Alkalmazásával gazdaságosabbá tehetik a műtrágyafelhasználást.

19 óra: Berettyóújfalú, Dr. Zöld Sándor kórház — a Lengyel Zeneművészek Szövetsége Lublini Kamarazenei Együttesének hangversenye. 18 óra: Püspökudány, városi művelődési központ — a Lublini Föld ének- és táncgyűttes műsora. 19 óra: Hajdúböszörmény, városi művelődési központ — a Mozgás és Vízó Színház műsora. 19 óra: Berettyóújfalú, Dr. Zöld Sándor kórház — a Lengyel Zeneművészek Szövetsége Lublini Kamarazenei Együttesének hangversenye.

Műhelyek... 17.06 Műhelyek... 17.36 mesterek, művészek... 17.36 Zenei kar... 18.14 Hol volt, hol nem volt... 18.28 Műsorismertetés... 18.30 Hírek... 18.40 A Korunk hatvan... az Utunk negyven éve... 19.15 Mundial '86. 19.25 Beethoven: G-dúr szonáta. 19.35 Mundial '86. 21.50 Fűvészek — hangszeresek. 22.00 Hírek... 22.10 Mundial '86. 22.30 Esti fűvészműsora. 22.45 „Rosszkedvem tele”. 23.00 Duke Ellington zenekara játszik. 23.30 Zenei kar... 24.00 Hírek... 24.00 Hírek... 0.16 Himnusz. 0.15-4.20 Éjfel után.

MOZI • TV • RÁDIÓ

MOZI Videomozik műsora: Oldklés San Franciscóban (hongkongi), Vig kamara (magyar), Forgószél kisasszony (hongkongi), Meteor ma, vas. 4. 6. 8. Londoni randevű (angol). A debreceni furdómoziban ma 11. 2. 4. Folytassa nővér! (angol). Debrecen furdó vas. 11. 2. 4. Hap Ki Do (hongkongi). Filmmúzeum ma, vas. 10. 2. 4. 6. 8. Kaptár (videomese). Meteor ma, vas. 4. 6. 8. Donald kacsa nyári kalandjai (USA). Apolló ma, vas. 4. 6. 8. Földregés (amerikai). Vig ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Meteor ma, vas. 4. 6. 8. Popeye (amerikai). Meteor kert ma, vas. 9. Akit Bulldozernek hívtak (olasz). Delta ma, vas. 4. 6. 8. Átverés (amerikai). 16. Horváth A. vas. 4. 6. 8. Bombajó boksoló (olasz). Petőfi kert ma, vas. 9. Hosszú vágta (magyar). Meteor ma, vas. 3. Kabará (amerikai). 16. Művész ma, vas. 5. 1. 8. Az önvédelm nagymestere (szovjet). Kínika vas. 3. Örült római vakáció (olasz). Alfa ma, vas. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Sivatagi show (amerikai). Híradó ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Szexmisszió (lengyel). Vig ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Apolló ma, vas. 8. Szédülés (amerikai). Filmmúzeum ma, vas. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. A törökfej kopja (magyar). Híradó ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Berettyóújfalú: Halalos tavasz (magyar) ma, vas. 4. 6. 8. A tenger zamata (olasz) ma, vas. 6. Hajdúnánás: A betörés nagymestere (francia) ma, vas. 1. (6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

MOZI (folytatás) 18.55 Reklam. 19.05 Tévemóra. 19.10 Esti mese. 19.20 Reklam. 19.30 Híradó. 19.30 Labdarúgó-világ bajnok. Franciaország-Belgium mérkőzés a 3. helyért. 21.30 Reklam. 21.35-22.35 Híradó. 22.05-22.45 Hétvége. Köstött esti köztél. Közben: Góltörő sorolás, vasárnapi műsorajánlat. 23.00 23.40 Himnusz. BUDAPEST, 2.: 16.43 Műsorismertetés. 16.45 Képzőművészet. 16.50 Mafilm-magazin. 17.00 Játésműsor. 17.05-17.15 Híradó. 17.20-17.30 Híradó. 17.35 Gyalogbeka. Ifjúsági tévéfilmsorozat. X.7. rész: Vannak még szabad indiánok! X.8. rész: Közbeszólás. X.9. rész: Mutató. A belvárosi szemle. 19.20 Száz líriestestmény. Vermeer: Műterem, avagy a festészet allegóriája. Angol rövidfilm. 19.30 A kimono. Japán rövidfilm. 19.35 A vég. Amerikai rajzfilm. 20.00 Vers — mindenkié. Udvarszékelyi népdal: A gyáva szerető. 20.05 Csak a Bombajó boksoló (olasz). Petőfi kert ma, vas. 9. Hosszú vágta (magyar). Meteor ma, vas. 3. Kabará (amerikai). 16. Művész ma, vas. 5. 1. 8. Az önvédelm nagymestere (szovjet). Kínika vas. 3. Örült római vakáció (olasz). Alfa ma, vas. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Sivatagi show (amerikai). Híradó ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Szexmisszió (lengyel). Vig ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Apolló ma, vas. 8. Szédülés (amerikai). Filmmúzeum ma, vas. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. A törökfej kopja (magyar). Híradó ma, vas. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Berettyóújfalú: Halalos tavasz (magyar) ma, vas. 4. 6. 8. A tenger zamata (olasz) ma, vas. 6. Hajdúnánás: A betörés nagymestere (francia) ma, vas. 1. (6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 5